

2017/05

zeneKar

WWW.AHO.HU
WWW.ZENE-KAR.HU

NYÁRI ANZIX
OPERAFESZTIVÁLOK,
KARMESTERVERSENYEK,
KURZUSOK

5

Határtalan muzsika a
Kárpát-medencében

Zenekari edukáció -
közönség-utánpótlás

AVO

KALENDÁRIUM

3

ZENEI KÖZÉLETÜNK

NYÁRI ANZIX

A szimfonikus zenekarok idén nyáron is az aktív pihenést választották: szinte kivétel nélkül fesztivál meghívásoknak tettek eleget, szabadtéri koncerteket adtak, s mind többen használták fel ezt a rövidke periódust a kortárs műfajokkal való ismerkedésre. Nyári összefoglalónk – amelyben a zenekarok vezetői, karmesterei számolnak be az eseményekről – ezúttal a legújabb tapasztalatok és a legkiemelkedőbb fellépések kérdését járta körbe.

(Keszler Patrícia összeállítása)

7

BARTÓK PLUSZ 2017

Az európai operáélet csúcásán

Bartók Plusz Operafesztivál. Az elmúlt esztendő az bizonyítja, hogy egyre több pluszt tud produkálni a fesztivál és a koordináta tengelyen ábrázolva plusz, pozitív, felfelé ívelő irányba halad. Azt gondoltam miskolciként, magánemberként, az operafesztiválon aktívan fellépő zenészként, hogy a tavalyi kiemelten támogatott Bartók évet nem lehet túlszárnyalni, de még csak tartani sem a 2016-os színvonalat, minőségi és mennyiségi kínálat tekintetében.

(Zsekov Mónika összeállítása)

18

A véletlenek találkozása

Magyarország unikum számba menő, hihetetlen sokoldalú zenésze dr. Ittész Tamás és felesége Mudrák Mariann énekesnő mesél a szokatlan mű megszületéséről, a kulisszatitkokról, a klasszikus és jazz zene kapcsolatáról, na meg a véletlenekről.

(Zsekov Mónika)

19

A lényeg: megosztani egymással a zenét

Amíg nem tértek nyugovóra a helyi rigók, konkurenciát jelentettek az I musici di Roma együttesének. Közel két órás hangversenyük alatt viszont még a legyek is visszafogták magukat a zsúfolásig megtelt Nyári Színházban. Beszélgetés Antonio Anselmivel, a „római zenészek” koncertmesterével.

(Zsekov Mónika)

22

KITEKINTŐ

„Lengyel–magyar...”

Lengyel zenekari törvény születésben

Szeptember 4-5-én a mesészerűen szép Wrocław „Nemzeti Zenei Fórum” elnevezésű csodálatos új művészeti központjában több mint háromszázan gyűltek össze a lengyel kulturális, zenekari életből, hogy az ottani zenekari szövetség felhívására megvitassák mit kellene tenni, hogy az ország zenei élete tovább gazdagodjék. A konferencia súlyát jelezte, hogy a miniszterelnök-helyettesi feladatokat is ellátó kulturális miniszter Piotr Gliński nyitotta meg.

(Kovács Géza)

24

Címlapon: A Bartók Plusz 2017 operairó versenye nyertes művének, **Mátyássy Szabolcs Scaevola című operájának előadása** – (Közreműködtek: A Miskolci Szimfonikus Zenekar, az Á la cARTe kórus és a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem fiatal tehetségei, Rost Andrea. Vezényelt Sándor Szabolcs.) Fotó: Éder Vera

HATÁRON TÚLI MUZSIKUSOK

Határtalan muzsika a Kárpát-medencében

Augusztus 21.-én, a Pesti Vigadóban mutatkozott be a Határon Túli Magyar Zenészek Szimfonikus Zenekara. A Magyar Művészeti Akadémia székházában debütáló muzsikuskok zenekarrá szervezése Vashegyi György karmester ötletének köszönhetően valósult meg. A hatalmas sikert hozó bemutatkozó koncert karmesterétől, Medveczky Ádám Kossuth-díjas karnagytól kértünk véleményt a kezdeményezésről.

(Kondor Katalin)

25

OPERAHÁZ

A közönségnevelés gyümölcsei lassan beérnek

Az új évad kezdetéről, a tervekről és a nehézségekről nyilatkozott Ókovács Szilveszter, az Operaház főigazgatója.

(Mechler Anna)

27

Cél – a mielőbbi megállapodás

Sztrájkbizottságot alakított a Magyar Állami Operaházban augusztus 1-jén a Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezete, az Operaházi Dolgozók Független Szakszervezete, valamint a Színházi Műszaki Dolgozók Szakszervezete.

(Mechler Anna)

29

MŰHELY

Zenekari edukáció – közönség-utánpótlás

A Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetsége idén is tervez konferenciát a fiatalok zenei nevelésének elősegítése érdekében, ez alkalommal Budapesten. A közelgő esemény kapcsán Hollerung Gáborral, a Budafoki Dohnányi Ernő Szimfonikus Zenekar igazgató-karmesterével beszélgettünk a legfontosabb kérdésekről és megoldási lehetőségekről.

(Keszler Patrícia)

34

KRITIKA

Csengery Kristóf és Fittler Katalin hangversenykritikái a Nemzeti Filharmonikus Zenekar, a MÁV Szimfonikus Zenekar, Budafoki Dohnányi Zenekar, a Gödöllői Szimfonikus Zenekar koncertjeiről, valamint a Herbert Blomstedt által vezényelt Bécsi Filharmonikusok salzburgi előadásáról.

36

Karmester-versenyek, kurzusok

Beszámolók és interjúk a Dohnányi Akadémia, a Szolnok Masterclass, a MÁV Szimfonikusok nemzetközi karmesterkurzusáról, valamint a Salzburgi Ünnepi Játékok kertében megrendezett karmester-versenyek eseményeiről.

(Fittler Katalin, Keszler Patrícia)

42

PRÓBAJÁTÉK

28, 49

HANGVERSENYNAPTÁR

50

GRATULÁLUNK!

Augusztus 20-án Vásáry Tamás zongoraművész és Erdő Péter bíboros vehette át Áder János köztársasági elnöktől a Magyar Szent István Rend díjat a Sándor-palotában. Az államfő elmondta, Vásáry Tamás távolba mutató, magas célokat állított maga elé, csodagyerekségének ígéretét váltotta be. A köztársasági elnök köszönetet mondott Vásáry Tamásnak, amiért az egykori

kényszerű búcsú után végül hazatért, továbbá a nagyhírű lemezkiadók és fényes koncerttermek ünnepelt csillagaként is megmaradt magyar-nak.

Ifjú titánból lett rajongással körülvett, érett művész és bölcs mester – fogalmazott Áder János, aki szerint Vásáry Tamás szuggesztív, magával ragadó előadómódja egy olyan hangszeren hozott számára sikert, amely körül még a világ élvonalában is nagy a tolongás.

A ZENEI TERÜLET KITÜNTETETTJEI

Balog Zoltán, az emberi erőforrások minisztere augusztus 20-án alkalmából Magyar Érdemrend Középkereszt, Magyar Érdemrend Tisztikereszt, Magyar Érdemrend Lovagkereszt, Magyar Arany Érdemkereszt, Magyar Ezüst Érdemkereszt, Magyar Bronz Érdemkereszt állami kitüntetések, valamint Móra Ferenc-, Pauler Gyula-, Szinnyei József-díjakat adott át a Pesti Vigadóban.

Kiemelkedő színvonalú munkája elismeréseként **Magyar Érdemrend Tisztikereszt polgári tagozat** kitüntetésben részesült:

DR. DUFFEK MIHÁLY zongoraművész-tanár, a Debreceni Egyetem Zeneművészeti Karának tanszékvezető egyetemi tanára, megbízott dékán,

Magas színvonalú munkájáért **Magyar Érdemrend Lovagkereszt polgári tagozat** kitüntetését vehetett át:

BERCZELLY ISTVÁN Liszt Ferenc-díjas operaénekes, érdemes és kiváló művész, a Magyar Állami Operaház örökös tagja,

EMBER CSABA, a balassagyarmati Rózsavölgyi Márk Alapfokú Művészeti Iskola igazgatója, a Balassagyarmati Dalegylet elnök-karnagya,

DR. KUCSERA TAMÁS GERGELY, a Magyar Művészeti Akadémia főtitkára,

Kimagasló tevékenysége elismeréseként **Magyar Arany Érdemkereszt polgári tagozat** kitüntetésben részesült:

BÁTOR TAMÁS operaénekes, a Művészetek Palotája koprodukciós programigazgatója, a Miskolci Nemzetközi Operafesztivál volt igazgatója,

BOGÁNYI TIBOR gordonkaművész, a Pannon Filharmonikusok vezető karmestere,

GÁRDIÁN GÁBOR gordonkaművész, mestertanár, a Gárdián Gordonkaiskola sorozat szerzője, a szegedi Király-König Péter Zenei Alapfokú Művészeti Iskola tanára,

HÁMORI MÁTÉ karmester, az Óbudai Danubia Zenekar művészeti vezetője.

Kiemelkedő tevékenysége elismeréseként **Magyar Bronz Érdemkereszt polgári tagozat** kitüntetésben részesült:

SZEGEDI CSABA operaénekes, a Magyar Állami Operaház magánénekes.

Komolyzenészek a futballpályán

A korábbi évek nagyszerű barátságos mérkőzéseit követően **2017. június 25-én** a budapesti fehérvári úti **Budai Sportcentrum Futballaréna** (XI. Fehérvári út 126-128.) műfüves pályán ismét megrendezésre került a Szimfonikus Zenekarok Futball kupája.

Az egész országra kiterjedően mentek ki meghívók a zenekarok részére. Az idén is sok csapat jelezte részvételi szándékát. Végül az alábbi együttesek csapatai léptek pályára:

Concerto Budapest, Győri Filharmonikusok, MÁV Szimfonikus Zenekar, Nemzeti Filharmonikus Zenekar és Kórus, Opera, Rádiózenekar, Szolnoki Szimfonikusok, Zuglói Filharmonia.

A győztes csapatnak járó serleg és focilabda

A győztes rádiós csapat

A Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetsége által biztosított, a győztesnek kijáró serleget idén a Rádiózenekar csapata nyerte el.

Csapat névsor: Cs. Nagy Tamás, Szepesi János, Lajcsik Dániel, Kovács Péter, Máté Győző, Fretyán Dávid, Kirsch János, Simon Dávid, Tóth Péter.

A második helyezett az Opera csapata lett.

Csapat névsor: Gál Károly, Kirsch Bence, Fábry Bálint, Patay Lóri, Lud-

vig István, Babácsi Csaba, Könyves-Tóth Mihály.

A harmadik helyezett a Concerto Budapest csapata lett.

Csapat névsor: Németh Mátyás, Csikós György, Bíró Attila, Kasza Nándor, Pecze Balázs, Puha György, Tóth Bálint, Tóth Tamás, Takács Tibor.

Gólkirályok: Gál Károly és Könyves Tóth Mihály (Opera)

Gratulálunk!

Az első három helyezett csapat

VARÁZSFUTODA

„Nem az idő, hanem a megtett út a fontos”

PVK csoportkép az induló csapatokról

FOTÓ: ZÁKÁNY GERGELY

A 32. Wizz Air Budapest Félmaraton Papageno Varázsfutoda Kupa (PVK) keretében lezajlott minden idők első, félmaratonos távon, muzsikus mezőnynek szervezett külön versenye. Az abszolút győztes a Budapest Show Kórus Team (Sajó Mátyás, Lánszki Lőrinc, Hajba Gergő) lett.

A további induló csapatok:

Largo Savaria Mix (Benkő Éva, Kiss-Vincze Eszter, Kiss Mihály Barna)

Prestissimo Savaria (Nábrádi Szabolcs, Kiss Barna, Dankó László)

Szombathelyi Szimfonikus Lajhások (Kovács Róbert, Béres Ottó, Szabó Levente)

Dohnányi Fesztelenek (Konrád Barnabás, Kéri Zsuzsanna, Werner Gábor)

Dohnányi Zenekar Xtra (Turcsányi Ildikó, Gyöngyösi Levente, Cser Krisztián)

Dohnányi-Fiszkirai (Sass Magdolna, Bánki Berta, Korda Nikolett)

Dohnányi RUNbo (Tóth Péter, Horváth Marcell, Ablonczy Keve)

Fenomén Fúvós Futók (Lukács Gergely, Szikora Márton, Filó Edit)

Budapesti Filharmóniai Társaság Zenekara (Fahidi Patrícia, Szabó Gábor, Nagy Csaba)

Fitt Klasszikusok (Jankovics Barbara, Mitró Apolka, Varga Júlia)

Rózsaszín párdúc vonós trió (Csíkos Zsuzsanna, Nemesi Judit, Lakatos András Mónika)

Óbudai Danubia Zenekar csapata

(Benyus Péter István, Hámori Máté, Paulay Katalin)

Rádióaktív-Rádiózenekar (Kovács Péter, Bárdos Borbála, Jankó Attila)

Papageno II. (Zsoldos Dávid, Sinkó Dóra, Balázs Jenő)

Rádiózenekar vonósok (Fervágner Csaba, Frittmann Zsombor, Nahaj Gábor)

Váczai Eszter Quartet (Váczai Eszter, Elek-Belus Fruzsina, Gátos István)

Hangfutárok- Dunakeszi Koncertfúvósok (Domokos Ildikó, Sebestyén Zsuzsanna, Varga István)

Nemzeti Filharmonikus Zenekar-futottak még (Joó Szabolcs, Sárosi Péter, Bodor János)

Papageno I. (Bársony Péter, Tóth Endre, Szalai Éva)

A kupára nevezők a teljes, mintegy 15.000 versenyzőt érintő végelszámolásánál egyáltalán nem a futottak még kategóriába kerültek.

A Varázsfutoda első helyezett csapata, a Budapest Show Kórus Team az összetett verseny majdnem 600 csapatos mezőnyében 22. helyezést ért el, a Varázsfutodán 14. helyezett Fitt Klasszikusok csapat a triók női mezőnyé-

ben lett 22., ugyanitt a Rózsaszín Párdúc trió 26. helyezést ért el.

A 32. Wizz Air Budapest Félmaraton Papageno Varázsfutoda Kupa dobogósai.

Budapest Show Kórus Team (Sajó Mátyás, Lánszki Lőrinc, Hajba Gergő) 01:46:43

Szombathelyi Szimfonikus Lajhások (Kovács Róbert, Béres Ottó, Szabó Levente) 01:49:04

Fenomén Fúvós Futók (Lukács Gergely, Szikora Márton, Filó Edit) 01:50:22

A díjkiosztóra a többi kategóriával ellentétben nem a versenyen került sor, hanem hamarosan, egy külön erre az alkalomra szervezett eseményen adjuk át az I–III. helyezett férfi és női csapatok számára a serlegeket és a Papageno magazin értékes megjelenéseket tartalmazó díjait, a IV–X. helyezett váltók pedig csapatnévre szóló oklevelet vehetnek át. A díjtadóra várunk mindent résztvevő csapatot!

(Papageno)

Héthy Apor ösztöndíj

A Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen az alapképzésen tanuló hallgatók számára tartott évvárón Dr. Kutnyánszky Csaba adta át a Zeneakadémia Alapítvány Héthy Apor ösztöndíját, amelyet idén Soós Máté BA III. évfolyamos hegedű szakos hallgató, illetve Schwartz Zoltán, a Zeneakadémia Rendkívüli Tehetségek Képzőjének diákja vehetett át.

Kocsis Zoltán emléktábla-avatás

Mácsai János avató beszédének kivonata – Újpalota, 2017. május 31.

„Emléktábla avatás”. Micsoda megemészthetetlen esemény ez Kocsis Zoltánhoz társítva. Persze szép gesztus, fontos és magasztos, köszönet érte mindenkinek, akiket az érdem illet, de ő annyira az éléhez kötött személyiség volt, hogy vele kapcsolatban mindig disszonáns csengése lesz a „volt” szónak, a múlt időnek.

Épp tegnap este, 65. születésnapján bizonyosodott be sokadszor, hogy lehetetlen őt nem jelenlévőnek tekinteni. Azt hiszem, nincs szükség életrajzának ismertetésére, funkcióinak, kitüntetéseinek felsorolására. Ritka, hogy valakit olyannyira elismernek már pályája kezdetétől, mint őt. A rá jellemző szarkasztikus humorral megjegyezte: „Csak a Hős anya-emlékérmet nem kaptam még meg.” Mindez azonban cseppet sem változtatott a munkáján, jogos öntudatossága mellett egyetlen tizenhatod-szünet idejére sem szállt fejébe a dicsőség.

Mert ez volt számára a legfontosabb, a munka. Lényegében az egyetlen igazán fontos dolog. Mely persze csak eszköz, valami magasabb rendű, esztétikai, sőt transzcendens élmény megtalálása és továbbadása érdekében, de úgy tartotta, hogy még az ő, szinte emberfeletti adottságaival sem megy más-képp, csak a lehető legnagyobb munkabefektetéssel, maximalizmussal. Sokan mondták neki, két végén égeti a gyertyát. Azt válaszolta, ha lenne több vége, az is mind égne. Most látszik, micsoda életmű maradt utána. Az előadóművészet mulandó tünemény, igaz. De csak félig. Szerencsére a 20. századnak sok borzalma mellett azért eredményei is voltak, nekünk zenei elkötelezettségnek az egyik legfontosabb a hangrögzítés. Ma már nemcsak maguk a zeneművek, hanem immár egy évszázada az előadóművészet csúcsteljesítményei is a

zenetörténeti kánon részévé válnak. Kocsis Zoltán lemezeit, és szerencsére nemcsak a teljes Bartók zongorás életművet, hanem rengeteg egyéb felvételét is etalonként élvezhetjük. Zenekari felvételei még nem olyan könnyen hozzáférhetők, de ki fog derülni, nemcsak az egyik legnagyobb zongoraművésze, de az egyik legjelentősebb karmestere is volt korának. A Bartók-összkiadás ugyan befejezetlen maradt, de annyira azért készen áll, hogy bőven megvan a zsinórmérték, már csak kellő odaadás és persze tehetség kell a teljessé tételéhez. Nem lesz könnyű ebben utolérni Kocsis Zoltánt. De természetesen ugyanez vonatkozik minden más munkára is, amiben részt vett.

Szorgalmának, enciklopédikus gondolkodásának egyelőre kevésbé ismert része például, hogy fantasztikus archívátor volt, az ő hatalmas gyűjteménye a legrendezettebb valamennyi magán és nyilvános archívum között, amit valaha láttam. Ha egyszer közkinccsé válhat, csodákat hallhatunk majd. De őrizni fogják nevét kottakiadásai, bő másfélszáz átírt, vagy hangszerelési. Azután cikkei, amelyek szintén megérdemelnek majd egy összegyűjtött kiadást, hisz zenetörténeteseket leköröző módon informatívak, pontosak, érdekesek.

A hazai zenei, sőt egész kulturális életünkben betöltött meghatározó, mértékadó, mondhatnám kontroll-szerepe már most rettenetes hiány. Lehet, hogy néhányan terhesnek érezték ezt, de csak azoknak kellett tartania a rosszállásától, akik ártottak a zene ügyének, vagy nem hozták elő magukból a bennük rejlő maximumot. Ahogy ironikusan megjegyezte nem is oly rég: «Én csak úgy lebegek a zenei élet felett.» Igen, ezt mindenki érezte. De ennyi elég is volt. Minden leütött billentyűben, minden

meghúzott vonóban, megfújt kürt-hangban, ami ebben a hazában megszólalt, benne volt az ő láthatatlan figyelme. Hadd idézzem Szvjatoszlav Richtert, a 20. század egyik legnagyobbját, aki huszonévesen barátjává fogadta az ifjú „vadócot”, ahogy egyszer nevezte Kocsist, és lovaggá ütötte azzal, hogy közös koncerteket adott vele. Amikor Richter Prokofjev halálhírére vette, azt írta naplójába: Nem akarok szomorkodni, hiszen azon sem szomorkodunk, hogy meghalt Haydn. Igen, igaza van Richternek. Akárcsak ő maga, Kocsis Zoltán is az elmúlt fél évszázad halhatatlanjai között van már. Az életmű lezart, de nem befejezett, mindannyiunk dolga, felelőssége, kötelessége, hogy folytassuk. A saját munkánk minőségével, szorgalmával, odaadásával, a bennünk rejlő, akár mégoly csekély talentum maximális kibontásával. Csak ezzel tudunk rá valamennyire is méltó módon emlékezni. Az emléktábla, azután majd az intézmény-elnevezések, vagy utca névadás és a többi hasonló csak szép gesztus, támasz. De nem végállomás, hanem kiindulópont.

Nyári anzix

A szimfonikus zenekarok idén nyáron is az aktív pihenést választották: szinte kivétel nélkül fesztivál meghívásoknak tettek eleget, szabadtéri koncerteket adtak, s mind többen használták fel ezt a rövidke periódust a kortárs műfajokkal való ismerkedésre. Nyári összefoglalónk – amelyben a zenekarok vezetői, karmesterei számolnak be az eseményekről – ezúttal a legújabb tapasztalatok és a legkiemelkedőbb fellépések kérdését járta körbe.

Budafoki Dohnányi Ernő Szimfonikus Zenekar – Hollerung Gábor

Rengeteg fontos dolgot csináltunk a nyáron, minden tervünk megvalósult, és mind sikerrel is zárult, így a nemzetközi karmesterkurzusunk és a Miskolci Fesztiválon bemutatott Gyöngyösi operaelőadás is.

A Zempléni Fesztiválon is sikerrel szerepeltünk, ahol volt egy klasszikus koncertünk, illetőleg egy ABBA produkciónk is, ami nézőszámában regionális rekordot döntött: 2650 fő vett jegyet az előadásra, míg az átlagos hallgatóság ezen a rendezvényen koncertenként 5-600 ember. Emellett készítettünk a nyár folyamán egy Kékszakállú lemezfelvételt Cser Krisztiánnal és Meláth Andreával, amit nagyon fontos projektnek tartok, ugyanis ebből a műből olyannyira sok felvétel nem készült. Dubrovay mester most már mindhárom zongoraversenyét is felvettük, a hiányzó kettőt is, ami azért is létfontosságú, mert Bartók óta európai viszonylatban szinte nincs másik három zongoraversenyes szerző. Mindhárom műve nehéz és igényes alkotás, ami az 1980-as évektől napjainkig tartó időszak nagy változásait mutatja be, a kísérletező kedvtől a kétezres évek úgymond posztromantikus letisztulásáig, így egy különleges életművet reprezentál. Balázs Jánossal vettük fel, aki egy elképesztő felelősséggel és alázattal dolgozó muzsikos, miközben párját ritkító tehetség és fantasztikusan jó partner. Sokadik együttműködésünk volt ez vele, nagyon komoly értéknek tartom, hogy megszületett ez a felvétel. Ezenkívül kiemelném, hogy Csíkszereda főterén csinál-

tunk augusztus végén egy csodálatos, különlegesen szép és meleg nyári napon egy fantasztikus szabadtéri előadást a székelyföldi kórustalálkozó keretében, ahol a kórusokkal együtt adtuk elő a Psalmus Hungaricust, illetve Tolcsvay Magyar miséjét öt-hétezres közönség előtt. Mind a szólisták, mind a hallgatók, mind pedig a zenekar számára is ez egy hatalmas élmény volt, azt éreztük, hogy egyfajta kötelességet teljesítünk, és annak ellenére, hogy borzasztóan nehéz pénzügyi helyzetben hoztuk létre az előadást – még azért reméljük, hogy az elmaradt támogatást utólag megkapjuk –, úgy éreztem, hogy ezt meg kell csinálnunk. Jól döntöttünk, mert igazán könnyek nélkül nem tudtunk eljönni. Igaz volt ez minden zenekari muzsikusra, minden kóristára és rám is, ezt az erőt adó egy nemzetiséghez tartozást ott érezte az ember a szívében és a lelkében.

Az idei nemzetközi karmesterkurzusunk igazi, örömteli tapasztalat volt. Zenekarunk számára nagyon fontos feladat, hogy az évtizedek során összegyűjtött tapasztalatainkat átadjuk az utánunk jövő generációknak, másrészt nagyon érdekes látni, hogy a fiatal karmestereknek mennyire szükségük van az ilyen kurzusokra. Egészen eksztatikus visszajelzések érkeztek a kurzus alatt és után is, a résztvevőknek rendkívüli élményt jelentett egy olyan zenekarral együtt dolgozni, ami valóban reagál. Ha jól vezényelnek, akkor ők valóban jobban játszanak, ha valamit pedig nem jól csinálnak, akkor szembesítik a problémáikkal a fiatal dirigenseket, akiknek így lehetőségük adódott arra is, hogy megérezzék a saját szakmájuk igazi kihívásait és mechanizmusait. Tizenegy résztvevőnk volt – minthogy

tizenegy tételt lehetett vezényelni a programban –, 37 jelentkezőből választottuk ki őket, de idén először 4-5 paszszív karmester is jelen volt megfigyelőként. Döntő többségében Európán kívülről érkeztek a résztvevők, Amerikából, Tajvanról, Japánból, de volt egy norvég kislány is, egy erdélyi magyar, egy Svájcban élő kolléga, illetve egy Magyarországon élő karmesterünk is. Erős volt a mezőny, és örömteli volt látnunk, hogy milyen fontos és mennyire nélkülözhetetlen a jövő szempontjából egy nemzetközi karmesterkurzus. Úgy gondolom, hogy egy ilyen együttesnek kötelessége, hogy lehetőséget adjon a fiatalok számára. A kurzus különlegességét többek között az adta, hogy a tíz nap alatt nyolc alkalommal is próbálhattak a zenekarral a fiatal tehetségek, ami a nemzetközi karmesterkurzusok viszonylatában kiemelkedően magas szám.

Nagyon komoly visszhangja volt a Mester és Margarita bemutatójának, ami egy korszakos alkotás, és jelentős szereplője lesz a következő esztendő magyar színpadi opera világának. A Miskolci Fesztivál vezetője, Kesselyák Gergely az előadást történelmi pillanatnak, egy új beat opera születésének nevezte.

A legnagyobb nehézséget talán az jelentette, hogy volt olyan tétel, amit a bemutató előtt mindössze két nappal kaptunk meg. Gyöngyösi Levente minden műve nagyon komoly kihívás, nehéz műveket ír, technikailag nagyon igényes, a Mester és Margarita esetében ráadásul egy két és félórás darabról beszélünk, amiben szinte minden tétel egy kicsit más stílusú. Hihetetlen mennyiségű zenei nyelv és zenei kollektív emlé-

A Virtuózok örömműnnp koncertjén Lukács Gergely és a Budapesti Filharmóniai Társaság Zenekara

kezet fogalmazódik meg benne egyrészt a mű különböző rétegei okán, másrészt az idősíkok, illetve a karakterizálás folytán is. Nyilvánvaló, hogy mindig nehéz egy olyan darabot összehozni, amiben klasszikus zene és rock elemek együtt vannak jelen. Ha egészen őszinték vagyunk, Gyöngyösi nyelvezete nem áll tőlünk távol, a darabban otthonosan mozogtunk, annál is inkább, mivel egy hónappal korábban eljátszottuk a Gólyakalifa című rockoperáját is, így jól tudtunk tájékozódni ebben a zenei nyelvben. Örömteli kihívás volt számunkra, pazar zene, amit remek szólistákkal valósíthattunk meg.

Budapesti Filharmóniai Társaság Zenekara – Tóth László

164 éves zenekarunk új utakat keres a mai magyar kulturális életben. Hosszú évekig szinte kizárólag az Operaház adott helyet koncertjeinknek, de a jövőben új, izgalmas programokat készítenek elő Budapest legkülönbözőbb koncerthelységein. Az útkeresés során új partneri kapcsolatokat kötöttünk. Elkötelezett támogatói lettünk a Virtuózok kulturális kezdeményezésnek, mely megítélésünk szerint képes lehet új nézőközönséget hozni minden komolyzenei formációnak, és újra méltó helyére emelheti a zenetanulás fontosságát Kodály országában. Két koncerten kísértük a Virtuózok tehetségeit, az egyik

fellépésünk a Visegrádi 4-ek ünnepi gálája volt Hámosi Máté vezényletével a BMC-ben, a másik pedig augusztus 20-án, a Margitszigeti Szabadtéri Színpadon került megrendezésre többezres hallgatóság előtt. Fialat tehetségeket kísérni minden muzsikusk számára felemelő érzés, mert a jövő ígérteét látjuk bennük, és egyúttal a mi személyes múltunkat is. A siker fényének csillogása a szemükben, a tisztelet, az alázat a művek és az idősebb muzsikuskok iránt számunkra is erőt ad a hétköznapiokban.

Ugyanígy felemelő érzés, ha világsztárokkal dolgozhatunk együtt, az ő őszinte köszönetük is igazolja a Filharmóniai Társaság létjogosultságát a mai zenei világban. Ebben is volt részünk idén, hiszen a Margitszigeten mi kísértük Aliyn Péter, Gabriele Viviani, Rame Lahaj énekesek gáláját Halász Péter vezényletével.

Zenekarunk szinte az egyetlen demokratikusan működő együttes, mindenről a demokratikusan választott elnökség dönt. Csak akkor tudjuk a tagok lelkesedését, elszántságát fenntartani, ha érzik, hogy a Filharmóniai Társaság tevékenysége az ő elgondolásuk szerint, szakmai fejlődésük érdekében zajlik, és a magyar kultúra jövője szempontjából is hasznos. Ezért kiemelten fontos számunkra, hogy tagjaink a saját művészi igényeiket is meg tudják valósítani. Minden közös zenélés alapja a kamarazene, ami elengedhetetlen a zenekari

muzsikuskok életében. Tagjaink számára lehetőséget biztosítunk, hogy egyesületünk szervezésében és finanszírozásában önálló koncerteket szervezzenek. Ez számukra örömműnnp, ami után a közönség köszönetével feltöltődve ülnek vissza a zenekari pultok mögé. Az évad során közel tíz kamarakonzert valósul meg a számos kamarazenekari, illetve nagyzenekari koncert mellett, az első ilyen hangversenyre augusztus 26-án, a gödi József Attila Művelődési Házban került sor.

A fenti koncertek közül nem emelnék ki egyet sem, mert mindegyik más céllal, és más közönség számára jött létre. Ahhoz, hogy megtaláljuk a helyünket a kulturális életben, több irányba és minden újításra is nyitottnak kell lennünk. Úgy látjuk, hogy vannak olyan kisebb, de fontos projektek és kezdeményezések, amik mellé oda tudunk állni, ezek a nagyobb zenekarok számára nem megvalósíthatók. Különleges helyzetben vagyunk, mert a tagságunk szakmai felkészültsége professzionális, zenekarunk zenetörténeti jelentősége megkérdőjelezhetetlen, és egyedi működési struktúrárnknak köszönhetően nem vagyunk rákényszerítve, hogy minden megkeresést elvállaljunk. Így csak a számunkra izgalmas koncertek valósulnak meg a saját, terveink szerinti, színes és izgalmas koncertstruktúrárnknak mellett.

Duna Szimfonikus Zenekar – Szklenár Ferenc

Júliusban és augusztusban is mozgalmas volt a Duna Szimfonikusok élete, nyári mérlegünk 12 hangverseny és 2 kurzus.

A legkülönlegesebb hangverseny helyszínünk Gyöngyössolymoson volt, ahol egy mesés erdőben koncerteztünk a Muzsikál az Erdő sorozat keretében. Romantikus kisvasutazással közelítettük meg a helyszínt, ahol kirándulók népes táborának adtunk koncertet. A nem mindennapi hangverseny tökéletes zenés kirándulás volt, a koncert végéig minden rendben ment, jó hangulat, finom ételek vártak minket. Ezután tör-

tént a galiba, ami felborzolta a kedélyeket, mivel a szervezők megfélemedtek a terepjáróval odaszállított hangszereinkről. Míg a zenekari tagok nyugodtan visszavonatoztak Gyöngyöstre, addig hangszerszállító kollégáink kínos másfél órát voltak kénytelenek eltölteni az erdő közepén, ahol telefonhálózat hiányában nem tudtak segítséget kérni senkitől. Végül egy véletlenül arra járó, platós teherautó sofőrjének segítségével sikerült kollégáinknak a hangszerekkel együtt lejutniuk a hegyről. A történetek után annyi bizonyos, hogy az elkövetkezőekben körültekintőbben vállalkozunk majd hasonló kalandokra. A malőr után a biztonságos hangversenytérmegekben folytatódtak nyári eseményeink. A Concerto Masterclass kurzusunkat második alkalommal rendeztük meg, ahol hangszeres szólisták kaptak lehetőséget zenekaros versenyművek gyakorlására. A legjobbak egy remekül sikerült záró koncerten mutathatták be tudásukat.

A nyár folyamán, szombat esténként Budapest Gála címmel léptünk fel a Vigadóban és a Duna Palotában. A több évtizedes múltra visszatekintő Duna Koncert sorozatunk folytatása ez az átdolgozott és kibővített program. Az Operett színház legnevesebb énekes szólistái, tánckar, illetve egy virtuóz cigányzenei rész is (egy külön blokk erejéig) gazdagítja ezt a programot. Ezen, a leginkább a külföldi közönséget vonzó, fővárosi kulturális eseményen a hatal-

mas taps visszaigazolta számunkra, hogy igenis van igény zeneileg értékes, színvonalas műsorokra.

A nyár egyik legfontosabb eseményeként a nagy hagyományokra visszatekintő karmesterkurzust emelném ki, melyen immár harmadik éve Deák András vezetőkarmester segítette a karmester növendékeket a felkészülésben. A résztvevők évről-évre egyre magasabb szintű tudással érkeznek, sok remek, fiatal tehetség vetélkedett azért, hogy egyikük megkaphassa a fődíjat, egy koncertre szóló meghívást a Duna Szimfonikus Zenekar bérleti sorozatába.

Összességében a tervezett programjaink mind megvalósultak, és némi pihenés is jutott a kollégáknak. A nyár közepén felvetődött egy esetleges új próbaterem kialakításának előkészületi terve, de a közeljövőben mind a próbáink, mind a koncertjeink túlnyomó része változatlanul a Duna Palotában kap helyet.

Győri Filharmonikus Zenekar – Fűke Géza

A fesztiválok jegyében zajlott az idei nyár a Győri Filharmonikus Zenekar számára. A műfaji sokszínűség jellemezte ezt az időszakot, hiszen a klasszikus szimfonikus zenekari repertoáron kívül opera és operett előadásokon, sőt nemzetközi sportrendezvényen is találkozhattott a közönség együttesünkkel. Két fel lépést emelnénk ki ebből az időszakból:

Július 23–29-ig Győr városa adott otthont Magyarország első olimpiai rendezvényének, az Európai Ifjúsági Olimpiai Fesztiválnak. Az esemény nyitóünnepségén a város hivatásos művészeti intézményeinek művészei mutatnak be műsort városunk sokszínű kulturális életéről, melyet a helyszínen és a tévéképernyők előtt is több ezer néző kísérhetett figyelemmel.

Először kaptunk meghívást az észak-magyarországi régió rangos nyári rendezvénysorozatára, a Zempléni Fesztiválra, melynek záróhangversenyén Haydn, Hummel és Dvořák jól ismert művei csendültek fel Berkes Kálmánnak, zenekarunk művészeti vezetőjének a vezényletelével. Szólistaként zeneka-

runk fiatal trombitaművésze, Vörös Ádám lépett fel.

A többi nyári hangversenyünk is mind-mind különleges helyszínhez vagy rendezvényhez köthető. Június 5-én a Magyar Állami Operaház meghívására, a MagyarFeszt rendezvénysorozat keretében Selmeczi György Spiritiszták c. operájának előadásában működött közre zenekarunk. Június 7-én Klagenfurtba utaztunk, ahol a Wörthersee Classics Fesztivál nyitóhangversenyét játszottuk a fesztivál művészeti vezetőjének, Alexei Kornienkónak a vezényletével. Még ugyanebben a hónapban a kalocsai Kék Madár Fesztivál vendégei is voltunk. A hónap végén a hagyományos győri Szent László napok keretében Győr impozáns Dunakapu terén adtunk ünnepi hangversenyt Bogányi Gergely zongoraművésszel, az est karmestere Berkes Kálmán volt.

A 2017/18-as évadot Fertődön kezdtük, ahol az Eszterházy-kastély szabadtéri színpadán, az Eszterházi Vigasságok keretében lépett fel zenekarunk, műsorunkon a legismertebb német, szláv és magyar táncok szerepeltek Haydntól, Dvořákon át Kodályig. Az est karmes-

tere a francia Olivier Ochanine, a 2015-ös I. Doráti Antal Nemzetközi Karmesterverseny győztese volt, aki első alkalommal vezényelte együttesünket.

Augusztus 11-én és 12-én a Budapesti Operettszínház meghívására a Fertőrákosi Köfőjtő és Barlangszínházban találkozhatott a közönség zenekarunkkal, ahol Szirmai Albert Mánás Miska című operett előadásában működött közre.

A nyarat a hagyományos Pannonhalmi Klasszikus Esték nyáresti hangversenysorozatunk utolsó előadásával és a Plácido Domingo's Operalia énekverseny díjazottjait felvonultató, szintén tradicionális Voices of! koncerttel zártuk Győr barokk főterén, a Széchenyi téren.

Kodály Filharmónia Debrecen – Somogyi Tóth Dániel

A sokszínűség jegyében telt a nyár a Kodály Filharmónia Debrecen művészei számára, izgalmas helyszíneken, változatos műsorokkal vártuk a közönséget. Külön öröm számunkra, amikor olyan nézők előtt mutatkozhatunk be, akik

eddig távolinak érezték maguktól a klasszikus zenét. A debreceni Campus Fesztivál látogatói között sok olyan fiatal volt, akik számára nagy meglepetést okozott fa- és rézfúvós kvintettünk szereplése. A szervezők jóvoltából a debreceni intézmények külön bemutatkozási helyet kaptak, így lehetőségünk nyílt a közönséggel való közvetlen találkozásra. Kötelességünknek érezzük a fiatalok folyamatos megszólítását, erre a célra kiváló helyszínek bizonyult Magyarországon egyik legnagyobb fesztiválja.

A nyáresti, populáris helyszínek után felemelő érzés volt a kecskeméti Kodály Művészeti Fesztivál záró programján játszani, ahol Kodály Zoltán Concerto és Szimfónia című műveit mutattuk be a kecskeméti Nagytemplomban Kovács László vezető karmesterünkkel.

Az ország egyik legnagyobb kulturális eseménye a Debreceni Virágkarnevál. Több tízezer turista érkezik ilyenkor a városba. Az egy héten át tartó rendezvénysorozaton minden évben, immár hagyományszerűen jelen vagyunk mi is egy-egy rendhagyó koncerttel. Idén Ünnepi nyitány című műsorunkkal vártuk a teltházas közönséget

Magyar Rádió Zenei Együttesek (MRZE)

augusztus 19-én, nemzeti ünnepünk előestéjén a Nagyerdei Szabadtéri Színpadon, Somogyi-Tóth Dániel igazgató vezényletével.

A nyár végével folytattuk a Kodály-program keretein belül vállalt missziós tevékenységünket. Ungváron jártunk, ahol a Hungary Fest című rendezvényen játszottuk a legismertebb Kodály műveket, a Galántai táncok, a Psalmus Hungaricus és a Budavári Te Deum terveink szerint azonban fel fog még csendülni más alkalmakkor is a tél folyamán néhány magyar és európai nagyvárosban is.

Magyar Rádió Zenei Együttesek (MRZE) – Kovács Géza

A Magyar Rádió Szimfonikus Zenekara július 1-jén a Ravello Fesztiválon zárta az idei évadot. A Nápoly melletti, festői helyszínen zenekarunk Wagner-műsorrall nyitotta meg a nagy hagyományú és magas presztízssű fesztivált. A Fischer Ádám vezényletével, Elisabet Strid, Daniel Brenna és Sebastian Pilgrim közreműködésével megvalósuló koncert elismerő kritikákat kapott, és újabb meghívások lehetőségét teremtette meg a zenekar számára.

Itthon a Rádiózenekar augusztus 29-én Pécsen, 30-án pedig Budapesten, a Műpában mutatta be Csak tiszta forrásból című műsorát, melyben a zenekar és a Magyar Rádió Énekkara mellett Pál István Szalonna népi zenekara, a Czifra Táncegyüttes, a Felszállott a páva tehetségkutató műsor győztesei, Sebő Ferenc, Balga Gabriella és Pallerdi András is fellépett. A Madaras Gergely által vezényelt program, a népi dallamok és táncok Bartók és Kodály műveivel mindkét helyszínen teltházat vonzott és nagy sikert aratott.

MÁV Szimfonikus Zenekar – Lendvai György

Eseménydús nyarat tudhat maga mögött a MÁV Szimfonikus Zenekar, amely a három nyári hónap alatt tizen-

két kamara-, illetve nagyzenekari koncertet adott országszerte, ezen túl pedig megrendezte a Jorma Panula által tartott karmesterkurzust is.

Nehéz lenne egy hangversenyt kiemelni, hiszen különleges, sokszínű koncertjeink voltak, amelyek más-más stílust képviseltek az áriaesttől kezdve a kortárs esteken át az összművészeti előadásokig. Évek óta visszatérő vendégei vagyunk a Vajdahunyadvári Nyári Fesztiválnak, amelyen idén két alkalommal is fellépett a zenekar: Kertesi Ingrid énekművésszel operaáriákat adtunk elő, a másik koncertünkön pedig Szabadi Vilmos hegedűművész volt a vendégünk. A MÁV Zenekar meghívást kapott az idei Zsolnay Fényfesztiválra, amelynek nyitóelőadásán a pécsi Kodály Központban zenéltünk együtt Emikával, a brit zenész dj-vel. A koncert különlegességét növelte a Bordos.Artworks által készített vizuális látványvilág is. Összművészeti jellege miatt szintén kiemelkedő esemény volt a Kodály év kapcsán megrendezett Székelyfonó előadás. A daljátékot Pécsen, a Kodály Központban, illetve a Bakáts téri Fesztivál keretében Budapesten is előadtuk. Mindkét hangverseny óriási sikert aratott a nézők körében, a kiváló szólisták, a Honvéd Férfikar, a Misina Néptánc-együttes remek teljesítményét Cakó Ferenc élőben készített homok animációs filmje tette igazán felejthetetlenné. A koncerteken túl a Zenekar 2 CD felvételt is elkészített a nyár folyamán.

Nem csak zenei események tarkították a nyarat Zenekarunk életében. Augusztus 20-án megtörtént Múzeum utcai próbatermünk épületének kulcsátadása a Konstantinápolyi Patriarchátus részére. Az ünnepélyes átadáson részt vett több egyházi vezető és magas rangú kormányképviselő is. Az egyházzal való megállapodás értelmében a zenekar elhelyezéséig egyelőre a Múzeum utcában marad a próbahelyünk.

Nemzetközi szinten kiemelkedő sikernek tartjuk, hogy a nyár folyamán folytatott tárgyalások eredményeképpen a Dél-Koreai Köztársaság vasúttársasága által fenntartott szimfonikus zenekar, a

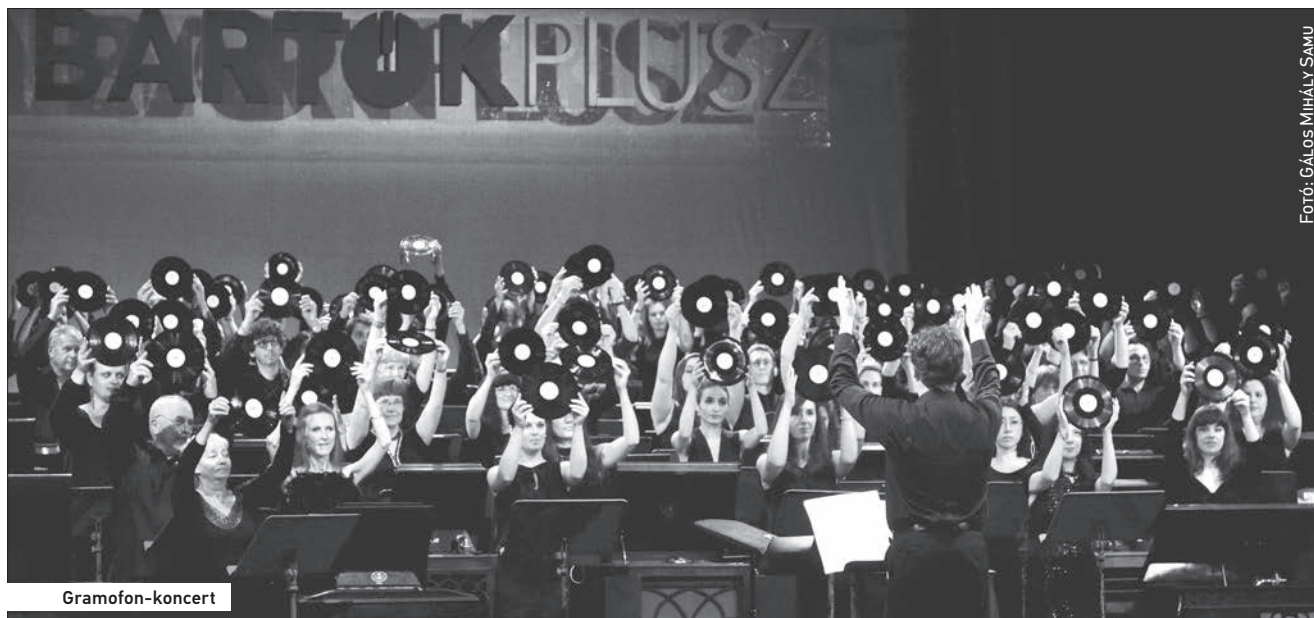
KORAIL Symphony Orchestra, valamint a MÁV Szimfonikus Zenekar között partneri kapcsolat jött létre. Ennek megpecsételéseként szeptember végén egy kisebb delegáció utazik Szöulba, illetve aláírásra kerül egy együttműködési megállapodás a két zenekar testvérkapcsolatáról. Külön öröm, hogy a zenekarok által a két nemzet vasúttársasága is felvette egymással a kapcsolatot, és megkezdődtek a tárgyalások egy jövőbeni együttműködésről is.

Miskolci Szimfonikus Zenekar – Szászné Pónuzs Krisztina

Talán a leglényegesebb tapasztalatunk az idei nyár folyamán az, hogy a közönség nagyon igényli a szuperprodukciókat, a könnyűzenei kitekintéseket. Ennek ékes példája, hogy a július 7-i Hooligans Symphonic hangversenyünkre alig egy hónap alatt 2200 jegyet adtunk el. Az ilyen jellegű koncertek összetett zenei és képi élményt nyújtanak a hallgatóságnak, profi hang- és fénytechnikával. Tekintettel a magas költségvetésre, sajnos nincs lehetőség rendszeresen ehhez hasonló programokat szervezni. A zenészek számára is más típusú élményt nyújtanak ezek a koncertek. Összességében nagyon pozitívak voltak a visszajelzések, s bízunk benne, hogy a későbbiekben is lesz alkalmunk meglepni közönségünket ilyen és ehhez hasonló szuperprodukcióval. Terveink már vannak.

Még a nyár elején koncerteztünk Szlovákiában, a Kassai Zenei Tavasz rendezvénysorozat záró estjén. A Kassai Filharmonikusokkal régóta jó kapcsolatot ápolunk, ez a rendezvényen is érzékelhető volt, hiszen teltház mellett megszoktuk a Dom Umeniában.

Idén többször is szerepeltünk különleges vidéki helyszíneken, így a Mezőcsáti Zsinagógában adtunk koncertet, illetve június és augusztus folyamán két alkalommal koncerteztünk az edelényi L'Huillier-Coburg kastélyban. Emellett nagy sikerrel zárultak az évadzáró Promenád koncertjeink is a Miskolci Nemzeti Színházban.

Fotó: GÁLOS MIHÁLY SAMU

Gramofon-koncert

Legkiemelkedőbb fellépéseink közül szintén a Hooligans Symphonicot említeném elsősorban, szervezésében, megvalósításában, és a közönség szempontjából is, ugyanakkor szakmai szempontból fontos kiemelnünk a Bartók Plusz Operafesztiválon történő szerepléseinket, ahol két kortárs darab előadásában működtünk közre: az Ifjabb Butterfly, illetve a Scaevola című operákban.

Azt hiszem, hogy Mátyássy Szabolcs Scaevolája esetében szerencsés helyzetben voltunk, mivel elegendő próba állt mind a zenekar, mind a színpadi szereplők rendelkezésére. Ráadásul a zeneszerző a próbák kezdetétől asszisztált a munkafolyamathoz, minden segítséget megadott a produkció résztvevőinek (a szereplőgárdát a Zeneakadémia opera szakos hallgatói alkották). A nem túl hosszú, bő egy órás mű a közönség részéről is nagyon kedvező fogadtatásban részesült.

Az Ifjabb Butterfly már nehezebb diónak bizonyult. A japán Shigeaki Saegusa három felvonásban írta meg a Pílangókisasszony folytatását. Az előadás szünetekkel együtt háromóránya nyúlt, a zenekari anyag pedig helyenként rendkívül nehéz volt. Az eredetileg meghívott karmester részéről ráadásul történt egy lemondás, a beugró Vittorio Parisival az előadás előtti napon találkozott először a zenekar. A szép dallamok ellenére örültünk annak, hogy rendben lement az előadás. Mindent

összevéve, a nehézségek ellenére ezek a különleges feladatok fontosak a szakmai igényesség, a zenekar látókörének kiszélesítése szempontjából. Utólag mind emlékezetes pillanatként marad meg a zenekar életében.

Nemzeti Filharmonikus Zenekar és Énekkar – Hamar Zsolt és Somos Csaba

A Budapesti Műpa Wagner-napokon játszottuk Wagner Rienzi című operáját, az általam nagyon-nagyon jó karmesternek tartott Sebastian Weiglével, aki nem kizárólag a kollégám, hanem mondhatom, hogy a barátom is. Szomszéd vármegyékben dolgoztunk, hiszen ő Frankfurtban volt főzeneigazgató, én pedig Wiesbadenben, ami hazai viszonylatban a Gödöllő-Budapest távolságnak felel meg. A közelség okán gyakran jártunk át egymáshoz vezényelni, így tapasztalatból mondom, hogy ő egy egészen kiváló karmester. Emellett az idei nyáron is megtartottuk a hagyományos maratonvásári Beethoven koncertünket, illetve új kezdeményezésként a Budavári Palotakoncertek keretében léptünk fel.

A Wagner-napokon való szereplésünkből levonható tapasztalat, hogy a zenekar nagyszerűen játszik operát. Ez egy nagy kincs, a Rienzi egy nehéz és hosszú opera, és mondhatni, hogy rekordgyorsasággal falta fel a zenekar, nem is beszélve az énekkarról. Mint-hogyha mindannyian éhesek lettek vol-

na az operára. Ezzel tehát biztosan terveznünk kell, olyanfajta lehetőség rejlik benne, amit mindenképpen ki kell aknáznunk a jövőben.

A maratonvásári koncertünk sajnos egy problematikusabb fellépés volt. Bár fantasztikus a helyszín, és megható, hogy a mai napig is estéről estére 1500-2000 ember is ellátogat a koncertekre, sok szempontból azonban, mind a műfajhoz, mind pedig a Nemzeti Filharmonikusokhoz méltatlanok a körülmények. Sajnálatosnak tartom, hogy egy ilyen történelmi és emblemikus, zene-történetileg értékes helyszín, mely sokkalta több lehetőséget rejt magában, azért érinthetetlen, mert a területén génmanipulált kísérletek zajlanak. Maratonvásáron egy igazán komoly, nemzetközi hírnévvel, vonzeróval rendelkező, nagy Beethoven fesztivált lehetne és kellene kiépíteni. Ehhez képest mi évente két-három alkalommal egy-egy este erejéig tölthetjük meg ezt a koncerthelyszínt, s még azt is el kell szenvednünk – hogy csak egy egészen apró példát említsek –, hogy mindig akkor jön a 100 méterre lévő vonat, amikor a koncert zajlik. Annak idején utasításba adták, hogy a hangversenyek ideje alatt nem lehet 30 km/óránál gyorsabban menniük és nem lehet sípolniuk a vonatoknak. Nagyon jó lenne ezzel az áldatlan állapottal valamit kezdeni, ám sajnos ez a mi erőnket és kompetenciánkat meghaladja.

Az idén immár fesztivállá avanszált

Budavári Palotakonzerteken való fellépésünket azért vállaltuk el, mert úgy gondoltuk, hogy az operettekhez szokott hallgatóságot is képesek vagyunk megérinteni és elcsábítani. Pechünkre óriási eső volt a koncert napján, így végül a Széchenyi Könyvtár aulájában tartottuk meg a hangversenyt. Fantasztikus volt a hallgatóság, amely kitarzott mellettünk, és fantasztikus volt maga a zenekar is, mely így is tiszta szívvel játszottá végig az előadást. Ez a koncert, ha úgy tetszik, fiaskó, ami egyrészt az időjárásnak volt betudható, másrésztől bebizonyosodott, hogy ma már nem kizárólag a termékre, hanem a termék eladására is ugyanolyan mértékben kell koncentrálni. Bár ebben a kérdéskörben vannak még restanciáink, borzasztóan örülök, hogy az intézményünk élén olyan igazgató áll, aki tökéletesen érti ezt a problémát és remek válaszokat ad rá.

A Nemzeti Énekkar legemlékezetesebb és egyben legnagyobb erőket csoportosító fellépése a Budapesti Wagner Napok alkalmából megszólaltatott Rinenzi előadás volt. Az énekkar minimális kísérettel szólaltatta meg a terjedelmes, sokszor dupla, vagy tripla kórusra írt operát. A végig feszített hangtartományokban mozgó, ritkán felcsendülő Wagner darab kórusainak előadása tehát óriási feladat, s egyben különleges élmény volt. Szintén életre szóló élményt nyújtott a külföldi énekesekkel dolgozni, akik kivétel nélkül mind nagy elismeréssel nyilatkoztak a kórus teljesítményéről.

Az énekkar a Nemzeti Filharmonikusok Zenekar partnereként július 29-én Beethoven Christus am Ölberge (Krisztus az olajfák alatt) című oratóriumában vett részt, majd szintén a zenekarral közösen a Beremenden megrendezett 10. jubileumi Ördögkatlan Fesztivál vendégként lépett fel Verdi Requiemjével. Az est karmestere, Dinyés Dániel a következőket nyilatkozta a hangversenyt követően: „Az ünnepi 10. évad záróeseményét csaknem 4000 ember hallgatta, a tőlük visszajutó visszhangok elképzelhetetlenül örömteliek voltak.”

A Nemzeti Énekkar augusztus utol-

só hete óta serényen dolgozik, 27-én a MTA Zenetudományi Intézetének udvarán adott koncertet. A helyszín nem ismeretlen, hiszen tavaly ugyanez a helyszín adott otthont a kórusnak. Ebben az évben a dupla évfordulós Kodály és a 70 éves Orbán György művei csendültek fel, a koncert dirigensei Kocsis-Holper Zoltán és Somos Csaba voltak. Az időjárás kegyes volt, öröm volt látni, hogy a tavalyi év után sokkal nagyobb, teltházás közönség volt jelen.

Pannon Filharmonikusok – Horváth Zsolt

A Pannon Filharmonikusok a tavalyi évadzáró bérletes koncertet követően a nyarat a több éves hagyományra visszatekintő Mesterek és tanítványaik hangversenyével kezdte. A zenekar regisztrált Tehetségpontként minden évadban pályázatot ír ki, hogy a Dél-Dunántúl tehetséges hangszeresei nagyzenekarral léphessenek fel a Kodály Központban. A meghallgatásra – melyet Vass András karmester vezetésével tartott a zenekar – több megyéből is érkeztek diákok. 2017-ben hét fiatal tehetség került kiválasztásra, akik közül hatan adtak életükben először szimfonikus zenekarral közös koncertet. Az esemény határkö minden fiatal életében, nagy sikerrel zajlik, s ebben nagy szerepet játszik Vass András és a muzsikusként együttműködő, mentoráló hozzáállása is. A szűk értelemben vett fesztiválszezon ezt követően érkezett el az együtteshez, melynek keretében a Pannon Filharmonikusok rangos felkéréseknek tett eleget. Első alkalommal rendezték meg Pécsen Plácido Domingo közreműködésével a nemzetközi Plácido Domingo Classics fesztivált, ahol két előadáson lépett fel együttesünk. A New Yorki Metropolitan Sztárjai című operagálán számos kiváló operaénekes adott szabadtéri koncertet a zenekar, majd Verdi Traviata című operájának bemutatójára került sor Plácido Domingóval, melynek különlegességét az adta, hogy a nagyszerű operaénekes harminc év után lépett első alkalommal nem tenorként, hanem ba-

riton szerepben színpadra. Mindkét produkció színvonalas és nagysikerű rendezvény volt.

A Pannon Filharmonikusok több éve fellép a BartókPlusz Operafesztiválon, melynek idei nyitóhangversenyét adta. A koncerten hangzott el Fekete Gyula Csellóversenyének ősbemutatója Baranyai Barnabás előadásában, és a zenekar vezető karmesterének, Bogányi Tibornak a vezényletével.

A nyár legkiemelkedőbb eseményét a zenekar számára az Armel Operafesztivál keretében színpadra állított Rufus Wainwright opera jelentette. A Pannon Filharmonikusok alapító partnere, s minden évben sikeres közreműködője a 10 éves Armel Operafesztiválnak, ám az idei volt az első alkalom, amikor a zenekar maga állított színpadra produkciót, s mellyel az operaversenybe is beszállt. Az előadás extra kihívásokat nem tartogatott a zenekar számára, mivel a mű a hagyományos szimfonikus zenekari hangszerelésben íródott, és a Pannon Filharmonikusok a kortárs operajátszásban már korábban több éves gyakorlatra tett szert. Az operát – melynek rendezője Alföldi Róbert volt, akivel számos kiváló közös munkán van már túl a zenekar – a francia ARTE televízió is közvetítette, és elnyerte a fesztivál közönségdíját.

Savaria Szimfonikus Zenekar – Kiss Barna

A Savaria Szimfonikus Zenekar a bérletes szezon zárása után is aktív maradt, hiszen 2017 nyarán a Szombathelyi zenei életét meghatározó hagyományos események ismét megvalósultak. Július első felében a több mint negyvenéves múltra visszatekintő Bartók Fesztivált, a hónap második felében pedig saját szervezésű sorozatunkat, az Iseumi Játékokat rendeztük meg, a 2011-ben történt újraindítás óta immár hetedik alkalommal.

A szezonzáró hangversenyt követő ausztriai fellépésünk után Kauten Andrea svájci-magyar zongoraművésznővel készítettünk lemezt a Sony cég felkéré-

Iseumi Játékok – Mozart: Szöktetés a szerájból

sére, melyen Brahms d-moll és Götz B-dúr versenyművét rögzítettük Medveczky Ádám vezényletével.

A Bartók Fesztivált követően már csak két szabadtéri előadás várt a társulat tagjaira. Az Iseumi Játékok nyitőelőadásán Hábetler András rendezésében Mozart Szöktetés a szerájból című operáját adtuk elő az Isis szentély előtt felépített színpadon. A rendezői koncepció miatt a szövegkönyv szinte teljesen átalakult, de a mozarti muzsika természetesen változatlanul szólalt meg. A kiváló énekesek és a Savaria Szimfonikus Zenekar művészei Szennai Kálmán vezényletével egy hangulatos, emlékezetes nyáresti előadást nyújtottak át a szép számú közönségnek.

Szintén az Iseumi Játékok keretében valósult meg a szimfonikus és a könnyűzene találkozására épült Rock-Symphony. A népszerű rock slágerek szimfonikus feldolgozásai, vagy a Monti csárdás rock verziója mellett valódi kölcsönhatás is megfigyelhető volt, hiszen

Grieg Peer Gynt szvitjének zárótétele bravúros zeneszerzői eszközökkel alkotott egységet Michael Jackson egyik legnépszerűbb slágerével, a Smooth Criminalal. A hangversenyt Hermine Pack, osztrák vendégkarmester vezényelte, a rock együttes és a férfi énekes-gitáros, Helmut Tomschitz is Ausztriából érkezett, míg a hazai színeket zenekarunk mellett Nika, a magyar könnyűzenei élet egyik legkeresettebb énekesnője képviselte.

A Bartók Fesztivál, melynek Szombathelyre kerülése óta együttesünk a „rezidens” zenekara, idén is komoly kihívásokat támasztott az együttes elé, hiszen a Vajda Gergely által, kiemelkedő empátiával és lényegre törő instrukciókkal irányított karmesterkurzus műsorán két meghatározó jelentőségű balettzene szerepelt, Bartóktól A fából faragott királyfi, illetve Sztravinszkij Tavaszai áldozat című táncjátéka. A két művet, a különleges hangszereket is felvonultató nagy létszámú előadói appa-

rátus miatt ritkán sikerül Szombathelyen bemutatni, ezért mindannyiunk számára örömet és egyben magas szintű szakmai feladatot is jelentett e művek megszólaltatása. Napi két próbával készültünk a koncertre, mely egyúttal a Bartók Fesztivál záró hangversenye is volt, ahol fiatal pályakezdő karmesterek vezényelték a zenekart: felkészülten, friss látásmóddal és lendülettel, ám néha rászorulva a muzikusok támogató segítségére. Szerencsére ez a segítő funkció egyáltalán nem idegen a zenekartól, mert a Bartók Fesztivál karmesterkurzusain és a Grazi Zeneművészeti Egyetem karmestertagozatának rendszeresen Szombathelyen megrendezett gyakorlóórái során rengeteg ilyen irányú tapasztalatot szereztünk már. A koncerten a zenei élményt vizuális hatások is gazdagították, hiszen Bartók művét homok animáció színesítette, Sztravinszkij zenéjét pedig a Bozsik Yvette Társulat táncosai jelenítették meg.

Nyári tevékenységeink mindegyike kimozdított bennünket a hangversenyeremből: a zenei anyagok magas szintű ismerete és megszólaltatása mellett a lemezfelvétel maximált koncentrációt, a karmesterkurzus a színpadi történések kíséretével ötvözve, valamint az operaelőadás flexibilitást, s az általánosan megszokottól összetettebb együttműködést kívánt meg zenekarunktól. Úgy gondolom, és ezt a visszajelzések is megerősítik, hogy sikeresen valósítottuk meg a nyári szezonra vállalt feladatainkat.

Szegedi Szimfonikus Zenekar – Lukácsházi Győző és Gyüdi Sándor

Négy fesztiválon is muzsikált nyáron a Szegedi Szimfonikus Zenekar. A Szegedi Szabadtéri Játékok, a Budapesti Nyári Fesztivál, az Armel Opera Fesztivál és a Szegedi Nemzetközi Bibliikus Konferencia programjának közreműködőiként léptek pódiumra. A társulat nyári programjait Gyüdi Sándor, a zenekar vezető karmestere és művészeti vezetője foglalta össze: „A nyár első napjaiban

kortárs kompozíciókkal folytatódtak koncertjeink. Az Egyházzenei Hónap záróhangversenyén, június 10-én Tóth Péter két esztendeje született oratóriumát, a Szent Gellértet dirigáltam az Alsóvárosi templomban, Szélpál Szilveszter és a Vaszy Kórus közreműködésével. Három nappal később pedig a Kortárs Korzó sorozatában, a Korzó Zeneházban vártuk az érdeklődőket beszélgetős, muzsikálós, ingyenes estre. Bánkövi Gyula, Sári József és Madarász Iván alkotásai hangzottak fel a vezényletemmel, Demeniv Mihály harmonikaművész, Ittész Gergely fuvolaművész és Szélpál Szilveszter baritonista közreműködésével. A koncert műsorvezetője Lukácsné Győző volt.

Városunk hagyományos nyári programhelyszíne a Szegedi Szabadtéri Játékok, az idei programsorozat Tosca-produkcióját kísértük, melynek címszerepét Rost Andrea énekelte, rendezője Bocsárdi László volt, az együttest Pál Tamás vezényelte. Akadt azonban a Dóm téren egy másik fellépésünk is: tizenötödször hirdettük meg a fesztivállal közösen a zenekar ajándék koncertjét. Idén mi is Kodály Zoltán előtt tisztelegtünk, az augusztus 24-i est első felében Pál Tamás dirigálta a komponista két zenekari darabját, a Galántai táncokat és a Fölszállott a pávát. Az előadás második fele túllépett a szokásos hangversenyi kereteken: a jubileumát ünneplő Szegedi Kortárs Balett táncosai léptek színpadra Juronics Tamás koreográfiájával, a Carmina Buranával. Orff művét

Keszei Bori, Szerekován János, Szélpál Szilveszter és a szegedi Vaszy Viktor Kórus közreműködésével adtuk elő, vezényletemmel.

Zenekarunk a Szegedi Nemzeti Színház több produkciójával is vendégszerepelt itthon és külföldön egyaránt.

A Budapesti Nyári Fesztivál sorozatában tavaly nagy sikert aratott Andrew Lloyd Webber musicalja, az Evita, ezért idén augusztus 11-én és 13-án ismét előadtuk a Margitszigeti Szabadtéri Színpadon a Juronics Tamás rendezte darabot, amelynek főszerepeit Radnay Csilla, Sándor Péter és Egyházi Géza énekelte, a karmester pedig Koczka Ferenc volt.

Budapesten kívül Bécsben is vendégszerepeltünk, hiszen az Armel Nemzetközi Operafesztivált idén június 28-a és július 4-e között a két fővárosban rendezték meg. A sorozat július 1-jei bécsi előadását, Donizetti Farsangi kalamajka, avagy A torkos csütörtök című vígoperáját dirigáltam a MuTh Színházban. Az Armel Fesztivál különleges, új kezdeményezésében is részt vettünk, ami Jersey szigetén valósult meg Operasziget elnevezéssel: Gounod Faust című operáját adtuk elő augusztus 20-án, a brit koronához tartozó, Franciaország partjainál fekvő sziget fővárosában, Saint Helierben. A szigetet azon a hétfőgőn a mi programjaink töltötték be, a nagy produkciók mellett ugyanis színpadra állítottuk a 2015-ös Armel Fesztiválon díjazott, Alföldi Róbert rendezte Varázsfuvolánk keresztmetszetét is. Több

szabadtéri helyszínen is zenéltünk, ráadásul mókás flash-mobokkal is megleptük a közönséget.

Nyári elfoglaltságaink sorát augusztus 29-i koncertünk zárta a Dómban, ahol a Szegedi Biblikus Konferencia ünnepi hangversenyén vezényeltem a zenekart a Vaszy Viktor Kórus közreműködésével.

Az idei nyárhoz fűződik egy további jeles művészi teljesítményünk is: hangfelvételt készítettünk Tóth Péter Szent Gellért Oratóriumából, melyet a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával igényes köntösbe burkolva a szegedi Szent Gellért Fesztivál sajtótájékoztatóján mutattunk be a nagyközönségnek. A lemezt – a Szeged-Csanádi Egyházmegye hatékony segítségével – országos és külföldi terjesztésre szánjuk.

Szolnoki Szimfonikus Zenekar – Ignác Ervin

Térségünk kulturális ellátottságát tekintve a kevésbé ellátott kategóriába sorolható, s bár történetek előrelépések, hiszen az utóbbi időben a közösségi rendezvények száma megnövekedett, ezek jellemzően a gasztronómiával kapcsolatosak. Ettől függetlenül tovább erősödött bennünk az a gondolat, hogy a Zagyva-Tisza torkolatának térségében végzett kulturális misszió közelebb hozza egymáshoz az embereket. Mi mindig is hittünk abban, hogy a minőségi zene és szórakoztatás magában is megállja a helyét, és megtalálja közönségét. Idén hatodik alkalommal rendeztük meg a PARTI-TÚRA Szolnoki Szimfonikus Nyár elnevezésű fesztivált, melynek keretében – beleértve az agglomerációban tartott rendezvényeket is – összesen kilenc fellépésünk volt. Öt koncertet tartottunk a megyeszékhely öt különböző terén, melyek látogatottsága előadásenként 1000-3000 fő közé tehető. Változatos repertoárunknak és vendégművészeinknek köszönhetően lényegesen több embert tudtunk megszólítani, mint amennyi a bázisközönségünket alkotja. Sikeres koncertjeink voltak a megyeszékhelyen kívül Jászberényben,

Fujii Aki és a Szolnoki Szimfonikus Zenekar

Törökszentmiklóson, Nyírbátoron és Mezőtúron is.

A fesztivállátogatók kétségkívül gazdag kínálatból válogathattak az idén, mivel a komolyzene mellett a könnyedebb műfajok, így a filmzene, a táncos operett, a bécsi keringők vagy polkák is helyet kaptak a projektben. Közönségünk tanúja lehetett a klezmer és a szimfonikus zene találkozásának is, hiszen második koncertünkön a Budapest Klezmer Band volt a vendégünk. Idén új szín tűnt fel a PARTI-TÚRA palettáján, Gershwin Kék rapszodiájával, Fujii Aki japán zongoraművész előadásában az amerikai dzsessz is belopózott a repertoárba. A fesztivál egy fergeteges bécsi esttel zárult, ahol még a közönség is tánkra perdült a híres Kék Duna keringő hallatán.

A Szimfonikus Nyár nemcsak a szimfonikus zenekar koncertjeiről szólt, a hangversenyeket társrendezvények kísérték, melyekre egyrészt a fesztiválkategóriába történő besorolás szempontjából volt szükség, másrészt a zenekar munkájának bemutatását is célozta. Ilyen volt például a „Hangszersimogató”, ahol a zenekar hangszereivel ismerkedhettek a gyerekek, vagy a filmzene-koncert kapcsán rendezett „Kedvenc mozi hősem” című rajzkiállítás, de nagy érdeklődés kísérte a Szolnok Master-

class fotókiállítást is, melynek segítségével a júniusban rendezett mesterkurzus műhelymunkáiba tekinthettek be a látogatók.

Büszkén mondhatjuk, hogy beérett és kiteljesedni látszik a fesztiválról alkotott koncepciónk, ami egyértelműen érzékelhető a fenntartó, fokozódó és megtisztelő érdeklődésekből. A látogatók egyre növekvő létszáma és a koncertek sikere arra bátorít bennünket, hogy erősítsük tovább a fesztivált, és az elkövetkezendő években mérlegeljük a nemzetközi kitekintés lehetőségeit is.

Régi álmunk valósult meg, amikor június 6. és 18. között első alkalommal rendezhettük meg a Nemzetközi Karmester és Karnagy-mesterkurzus és Koncertturné programot Martfűn. A karnagy szekciónak Izaki Maszahiro, Szolnok város fő-zeneigazgatója, a karmester szekciónak pedig Alpaslan Ertüngealp volt a művészeti vezetője, a képzés magas színvonalának egyértelmű biztosítékaként. A kurzus eredeti célja az volt, hogy a jelentkező karmesterek és karnagyok akadémiai szintű képzése révén a régió kulturális élete is gazdagodjon egy magas színvonalú koncertturnéval. Emellett a felsőfokú képzés megvalósítása fontos feltétele annak, hogy a zenekar megkapja a nemzeti minősítést. A tizenhat országból érke-

zett hallgató a hatnapos oktatási időszak alatt alapos elméleti és gyakorlati képzést kapott. Zenekarunk jóvoltából három magyar karnagy ösztöndíjjal vehetett részt a kurzuson, ezzel is támogatva a magyar hallgatókat szakmai előrelépésükben. Mind a kórus, mind a zenekar tagjainak komoly fizikai kihívást jelentett a napi hat óra folyamatos éneklés és zenélés. Éppen ezért egy gulyás-parti keretében lehetőséget biztosítottunk arra, hogy a hallgatók kötetlen formában találkozhassanak mestereikkel, valamint a zenekar és a kórus tagjaival. A csapatépítő parti kiválóan bizonyult, minden résztvevőre pozitív hatással volt, és a szakmai kapcsolaton túl hozzájárult a hosszú távú emberi kapcsolatok kialakításához is.

A Nemzetközi Karmester és Karnagy-mesterkurzus és Koncertturné keretein belül a reformáció 500 éves jubileuma alkalmából szervezett, kilenc hangversenyt tartalmazó koncertturnén a karmesterek és karnagyok közönség előtt mutathatták be a kurzus alatt tanultakat. Előadásokat tartottunk Martfűn, Törökszentmiklóson, ill. a nemrégiben felújított Tisza-tavi templomokban – Tiszaigaron, Tiszaderzsén, Tiszaszőlösön, Tiszaszentimrén és a Kunmadarasi 2000 férőhelyes templomban is. A június 17-én, Szolnokon

tartott Jótékonyági Gálakoncerten befolyt összeget a Tiszavárkonyban leégett alkotóház újjáépítésére ajánlottuk fel. A záró gálakoncertnek június 18-án a budapesti MOM Kulturális Központ adott helyet, ahol a zenekar és a kórus közös koncertje zárta a kurzust.

A legfontosabb tanulság talán az volt számunkra, hogy a vidéki kis települések templomaiban adott koncertjeink fogadtatása, hangulata és sikere megerősítette bennünk azt a megfellebbezhetetlen ténytet, hogy a művészet és a zene nem lehet öncélú. E települések némelyikében a fehér hollónál is ritkább az élő zene, főleg a szimfonikus koncert, a közönséget megérintette az élő zene, a zenekart pedig a befogadó közönség őszintesége. Ez a bensőséges, közös élmény megerősítette a zenészek küldetésstudatát, emlékeztette őket hivatásuk szépségére. A kurzusról és a koncertturnéról készült werkfilm bemutatását a helyi csatornákon kívül az MTV5 csatornán is tervezzük. A projekt jól példázza a szervezők azon törekvését, hogy a régió kulturális ellátottságának növekedése az edukáció mentén, egymást erősítve jelenjen meg.

Zuglói Filharmónia Szent István Király Szimfonikus Zenekar – Hortobágyi István

A Zuglói Filharmónia Szent István Király Szimfonikus Zenekar immár évek óta meghívott vendége a Vajdahunyadvári Nyári Zenei Fesztiválnak, idén július 3-án este lépett színpadra a rendezvény nyitókoncertjén. Carl Orff méltán népszerű művét, a Carmina Burana teljes előadását tűzték műsorra, melynek monumentális akkordjai teljesen betöltötték a Várat.

Évad közben szinte kizárólag zárt koncerttermekben zajlanak az előadások, ezért is üdítő színfolt nyár elején megtapasztalni a szabadtéri szimfonikus zene különleges atmoszféráját mind a zenészeknek, mind a közönségnek. A turisztikai szempontból is vonzó helyszín olyan hallgatókat is odacsalogatott

a koncertre, akik még nem ismerik a zenekart, de keresik az igényes nyáresti kikapcsolódást.

A hangverseny sokféle színt tartogatott a közönségnek: nagyszerű érzés volt a jól ismert dallamok, kiváltképp a kezdő tétel O Fortuna energikus harmóniáiban megmártózni (a Szent István Király Oratóriumkórus és a Liszt Ferenc Zenei Általános Iskola Gyermekkarának előadásában), de a kevésbé ismert részek is tartogattak virtuóz, néhol zavarba ejtő pillanatokat. Az énekesek, Szemere Zita, Varga Donát és Haja Zsolt magas művészi színvonalon és bátran vállalt egyéni stílussal szólaltatták meg a rájuk bízott, egyáltalán nem egyszerű dallamokat. Az eredeti szöveg néha egészen szókimondó, nyers, ezeket a kifejezéseket az énekesek egyáltalán nem rejtették el a közönség elől, sőt, látható élvezettel lubickoltak a változatos témák bemutatásában. A zenekar érzékenyen követte Záborszky Kálmán karmester mozdulatait, ugyanakkor a szólista művészekhez hasonlóan mindenki hozzátette a hangszerére jellemző egyéni ízt, melyek összegződtek a közös megszólalásban.

A tartalmas és néha bizony igen fárasztó évad után felszabadító érzés a nyáresti örömmelés, ezért is szeret a zenekar évről évre részt venni ezen a programsorozaton, mely minden évben méltó zárása a sok-sok koncerttel megtűzdelt időszaknak.

Egri Szimfonikus Zenekar – Szabó Sipos Máté

A nyár a Zenekar számára a szabadtéri hangversenyeket jelenti. Több mint húszéves hagyománya van a július első vasárnapján, Közép-Európa talán egyik legszebb terén, az egri Kis Dobó téren megrendezésre kerülő Strauss-estnek. Idén a Strauss család muzsikája mellett operák és operettek részletei, illetve nápolyi dalok hangzottak el Vörös Edit és Turpinszky-Gippert Béla előadásában. Csodálatos látni, hogy a rendezvénynek húsz év alatt sem csökkent a népszerűsége, a szimfonikus zene egyre em-

bert vonz előadásainkra, s ezt a pozitív tendenciát segítjük mi is azáltal, hogy kimegyünk muzsikálni az utcákra és a terekre. Az idej, szintén hagyománnyá vált Tér-zene elnevezésű koncertünk az egri Bazilika és az Eszterházy Károly Líceum közti park árnyas fái alatt zajlott, ahol az érdeklődőkből egy több száz fős közönség verbuválódott. Nagyon közvetlen hangulatban és akusztikailag is kifejezetten kellemes környezetben szólt meg Rossini A tolvaj szarka nyitánya, Vivaldi Pacsirta című fuvolaverse nye, Bizet Az Arles-i lány szvitjének részletei és több szimfonikus táncjáték. A fák közt a fűvön muzsikálás nem idegen a zenekartól, hiszen már tizennegyedik éve veszünk részt rendszeresen a Muzsikál az erdő mátrai fesztiválján is, ahol idén Mátraverebélyen a szentkúti Szűz Mária kegyhelyen játszottunk. Évről-évre sok százan csak ezért a rendezvényért túrának fel a Mátra tetejére. Nagyszerű ötlet összekapcsolni a természetszeretetet a zeneszeretettel.

Az augusztus 20-i ünnep estéjén immár harmadik alkalommal rendeztük meg a Szimfonikláj koncertet az egri Dobó téren felállított nagyszínpadon. A jazz és a könnyűzene szimfonikus zenekari átíratái népszerű előadók közreműködésével szólaltak meg többzetes közönség előtt. Idén Malek Andrea, Moór Bernadett, Karácsony János, és egy fiatal egri tehetség, Panyi Evelyn voltak vendégeink.

A tűzijátékkal tagolt, két részes koncert óriási sikert aratott.

Egyáltalán nem lebecsülendő az úgynevezett populáris koncerteknek az értéke, hiszen ezeket vonz és nyer meg magának általa a zenekar, akik közül sokan egyéb koncertjeinkre is ellátogatnak a későbbiekben. Sokan így találkoznak először élő szimfonikus zenekari hangzással. Természetesen igyekszünk ebben a műfajban is jó zenét játszani és mind a meghívottak, mind a hangzás és kidolgozottság tekintetében magas minőséget nyújtani. Szerencsére nemcsak a közönség, de az időjárás is kegyes volt hozzánk ezen a nyáron.

Keszler Patrícia

Az európai operaélet csúcsán

Bartók Plusz Operafesztivál. Az elmúlt esztendőket azt bizonyítják, hogy egyre több pluszt tud produkálni a fesztivál és a koordináta tengelyen ábrázolva plusz, pozitív, felfelé ívelő irányba halad. Azt gondoltam miskolciként, magánemberként, az operafesztiválon aktívan fellépő zenészként, hogy a tavalyi kiemelten támogatott Bartók évet nem lehet túlszárnyalni, de még csak tartani sem a 2016-os színvonalat, minőségi és mennyiségi kínálat tekintetében.

Be kell látnom, tévedtem. A Bartók Plusz 2017-ben – úgy érzem – minden eddiginél színesebb programozónt vonultatott fel. A sajtóorgánumból, az igényesen szerkesztett (angol-magyar nyelvű) többféle formájú, terjedelmű, tematikájú programfüzetből, szóróanyagokból napi szinten értesültünk mikor, mit érdemes és kihagyhatatlannul fontos megénezi, meghallgatni. Ha egy Miskolcra érkező turista (voltak szép számmal hazaiak, külföldiek) elindult a belvárosba, óriásplakátok, utcai hirdetőoszlopok, a „gazdájával” együtt kerekeken guruló zenélő zongora, 3D aszfaltrajz, kézműves vásár és a mindenholonnan áradó zene adták tudtára, hogy itt bizony fesztivál van, számtalan programmal. A nagyszabású, többnyire benti, színházi játszóhelyre tett operák, koncertek mellett, kísérőrendezvények sorát szervezték közterek szabadtéri színpadjaira vagy épp az utcára. Bemutathatták itt produkcióikat zenét-táncot tanuló diákok, profi és amatőr kórusok, táncosok, és neves felkért művészek egyaránt. A kinti műsorok is széles palettán mozogtak a népzene-től a rockon át a zenés meséig. A 2017. június 16. és 25-e közti töménytelen mennyiségű programról képtelenség lenne részletesen beszámolni. Még felsorolás szintjén sem tudok mindenről említést tenni. Mégis egy kis ízelítőként belevágok egyfajta összegzésbe, a teljesség igénye nélkül. Kinyitom a leporellót.

Kezdem mindjárt az idei év leginkább érdekes vállalásával: a sok opera plusz ... „hibrid” műfajjal. A németországi Pforzheim-i Színház vendégjátékaként tekinthette meg a nagyjérdemű

Leonard Bernstein: Candide című musical-operettjét a Nyári Színházban. Ugyanilyen különlegesség s egyben ősbemutató volt **Ittész Tamás-Lanczkor Gábor: A Lutherek** című ragtime-operája a Bohém Ragtime Jazz Band-del, a Csokonai Nemzeti Színház koprodukciójában a Nagyszínházban. **Tangó-opera?** Akkor **Astor Piazzolla-Horacio Ferrer: Maria de Buenos Aires** a Kamaraszínházban, az Operaview és a Deco Ensemble előadásában. Az ősbemutatók között találtuk **Gyöngyösi Levente A Mester és Margarita** című opera-musicaljének koncertszerű előadását Sáfár Orsolya és Cser Krisztián főszereplésével. A Budafoki Dohnányi Szimfonikus Zenekart a Nyíregyházi Cantemus Kórusral és egy rock együttesel, szintetizátorokkal egészítette ki a szerző. Vezényelt Hollerung Gábor.

Az idei év **operaíró versenyének nyertes műve Mátyássy Szabolcs Scaevola című operája** lett. A Nagyszínházban tartott ősbemutatón a Miskolci Szimfonikus Zenekar, az Á la cARTe kórus és a Liszt Ferenc Zene-művészeti Egyetem fiatal tehetségei mellett Rost Andrea, világhírű szopránénekesnő is szerepet vállalt egy ária erejéig. A karmester ezen az estén Sándor Szabolcs volt.

Nagyszabású Nyári Színházbeli operát hallhattunk a Torre del Lago, Puccini Fesztivál vendégjátékaként a Miskolci Szimfonikus Zenekar közreműködésével. **Shigeaki Saegusa** japán zeneszerző **Ifjabb Butterfly (Jr. Butterfly)** című műve utal a Pillangókisasszonyra, hiszen Puccini Madame Butterfly történetének szerves folytatása.

Bartók Béla így nyilatkozott egyszer: „Ha azt kérdezik tőlem, mely művekben ölt tetet a magyar szellem, azt kell rá felelnem, hogy Kodály műveiben. Ezek a művek: hitvallomások a magyar lélek mellett.” A 2017-es operafesztivál mottója akár a „Bartók plusz Kodály” is lehetett volna. Már az ünnepélyes megnyitón Kodály Zoltánra emlékeztek születésének 135. és halálának 50. évfordulója alkalmából. A nyitóhangversenyen Bogányi Tibor vezényletével felcsendült a **Budavári Te Deum** és a **Psalmus Hungaricus** a Pannon Filharmonikusok, a Kodály Kórus Debrecen és a Nyíregyházi Cantemus Kórus interpretációjában. **Fekete Gyula** zeneszerző Kodály hangszerére a gondokára utalva írta meg idén **Csellóversenyét**, melyet az operafesztiválnak ajánlott. Az ősbemutatón a szólista egy ifjú tehetség, Baranyai Barnabás volt. Kesselyák Gergely fesztiváligazgatónak vélhe-

tően szívügye – az opera mellett – a fiatal tehetséges zenészek felkarolása, hiszen minden évben lehetőséget biztosít a bemutatkozásukra. Kodályt idézte még **Háry János szvitje** és a **Páva-variációk** a Miskolci Szimfonikus Zenekar valamint a Magyar Nemzeti Táncegyüttes vendégjátékával. Vezényelt Gál Tamás. A szokásos úgynevezett Ezrek operája sem lehetett más idén, mint a **Székely fonó**. A beavató előadásban a Miskolci Nemzeti Színház Zenekara és Énekkara lépett fel. A műsorvezető Hábentler András operanékes volt. A teljes daljáték a Magyar Állami Operaház vendégjátékaként valósult meg a Nagyszínházban, melyet LED falas kivetítésen élőben a Szent István téren is láthattak az érdeklődők. Ugyanitt másik napon Kodály Kórustalálkozót szerveztek.

Girolamo Deraco: Phone' avagy Szimfonikus installáció kórusra és 100 gramofonra Hommage á Kodály alcímmel. Az olasz zeneszerző zenei performansa során nagyrészt bakelit lemezre rögzített számítógéppel készült digitális hangokat alakított vissza analóggá, azaz hagyományossá. A különleges kísérletet vezényelte Cser Ádám. A világ legnagyobb gramofon

gyűjteményét kiállítás formájában is megtekinthette a nagydíjnyertes Juhász Előd elméleti előadásaiban Kodály Zoltán mellett – a magyar komolyzenei élet tavaly elhunyt nagyjára – Kocsis Zoltán zongoraművész-karmesterre emlékezett Bartók színpadi műveit elemezve.

A világhírű **I musici di Roma** vonós kamarazenekar kortárs zeneszerzők kompozíciói mellett magyar vonatkozású műveket is játszott.

A Nagyszínházban tartott impozáns zárógála sztárvendégei Nora Friedrichs koloratúrszoprán és Mikhail Agafonov tenor voltak. A szentpétervári Russian Chamber Philharmonic zenekart Juri Gilbo vezényelte.

Szinte az összes fent említett koncert teltházzal és nagy sikerrel ment dacára annak, hogy némelyik este kilenc óra körül kezdődött és éjszakába nyúlóan ért véget. A nyári meleg estefelé enyhült, napközben csupán néha zavarta meg a rendezvényeket egy-egy futó zápor. A Nyári Színház átmeneti fedőszerkezete védetté tette a helyszínt annyira, hogy az előadásokat le lehetett ott bonyolítani.

Az emberek érdeklődve vettek részt a fesztivál eseményein, felpeszdült

Miskolc kulturális élete. Ahhoz talán idő kell, hogy a felfedezett díjnyertes opera valóban népoperává forrja ki magát, ámde a tendencia előremutató. Mint Pfiégler Péter Miskolc alpolgármestere ünnepi beszédében elmondta: az operafesztivál hatása kiterjed a következő generációk nevelésére is. A kultúra, az operafesztivál a város jövőjének építésében az egyik legnagyobb építők. A Kodály-program állami költségvetéséből 200 millió forintot, a Nemzeti Kulturális Alaptól 20 millió forintot, az országos vidéki fesztiválokat támogató keretből pedig 60 millió forintot kapott a fesztivál. A belépőkhöz korai jegyvásárlások esetén különféle kedvezményekkel lehetett hozzájutni. Az opera költséges műfaj, viszont nyilván a fent említett támogatások segítségével a jegyárak 1000 és 4000 forint között mozogtak. Sok eseményt jelképes összegért vagy ingyenesen lehetett látogatni.

Úgy gondolom, hogy Kesselyák Gergely fesztiváligazgató és csapata Miskolcon 2017-ben is megtett mindent azért, hogy a ZENE mindenkié legyen.

Zsekov Éva Mónika

A véletlenek találkozása

Ha azt írom bevezetésként, hogy a miskolci Bartók Plusz Operafesztivál A Lutherek című ősbemutatója kapcsán beszélgettem a zeneszerzővel, akkor nem biztos, hogy elsőre tudja mindenki, kiről van szó. Azonban ha hozzáteszem, hogy interjúalanyom egy „komoly bohém”, a Bohém Ragtime Jazz Band vezetője, hegedűművész, -tanár, fesztiváligazgató, boldog apuka, akkor leszűkült a kör. Magyarország unikum számba menő, hihetetlen sokoldalú zenésze dr. Ittész Tamás és felesége Mudrák Mariann énekesnő mesél a szokatlan mű megszületéséről, a kulisszatitkokról, a klasszikus és jazz zene kapcsolatáról, na meg a véletlenekről.

2017. június 18-án vasárnap délelőtt a Miskolci Nemzeti Színház büféjében ülünk néhány órával a világ második ragtime-operájának ősbemutatója előtt.

I Öszintén szólva meglepett, amikor a nevedet a programfüzet zeneszerző rovatában olvastam.

ITTÉSZ TAMÁS: Harminckét éve alapítottam a Bohém Ragtime Jazz Band-

et. A kezdetektől én hangszereltem a ragtime-okat.

I Miért fordultál a jazz felé?

I. T.: Ez teljesen véletlen volt, mint

ahogy a fontos irányváltások mindig véletlenek következményei. A kecskeméti pedagógus kórusban énekeltem, az év végi buli előtt egy kórustársam kért, hogy hangszereljek meg egy Joplin rag-et.

I. Mennyi idős voltál ekkor? Mikor történt mindez?

I. T.: Másodikos konzis voltam, 1984 májusában. Senki nem játszott akkor ilyen zenét, érdekes színpolt volt. Nekünk is tetszett és így maradtunk. Rám, mint zenekarvezetőre hárult minden. Nem voltak kották. A hangszerelés zeneszerzési műhelymunkaként ezzel együtt járt. Aztán elkezdtem rag-eket írni. Az emberek többsége a Bohém fellépéseimről ismert, nem a Kodály Iskolából.

I. Mivel foglalkoztál még?

I. T.: Három évig voltam a Kecskeméti Szimfonikus Zenekar koncertmestere. (Abbahagytam, mert nehéz volt összeegyeztetni a többi elfoglaltsággal.) Aztán jött a doktori, amit azért végeztem el, hogy a kötelező anyagként előírt Bartók-műveket, a második hegedűversenyt és a szólószonátát megtanuljam.

I. Úgy látszik, Neked kellenek a kihívások.

I. T.: Ha nincs egyéb, csinálom magamnak külső kényszert. Többször eljátszottam például a három Bach hegedű partitát és a három szólószonátát egy koncerten. Először úgy, hogy hónapokig nem volt időm kézbe venni a hangszert, erre kivettem egy plakátot egy hónappal későbbi időpontra, és megvolt a kényszer, keményen gyakorolnom kellett.

I. Ritka magyar zenei berkekben, hogy valaki úgy lubickoljon a klasszikus és a jazz világában, mint Te. Segíti egymást a kettő?

I. T.: Rengeteget tanultam a ragtime-jazz vonalból. Csak hogy egyet említsek: diákként átlagon felüli szolmizációs hangközhallásom volt nulla harmóniahallással. Amikor elkezdtem a Bohémet, akkor két év múlva folyamatosan írtam a bendzsó szólam akkordjait, ahogy hallgattam a felvételeket. Az is biztos, hogy kellettek hozzá a komolyzenei alapjaim.

I. Hogyan született az operád? Mesélj a komponálási folyamatról!

I. T.: Általában a dallamból indulok ki, de rögtön megharmonizálva hallok. Ha jön az ihlet, gyorsan leskiccelem, majd leülök a zongorához és javítok rajta, ha kell. Az operám úgy született, hogy elkezdtem egy dossziéban gyűjtögetni ezeket a papírfecniket. Aztán egymásra találtunk Lanczkor Gáborral, a szövegíróval. Prezentáltam neki a történet ötletét, majd a különféle dallamokat, jelezve, hogy mit milyen jelenethez gondolnék, s ezekre ő ráhúzta a magyar szöveget. Amikor összeállt az egész, akkor elmentem Hévízre egy szállodába és egy hét alatt megírtam. A nyitányt a stúdiófelvétel előtti éjjel este tíztől reggelig hoztam össze. Az elkészült zenei anyagot fölvevük cd-re, mely később segítséget nyújtott a színrevitelnél. Úgy érzem,

sokszínű, zeneileg eklektikus, mégis egységes lett.

I. Az evangélikus egyház pályázati kiírása adta az ötletet?

I. T.: Ragtime-opera írással már korábban is kacérkodtam. A reformáció 500 éves évfordulója adta számomra a keresett témát. Luther Mártonnak zeneileg nem nagyon lehet köze a ragtime-hoz, Martin Luther King-nek viszont annál inkább. Akkor már csak az volt a kérdés, hogy hogyan hozzuk össze a két Luthert, és hogy hogyan lehet összeegyeztetni az alapvetően szomorú témát a jazz zenével, illetve az amerikai szinkópált ritmikát a magyar prozódiaival.

I. Ha elindultok vele világhódító útra, nem okoz majd gondot a magyar szöveg?

I. T.: Megvan az angol nyersfordítás. A Memphis Boogie-t és az Altatót már előadtuk egy amerikai néger énekesnővel.

I. Mióta próbáljátok a darabot a miskolci ösbemutatóra?

MUDRÁK MARIANN: A teljes társulattal nagyjából két hete. Összesen négy próbánk volt a főpróbával együtt. Azt gondolom, hogy azért állt össze az egész rövid idő alatt, mert mindenki nagyon jól megtanulta a maga részét.

I. Ti kerestétek meg a debreceni Csokonai Színházat?

I. T.: Az úgy volt, hogy Kesselyák Gergely felesége meg az enyém kommunikáltak egymással. Gergő azonnal azt mondta, hogy neki ez kell, érdekli. Ő javasolta a debrecenieket, akikkel már régi munkakapcsolata van a miskolci színháznak és az operafesztiválnak. Díszletes, öltöztető és minden egyéb munkással együtt nyolcvanöt főt foglalkoztat a produkció. Ötvenöten vagyunk színpadon: 15 tagú zenekar, 3 énekes, 2 prózai színész, 27 fős kórus (ami elbírna többet), 8 táncos plusz 160 ruha.

■ *Miben más a miskolci helyszín?*

I. T.: A Miskolci Nemzeti Színházban kisebb a színpad mélysége és három méterrel szűkebb a függönnyílás. A jazzband a színpadon foglal helyet, felette egy erkélyen a vonósnyegyes és két oldalon van díszlet, amelyek így közelebb kerülnek egymáshoz. Megpróbálták a debreceni viszonyokat rekonstruálni, de érezhetően kisebb a hely.

■ *Kik alkotják a vonósnyegyest?*

I. T.: Debreceni növendékeink.

■ *Gondolom kottából játszik a band is.*

I. T.: Minden kottába van rögzítve két zongoraszólótól eltekintve. A hangok le vannak írva, de a frazeálás, dinamikai arányok nincsenek mindig jelezve. Én mutatom.

■ *Te vagy a karmester a saját darabodban? Azt gondoltam hegedülsz benne.*

I. T.: A színpadon zongora mögül irányítom a zenekart.

■ *A zongorát is gyakorolni kell, nem igaz?*

I. T.: Kellene! Én örök blattoló voltam. Hat éves koromban kezdtem hegedülni és nyolc évesen zongorázni. Volt otthon pianínó. Hegedülni nem szerettem annyira, mert macerás volt a hangszeret elővenni a tokból. A zongoránál fölnyitottam a tetőt és bum, mehet! Mivel apámnak – kis túlzással – megvolt a teljes zeneirodalom, az ő zongorakivonataiból játszogattam vásáron délelőttönként. Aztán elmentem focizni.

■ *A szüleid is zenészek?*

I. T.: Karvezetést végeztek a szüleim. Ők inkább elméletibb zenészek, de volt otthon elég indíttatás, zenehallgatás, meg hát a kottatár.

■ *Jobban izgulsz így, hogy játszol is a művedben?*

I. T.: Nem szoktam izgulni. Ezen már túl vagyok.

M. M.: Én nem olyan régen tanulom

a jazzt. A kezdeti improvizációs ötleteimet még Tamásnak sem mertem megmutatni. Aztán az ember eljut odáig, hogy a színpadon találja ki a zenét, már nem is írja le otthon. Ettől felszabadultság érzése lesz, ami utána megmarad.

■ *A jazz kapcsán a kulcs ezek szerint a felszabadultság és az alkotás...*

M. M.: Volt hogy klasszikus zenét játszottunk együtt. A diplomámon Tamás egy Bach-kantátában hegedült. Két közös cd-nk van már. Az egyik a Lutherék a másik egy Joplin cd, ami idén készült el. Abban elhangzik az első ragtime-operából egy ária, amit én éneklek.

I. T.: Ez az, amit Scott Joplin 1911-ben írt. Így a Lutherék a második ragtime-opera. A színházi világ komplexsége mindig vonzott. Ami általában folyik egy színházban a felesleges várakozással, semmit tevással eltöltött óráktól kezdve a züllésig, pedig az, ami mindig is taszított.

■ *Azt tapasztalom, hogy a modern operák rendezése egyre durvul.*

M. M.: A Lutherék rendezése szép, tradicionális, mondhatni klasszikus. A jelmezek is gyönyörűek. Nyugodtan meg lehet nézni.

■ *Ezt is felügyeltesd, vagy eleve így gondolta a rendező?*

I. T.: Megvan az a rossz tulajdonságom, hogy hajlamos vagyok a beledumálásra. De itt ennek ritkán éreztem szükségét, Gemza Péter nagyon jól közelítette meg a dolgot, alapvetően egyetértettünk, ahogyan a díszlet-jelmeztervező Mészáros Zsófiával is.

■ *A klasszikus éneklési módodat kellett-e a mű kedvéért változtatnod?*

M. M.: A két női karakter közül Corretta King képviseli a klasszikus éneklési vonalat. Ő eredetileg ténylegesen énekes lett volna, csak otthagya a pályát, hogy Martin Luther King felesége, társa lehessen. Az ő szerepében ezt Tamás meg is jeleníti. Az én három dalom közül az Angyaldalban és az Altatóban a

kettő keveredik. A Memphis Boogie azonban – mely a második felvonás első jelenete –, jazzéneklést és torokhangot kíván. Az Álomdal lemegy kis f-ig. Mivel szoprán vagyok, ilyen mélységem nem volt, de megkerestem.

■ *Hogyan tanulod a jazz stílus éneklését?*

M. M.: Egyelőre én tapasztalom ki, mit hogyan csináljak. (Tegnapelőtt vettem át Péccett a klasszikus magánénektanári diplomámat.) Elég jól ismerem a hangomat és nagyon sok felvett hallgatok.

■ *Magadtól mentél volna a jazz felé, ha nem találkozol a férjeddal?*

M. M.: Biztos, hogy nem. Ahogy őt megismertem, szerettem volna vele zenélni és szépen belefolytam a jazzbe.

I. T.: Ez is amolyan véletlen...

■ *Talán még korai kérdés, de a kisfiútokat zenei pályára akarjátok terelni?*

M. M.: Szinte elkerülhetetlen, hogy zenész legyen. Már másfél éves kora óta azt játssza, hogy zenél. Mi semmit nem tanítunk neki. Mindenre magától jön rá. Nem szeretném forszírozni, sőt hangszer sem akarok neki választani. Igazából minden gyerek azt tanulja el, amit otthon lát. Mi egész nap zenélünk.

I. T.: Marci (Ittész Márton – a szerk.) polihisztor zenész lesz. Két és fél éves most és mindenféle hangszeren kamarázik velünk. Az ilyen gyerekeket nem egyszerű mederbe terelni.

■ *Apropó együtt zenélés. Kamarazene nésként is mindig vezetsz?*

I. T.: Ez személyiség kérdése. Egy kamarazenei társulatban valaki előbb-utóbb magához ragadja a kezdeményezést és az általában én szoktam lenni. Ha jobb lesz a dolog, akkor a többiek hagyják. Ha meg nem értünk egyet, úgyse fogunk többet kamarázni.

■ *Mennyi időd jut a tanításra?*

I. T.: Szerdán-csütörtökön tanítok a Debreceni Egyetem Zeneművészeti Karán. Nekem az a hegedűgyakorlás. Deb-

recenbe általában nem is viszek hegedűt, mert annyi cuccom van. Kikapdosom a növendékek kezéből a hangszert, bár a saját hegedűmet is kellene időnként rezonáltatni. Ebben már a határokat súrolom, vagy már túl is léptem.

I *Te menedzseled a band-et. Két nagyszabású fesztivált szervezel.*

I. T.: A Bohém Fesztivált idén 26. alkalommal és tavaly rendeztük először a szabadtéri JAZZFŐVÁROS fesztivált.

I *Kecskeméten zajlanak ezek?*

I. T.: Igen. Lokálpatrióta vagyok.

I *Nem költöztél Budapestre vagy külföldre, követve a jelenlegi tendenciát. Miért maradsz és működsz zenészként Kecskeméten?*

I. T.: Szerintem ez a jelenség csupa olyan emberre igaz, aki árulja a tudását. Létrehoz egy produkciót, de a szervezeti kereteit már nem. Ha én megteremtem a hátteret is, akkor minek menjek el, mikor itt ismerem a közeget? Az egyik amerikai ragtime guru azt mondta, hogy ha ott kint élnék, már rég többszörös milliomos lennék. És ha igen? Mi lenne? Medence meg pálmafa? Na de angolul beszélne nek az óvodában a gyerekekkel!

I *Mi a tervetek a közeljövőre?*

M. M.: Száz éve született Ella Fitzgerald, ezért gondolkozom egy emlékkoncertben.

I. T.: A zenekar miatt legfőbb szempontom, hogy időről-időre meg tudjunk újulni. Legyenek olyan feladatok, mint most a Lutherek, melyek miatt új, vagy más szintre emelhető a zenekar. Pár nap múlva indulunk Dániába, rá egy hétre egy tíz napos angol turnéra. Ott szeretnek minket, csak nagyon messze van.

I *Mivel mentek? Autóval?*

I. T.: Igen. Én vagyok a sofőr. Azért az odaút 2200 km egy fenékkal.

I *A család ilyenkor megy Veled? Fel lehet fogni nyaralásnak?*

M. M.: Mi Marcival nem megyünk velük. A nyolctagú férfikarral nem annyira nagy élmény az utazás...

I *Maradtok-e a bemutatót követően az Operafesztiválon?*

I. T.: Sajnos most nem tudunk maradni. Egyébként soha nem jutok el nyári fesztiválokra, csak akkor, ha játszunk vagy ha én szervezem.

M. M.: Jövőre szeretném beiktatni családi programnak, ha már nagyobb lesz Marci. Énekesként is kíváncsi vagyok.

I *Kedvet kaptál-e komolyzenei művek komponálásához?*

I. T.: Most vannak kötelezettségeim, mert az NKA-hoz beadott alkotói pályázatommal nyertem. Írnom kell egy hegedű-klarinét concerto grosso-t és egy Joplin utánérzésű zongoraversenyt zongorára és szimfonikus zenekarra.

I *Jövő évadban a Lutherek szerepel Debrecenben a színház programkinálójában.*

I. T.: Általában az Kesselyák Gergey koncepciója, hogy ha ők hozzájárulnak a színpadra állítás költségeihez, az a kőszínháznak jó. Ő kéri – ahogy fogalmazott – az „első éjszaka jogát”, tehát a miskolci Bartók Plusz Operafesztiválon van az ősbemutató és aztán játszhatja az évad folyamán a színház. Így mindenki jól jár.

Utószó: A Lutherek előadása telt házzal és nagy sikerrel megtörtént. Gyanítom – bár nem vagyok jó –, hogy egy-egy betétdala slágerszámként bekerül majd a köztudatba, s talán fütyülni fogjuk az utcán. Az is lehet, hogy nem csak mi magyarok...

*Írta és a fotót készítette:
Zsekov Éva Mónika*

A lényeg: megosztani egymással a zenét

Amíg nem tértek nyugovóra a helyi rigók, konkurenciát jelentettek az I musici di Roma együttesének (kiejtése „i muzicsi di Róma” és nem „áj muzikáj dö Róma”, amint Bősze Ádám konferálásában kitért eme dilemmára). Közel két óras hangversenyük alatt viszont még a legyek is visszafogták magukat a zsúfolásig megtelt Nyári Színházban.

Antonio Anselmivel, a „római zenészek” koncertmesterével beszélgettem.

I *Mindenekelőtt gratulálok a hatalmas sikerű koncertjükhöz. Az öt ráadás, melyet a miskolci fesztiválközönség kikövelet, magáért beszél. Köszönöm, hogy fáradtan – így lassan éjjél felé – interjút ad a Zenekar újság olvasói számára.*

Éppen most pakolta el a hegedűjét. Milyen hangszereken játszik?

– 1676-os Nicola Amati hegedűn.

I *A nemes, homogén, ámbar nem nagy hangzásuk alapján feltételezem a zenekar többi instrumentuma is az Önéhez hasonlóan kiváló régi olasz mesterhangszer.*

– Nagyon értékes hangszereink vannak. Nem nézzük a gazdasági értéküket, hanem egyedülálló művészeti eszközöknek, tárgyaknak gondoljuk őket, melyek az emberiség örökségéhez tar-

toznak. Sokkal tovább fognak élni, mint mi. A történelmünknek, kultúránknak részei.

I *A kamaraegyüttes tagjai mindannyian olasz iskolát képviselnek?*

– Én személy szerint mindig orosz művész tanároktól tanultam. Az első tanárom olasz volt, de sajnos negyvenhá-

rom évesen meghalt. A többiek Olaszországban vagy külföldön tanultak.

■ *Mióta koncertmestere az együttesnek?*
– Tíz éve.

■ *Nagyon színes programmal érkeztek a Bartók Plusz Operafesztiválra. A hangverseny első felében olasz zeneszerzőktől hallhattunk általunk kevésbé ismert műveket, majd a táncé lett a főszerep: Brahms, Piazzolla, Takemitsu, Hacsaturjan, Bartók eredeti vagy (zongorával kibővített) átirata csendült fel.*

– Nino Rota, Astor Piazzolla írt kisebb kamarazene-karnak. Ezek eredetiek. Guido Ruggeri Aquilában lakott, ahol én is nagyon sokáig éltem, bár nem ismerem őt személyesen. Mindkét gyermekem ott született. Ők most húsz és tizennyolc évesek.

■ *Fiatalos lendülettel, energiával vezeti a csapatot. Nem gondoltam, hogy ilyen nagy gyerekei vannak. Szintén hegedűsök?*
– Nem. A fiam nagyon jól klarinétozik, a lányom zongorázik, de nem profik.

■ *Mennyit próbálnak általában a kamarazene-karral?*

– Megpróbálunk a lehető legtöbbet együtt gyakorolni. Sokat, minél többet. Nincs beosztva, hogy mely napokon próbálunk a héten. Természetesen mindenkinék megvan a saját maga élete, családja.

■ *Ez a főállása a tagoknak?*

– Igen. A kamarazene-kar a legfontosabb része a munkánknak, de tanítunk mellette olasz konzervatóriumokban. Én Salernóban.

■ *Milyen gyakran játszanak külföldön?*

– Nagyon gyakran turnézunk. Most Japánba megyünk két hétre, aztán Németországba, Kínába, Koreába...

■ *Játszanak-e még alapító tagok az együttesben?*

– Már nincsenek köztünk a színpadon alapító tagok, mert hatvanöt éves a

zene-kar, de tartjuk velük a kapcsolatot. A zongoristánk, Francesco anyukája rögtön az alapítás után lépett be. Mindig nagyon fontos a múlt-hoz való kötődés, a régi dolgokra való hivatkozás. Vannak, akik sajnos már nem élnek.

■ *Mekkora a fluktuáció? Hogy lehet bekerülni a csapatba?*

– Ha felszabadul egy hely és valaki jól játszik.

■ *Van próbajáték?*

– Van amikor tartunk meghallgatást, de általában ismerjük hírből azt, aki jön.

■ *Gondolom az új tag személyisége is fontos, nem csak a hangszeres tudása.*

– Persze, de a legfontosabb a művészi oldala.

■ *Önökkel egyetlen hölgy zenész sem jött Miskolcra.*

– Van egy hölgy tagunk, aki most nem volt jól. Helyette eljött az a hegedűs, aki gyakran működik együtt velünk. Aztán a fent említett anyukán kívül, Mariana Sirbu nagyon híres művésznő is szlopos tagunk volt tizenkét évig koncertmesterként.

■ *Ön szerint van-e jelentősége a hangszeresnek a nemeknek?*

– Ez már egy túlhaladott dolog. Fantasztikus női művészek vannak, némelyikük sokkal jobban játszik, mint a férfiak.

■ *Érdekes az I musici di Roma formációja: 3 első hegedű, 3 második hegedű, 2 brácsa, 2 cselló. Ráadásul egyetlen félkörben helyezkednek el a pultok, nem egymás mögött. A klasszikus felállás miféleképpen: 6-4-3-2-1 a szimfonikus zenekar vonósainak elrendezésében ülve a színpadon.*

– Igen, ez így olyan, mint egy nagy vonósnégyes nagybőgővel és zongorával kiegészítve.

■ *Vivaldi neve a világon mindenhol összeforrt az Önök együttesével. Mit gondol, van-e valami speciális a Vivaldi já-*

tékmódban? Minden olasz zenész érzi, tudja ezt pusztán azért mert olasz?

– Remélem igen! Ha Vivaldiról, mint emberről beszélünk nagyon különleges tehetség volt a legösszetettebb szempontból nézve. Tele van fantáziával, színnel, zenei bélyegekkel. Ő volt a legnagyobb melódia író. Minden attól függ, hogyan közelítünk hozzá, hogy meg tudjuk –e fogni a zsenialitásának a lényegét a zenéjén keresztül. Minden alkalommal az életének egy kis részét éljük át ezzel. Egy olyan géniusz életének részleteit játszunk újra, aki már nem él. Ez egy egyedülálló lehetőség, amely csak nekünk zenészeknek adatik meg. Ezt feléleszteni egy csoda. Ez a zene alkotópillanata.

■ *Érdekes volt számomra megtapasztalni különösen Önnél a Vivaldi ráadások alkalmazásával, hogy barokkos hangképzéssel, vonókezeléssel játszik nagyon romantikus felfogásban, zenei formálással. Ez koncepció?*

– Szerintem semelyik zenére nincs egyfajta játszási mód. A zene egy nyelv és a nyelv mögött nyelvtani szerkezetek vannak. Az 1700-as évek természetesen barokk. Sok tanulmányt folytattak arról, hogy megértsük a barokk zenei nyelvtanát. Egy nyelvnél sokféleképpen lehet beszélni, akár nyelvtani hibákkal is. A lényeg az, hogy hogyan érzék meg a hallgatóhoz. Tehát ha te azon a nyelven valami szépet fejezel ki annak, aki téged hallgat, azt nem lehet egyféleképpen. Értem a kérdést. Nekem nagyon fontos, hogy a barokk nyelvtant figyelembe vegyem, de ennél is fontosabb a kommunikáció. Az 1700-as évek zenéje nagyon kifejező. Ezen érzelmek kifejezése a legfontosabb dolog számomra.

■ *Utolsó kérdésem, mit gondol, mi a kamarazene-elés, az együttjáték lényege?*

– A lényege az együttjátásnak, hogy megosszuk egymással a zenét. Magával ragadja a zene mindannyiunkat, erre feltesszük az egész életünket és az a lehetőség, hogy ezt megosszuk másokkal, az, ami nagy dolog és az a lényeg szerintem.
Zsekov Éva Mónika

„Lengyel–magyar...”

Lengyel zenekari törvény születőben

Hosszú volt az a nyolc év, amíg Gyimesi László szakszervezeti főtitkár ötletéből áldott és áldatlan viták, könnyű és gyötrelmes egyeztetések eredményeként megalkottuk az úgynevezett „előadó-művészeti törvényt”. Sokat reméltünk tőle, de azt ál munkban sem gondoltuk, hogy több országban példaként említik majd. Lám most meg egyenesen adaptálni fogják!

Szeptember 4–5-én a meseszerűen szép Wrocław „Nemzeti Zenei Fórum” elnevezésű csodálatos új művészeti központjában több mint háromezren gyűltek össze a lengyel kulturális, ze-

nekari életből, hogy az ottani zenekari szövetség felhívására megvitassák mit kellene tenni, hogy az ország zenei élete tovább gazdagodjék. A konferencia súlyát jelezte, hogy a miniszterelnök-helyettesi feladatokat is ellátó kulturális miniszter Piotr Glinki nyitotta meg. Nem tisztem a lengyel napi politika folyamatait elemezni, így csak azt tudtam megállapítani, hogy a lengyel kormány kiemelt erkölcsi és anyagi támogatást biztosít országának zenei intézményeinek, hangversenyéletének. (Aki az elmúlt években járt Lengyelországban, láthatta, gombamód nőttek ki a

földből a jobbnál jobb és szebbnél szebb koncerttermek. Ilyen a wrocławai is, melynek akusztikáját ugyanaz az cég, az ARTEC alakította ki, mely a mi MŰPÁ-nkét is.)

Már-már pironkodva hallgattam a dicsérő hozzászólásokat, melyek az annak idején ottani kollégáinknak is eljuttatott törvényünk kapcsán hangzottak el. Andzej Kosendiak a Wrocław Forum igazgatója, egyben a lengyel zenekari szövetség elnöke külön köszönetet mondott azért a segítségért, amit saját szövetségük létrehozásakor annak idején tőlünk kaptak. Valóban emlékezetes volt koncerttermünk alapköletételekor egyszerre találkozni az összes lengyel zenekar igazgatójával, arra buzdítva őket, hogy kövessék példánkat. Lám, azóta ők is tényezővé váltak hazájuk kulturális életében és évek óta teljes jogú tagjai az Európai Előadóművészeti Szövetségnek, a PEARLE-nek.

Szinte mulatságos volt azt hallani, hogy ők „zenekari” törvényről beszélnek, amikor itthon a törvény beiktatása óta közel egy évtizeddel színház-igazgató kollégáinkat nem sikerül arról lebeszélni, hogy „színházi” törvényről beszéljenek. Sebaj! A fontos az, hogy a magyar előadóművészeti élet szereplői – köztük a Zenekari Szövetség – össze tudtak fogni egy közös cél érdekében, és az összefogás eredménye jó például szolgál külföldi kollégáinknak is.

Kovács Géza

OKTÓBER 3-ÁN KEZDŐDIK 40 ELŐDÖNTŐBE JUTOTT DIRIGENS RÉSZVÉTELÉVEL A MAESTRO Solti NEMZETKÖZI KARMESTERVERSENY A FILHARMÓNIA MAGYARORSZÁG SZERVEZÉSÉBEN.

A versenyre 186 karmester nyújtotta be jelentkezését a világ negyven országából Kínától Oroszországon át Amerikáig, az előválogató után negyvenen jutottak az elődöntőbe – mondta el Szamosi Szabolcs, a Filharmónia Magyarország Nonprofit Kft. ügyvezető igazgatója a rendezvényt bemutató sajtótájékoztatón Budapesten.

Az eseménynek a budapesti Erkel Színház és a pécsi Kodály Központ ad otthont. Az első és második forduló október 3. és 10. között a Magyar Operaház Zenekara és a Győri Filharmonikus Zenekar közreműködésével zajlik majd, a döntőbe került 6 versenyző december 13. és 15. között a Pannon Filharmonikusokat vezényelve mérheti össze képességeit. A rendezvény december 16-án gálakoncerttel zárul, a fordulokat heti rendszerességgel az M5 kulturális csatorna tűzi műsorra.

A döntős mezőnyt Bogányi Tibor, a Pannon Filharmonikusok vezető karmestere; Eötvös Péter zeneszerző; Alpaslan Ertüngaalp, az Association des Artistes pour la Paix vezetője; Ókovács Szilveszter, a Magyar Állami Operaház főigazgatója; Berkes Kálmán, a tokiói Musashino Zeneakadémia volt tanára; Antonio Moral, a Centro Nacional De Difusión Musical vezetője és Lesley Rosenthal, a New York-i Lincoln Center igazgatója zsűrizi. A verseny fővédnöke Áder János köztársasági elnök, védnöke Lady Valerie Solti, Solti György özvegye és Hoppál Péter kultúráért felelős államtitkár. (MTI)

Határtalan muzsika a Kárpát-medencében

Augusztus 21.-én, a Pesti Vigadóban mutatkozott be a Határon Túli Magyar Zenészek Szimfonikus Zenekara. A Magyar Művészeti Akadémia székházában debütáló muzsikuskon zenekarrá szervezése Vashegyi György karmester ötletének köszönhetően valósult meg. A sajtóban azt olvashattuk, a zenekar létrejöttét az a cél vezérelte, hogy együttesbe szerveződhessenek a trianoni döntés által elszakított nemzetrészek muzsikusai. A döntésről elsőként az ötletgazda Vashegyi Györgyöt szeretnénk volna megkérdezni – ami késik, nem múlik – de ő külföldön tartózkodik, így a hatalmas siker hozó bemutatkozó koncert karmesterétől, Medveczky Ádám Kossuth-díjas karnagytól kérnénk véleményét a kezdeményezésről.

I Ön tudott arról, mit forgat Vashegyi György a fejében?

– Egy-két éve tudok róla, ugyanis mindketten tagjai vagyunk a Magyar Művészeti Akadémiának, s a Zenei Tagozatban többször felvetődött, milyen jó lenne a határokon túli magyar muzsikusból összeállítani egy zenekart. Tudtuk, hogy nagyszerű muzsikuskok vannak az elcsatolt területeken, de azzal is tisztában voltunk, hogy nem lesz könnyű munka ennek a megszervezése. Persze az MMA szervező bizottsága rengeteget segített.

I Hogyan kell ilyen esetben segíteni? Követeket küldtek mindenhová, ahonnan muzsikuskokat remélték?

– Sok e-mail váltás, telefonbeszélgetés, és személyes találkozó kellett hozzá, de azt kell mondjam, elég hamar összeállt a kép, kiderült ki ér rá, ki tudja vállalni a munkát.

I Azonnal szívesen vállalkozott mindezenre a különleges feladatra? Megértették a célját?

– Igen. Csak azok nem tudtak csatlakozni, akiknek például a rendszeres tanári munkája nem teszi lehetővé a távollétét. Az első koncerten, augusztus 21.-én az erdélyi és a délvidéki muzsikuskok jöttek el, a Psalmus Hungaricus szólóját Kiss B. Attila vállalta, Záborszky Kálmán karnagy pedig abban segített, hogy rendelkezésünkre bocsátotta a zuglói filharmónia próbatermét. Ezt én egy csodálatos kezdeményezésnek tartom. A művészek ösz-

szefogása, a határok képletes eltörlése a művészet segítségével számomra azt bizonyította, amit gyermekkorom óta sokszor hallottam neves muzsikuskoktól, zenetörténészeketől, sőt, ha jól emlékszem, rádióműsor címe is volt a mondat: a zene nem ismer határokat. Az, hogy a nemzet kultúrájának egy jelentős produktuma, ez esetben Kodály muzsikája, ha csak egy estére is, összeforraszthat egy nemzetet, függetlenül attól, hogy hová húzták a határokat, nos, ez szerintem nagyszerű és lélekemelő. És nagyon nagy a jelentősége.

I Nagy öröm az MMA segítőkészsége, de hadd jegyezzem meg, hogy bármit, amit a magyarok Trianon óta megcselekszenek a nemzet „lélekegyesítésében”, az összefogás jegyében, azt kívülről, belülről támadni szokta a külső és belső ellen-

zék vagy ellenség. Ezért aztán most is féltjük a kezdeményezőket, a segítőköt, és a zenekar munkájában részt vevő muzsikuskokat a rosszindulatúaktól.

– Én optimista vagyok, remélem, ilyesmi nem történik. Elég volt a 2004-es borzalmas népszavazási áruulás, kudarc nekünk, éppen ezért érzem azt, hogy ennek a zenei összefogásnak erkölcsi és identitásunkat érintő jelentősége van. A csatlakozó muzsikuskok oly lelkesen, oly nagy örömmel és felkészülten jöttek hozzánk, amitől igazán meghatódtam. Ám ami igazán megdöbbentett, azt a közös munka elkezdése után tapasztaltam. A koncerten ugye a Psalmus Hungaricus, a Marosszéki Táncok és a Páva-variációk című műveket adtuk elő. Elkezdtük a próbát, és elmondtam, hogy ez a három mű nyilván

mindnyájunk amolyan mindennapi kenyerének számít. És akkor sorra jöttek oda hozzám, hogy jaj, hadd mondják el, ezeket a műveket bizony a legtöbben sosem játszották. Kivétel talán a Psalmus volt, Kiss B. Attila úgy emlékezett, hogy a 90-es években ő énekelte Kolozsvárott a művet, de azelőtt és azóta nem emlékszik, hogy játszották volna. Sem Kolozsvárott, sem Marosvásárhelyen, sem Csíksban. Hajlamos vagyok azt gondolni, hogy miképpen a magyar nyelv különös sugárzásától félnek, ugyanúgy tartanak a magyar zene erejétől is. Én szándékosan választottam Kodályt, hiszen a Kodály muzsika az, ami hallatlan viharos erejével, és közvetlen magyar hatásával elárasztja az egész Kárpát–medencét Galántától Marosszélig, hogy stílszerű legyen.

■ *Ha már a műsorról beszéltünk, aminek egyébként óriási sikere volt, hadd kérdezzem meg, mi lesz a jövőben? Nyilván minden zenekar élére kell egy olyan ember, aki irányít, meghatározza a repertoárt, a koncertek rendjét, és így tovább. Vagy tévednék?*

– Nincs ilyen ember. Szerintem ennek a zenekarnak az élére nem is kell választani senkit. Egy a lényeg, hogy ha Vashegyi kollegám ezt úgy tartja a kezében, mint eddig, akkor nem lesz baj. Jöhetnek a következő alkalomra a felvidékiek, hiszen kiváló a kassai filharmónia, a pozsonyi Európa-hírű, tehát a minőséggel nincs gond. Az eddigi tapasztalatom azt mutatja, hogy akikkel dolgozunk, rendkívül kedves emberek, és hallatlanul jó muzsikusok. Hat próba alatt sajátították el a többségük számára ismeretlen darabokat. Nekik a deklamációt nem kell tanítani. Én dirigáltam már a Galántai táncok című művet Németországban, és amíg eldúdoltam nekik a témát /eldúdolja ezúttal nekem is/, ők próbálgatták utánozni, de eleinte igencsak más helyre tették a hangsúlyt, mert idegen volt nekik ez a ritmus. Nos, az erdélyieknek és a délvidékieknek nem volt idegen.

■ *Miképpen, ha Kékszakkallút énekelnek a nem magyar anyanyelvűek, érezhetően küszködnek a mi nyelvünk számukra nehéz hangsúlyjaival.*

– Igen. Lekottázhatatlan a magyar prozódia. A magyaros lejtést nem könnyű másnak megtanulni.

■ *Két koncert volt eddig. Mindkét alkalommal csak határon túli zenészek szerepeltek? Már Ön és Vashegyi György, a két karmester kivételével.*

– Jogos a kérdés. Három-négy helyen volt hiány, azt magyarországi muzsikusokkal pótoltuk.

■ *Nem véletlenül kérdeztem. Ismerve egy kicsikét a magyar zenei, művészeti életet, talán az a kérdés is jogos, hogy ezeken a fellépéseken nem fenyeget-e a féltékenység, az irigység veszélye? A miért ő, és miért nem én kérdése.*

– Erre éppen most tudok mondani egy kiváló példát. Az első fagottos az első koncertünkön egy rutinos operaházi művész volt – Budapestről. A határon túlról pedig egy fiatal fagottos érkezett, s a pesti kolléga már az első próbán odajött hozzám, azt kérve, szeretné, ha a fiatal kolléga játszana az első koncerten helyette, hadd ismerjék meg őt. Játszott is, kitűnően. Szó sem volt tehát féltékenységről. Nagyon hamar összebarátkoztak a zenészek. Én is találkoztam régi ismerősökkel, hiszen többször találkoztam már a kolozsvári zenészekkel. Emlékszem, talán akkor volt a legmelegebb nyári nap, amikor próbáltunk, mondjuk negyven fok árnyékban, csakhogy árnyék nem volt. És zokszó nélkül, a legnagyobb fegyveremben és jól dolgoztak.

■ *Hogyan alakul majd a koncertek rendje? Ki választ helyszínt? Szeretnék-e utazni a magyar lakta területekre?*

– Ennek a zenekarnak egyelőre az a célja, hogy – ha szabad így mondanom – csonka Magyarországon ismerjék meg. Szeretnék, ha ez a társulat jelentős egységet képviselne a magyar művészi életben. Örömmel látom, hogy a művészetek minden területén erősöd-

nek a kapcsolatok, a színház világában, a sportban, és így tovább. Gyermekekoromtól Fradi drukker vagyok, s nagy jelentőségűnek tartom például Kű Lajosnak az immár évekre visszanyúló kezdeményezését, a Kárpát-medence olimpiáját. Amúgy most jöttem Erdélyből – ahogy a Székely fonóban éneklük – hiszen az Operaház vendégszereplése zajlott Székelyföldön, Kárpát-haza Operatúra címmel, és hatalmas sikerrel. A Hunyadi Lászlót, és a Víg özvegyből, Lehár Ferenc operettjéből koreografált balettet adtuk elő, minden este telt házakkal és hatalmas sikerrel.

■ *Aki ilyet nem élt át, aligha hiszi el, mekkora élmény megtapasztalni azt a szeretetet, ami ilyenkor körülveszi a magyarországi művészeket. Éltre szóló élmény nekem is és a Magyar Rádió énekarának is a székelyföldi turné, amikor idős székely bácsikák zokogták végig a koncertet. Nem is tud az ember erről érzékenyülés nélkül beszélni.*

– Nem bizony. Egy kilencven év körüli székely néni például összeállított székely imádságokból és áldásokból egy kis könyvecskét, és azt kérte, adják oda a főszereplőknek és a karmestereknek, úgyhogy fantasztikus élményekben volt részünk ott.

■ *Gondolom, a magyar karmesterek közül is sokan vezényelnék szívesen ezt a zenekart. Beszélgettek-e már arról Vashegyi Györggyel, hogy másokat is bevonnának a munkába majd?*

– Szerintem ez természetes lenne, noha én magam nagyon összebarátkoztam ezzel a társasággal. Nincs kikötve olyasmi, hogy kik vezényeljenek. Mint ahogy a leendő koncertek helyszíneiről sem beszéltünk még. Azért indítottunk a Vigadóval, mert az a MMA székhelye, és nem kellett terembért fizetnünk. Hogy mit hoz a jövő, nem tudom, remélem, jót. Szeretnék megmaradni, és muzsikálni, mindenképpen, és a magunk örömére.

(Kondor Katalin)

A közönségnevelés gyümölcsei lassan beérnek –

**erről, valamint az új évad kezdetéről nyilatkozott Ókovács Szilveszter,
az Operaház főigazgatója**

I A fiatalok megszólítása, koncertre csábítása a zenekarok esetében nem zajlik zökkenőmentesen. A nagy létszámú együttesek mozgatása költséges, és ha nem sikerül megtölteni a nézőteret – nyilván diákokra tervezett jegyárak mellett –, akkor az ifjúsági koncertek anyagi veszteséget okoznak. Milyen koncepció mentén és milyen eredményekkel sikerül ezt az Operaház vezetőjeként áthidalnia?

– A Magyar Állami Operaház több mint kétszáz ifjúsági- és gyermekprogramot futtat egy szezonban. Két különböző korosztályt célzó hangszerbemutató-sorozat, bábopera, kicsiknek tartott épületbejáró túra, gyermek-kamaraopera, ifjúsági kamaraopera, óvodás és kisiskolás balettvezetés, vidéki iskolai operakommandó, kétféle nagytermi gyermekopera és egy mesebalett, idén pedig már wagneri zenekarra hangszerelt meseopera is várja a kisebbeket. Közönségnevelő munkánk koronagyémántja az OperaKaland, amely évente két sorozatban – önmagában – negyvenezer középiskolást toboroz az Erkel Színházba az ország minden szegletéből; vendégeink nagy

számára utal, hogy négy év alatt a kétszázazredik diák is nálunk járt. Az Opera Nagykövetei mindezeket túl évente több mint ezer iskolai, közösségi előadást tartanak vetített anyaggal, személyes demonstrációval. Pár éve arra is rájöttünk, hogy a zenetanárokat is képeznünk kell a jobb eredmények eléréseért. Mára már akkreditált programmal rendelkezünk a tanfolyamokhoz, amelyeket olyannyira komolyan veszünk, hogy azokon az Opera igazgatói is előadnak, magam is. Hosszú ez a felsorolás, főleg ha még azt is hozzászámolom, hogy mindegyik programunk 90% feletti kihasználtsággal fut, miközben egyik sem ingyenes. Egyiket sem engedném el szívesen, mert kellene a színek, hisz a gyermekközönség ugyanolyan sokféle tud lenni, mint a felnőtt, s ennyi kis individuumból csak sokszínű paletta által szólhatunk.

I Mennyiben könnyebb a helyzet a színpadi zene tekintetében, mint a szimfonikus koncerteken? Ad-e a színpad, a cselekmény annyi pluszt, ami miatt pri-

vilégizált helyzetben van az opera más műfajokkal szemben?

– Ad. Itt nem muszáj „beszélő fejnek” megakasztania az élményt, mert az képes magáért is beszélni. Ugyanakkor egy opera- vagy balettelőadás nem él meg akárhol, az ösztönművészeti bonyolultság nyer a réven, de veszít a vámon: a nagyobb szabású produkciókat röghöz köti a színházi lét.

I Ön szerint hogyan lehetne a nevelésben hangsúlyosabbá tenni a koncertlátogatást?

– Azt hiszem, nincs rá mindenhol érvényes válasz. Egy biztos: az elkötelezett, lelkes pedagógusok példája, ügyesretete mindig átragad a tanítványokra. Ha még tudás is van mögötte, az már robbanó elegy: ha egy ilyen tanár jól választ élményt és megágyaz annak, akkor elértük a célt.

I Véleménye szerint miben kellene változtatni a nagyzenekarok ifjúsági stratégiáján, milyen változtatásokkal lehetne több fiatal hangversenyekre csábítani?

– Erre most nincs helyből revelatív ötletem, sosem vezettem szimfonikus zenekart. A beavató előadások a rutin részei, de olyanok, mint az orvosi protokoll: attól még szükség van rájuk – és jók is –, hogy régóta mennek. Inkább az előadásokban szereplő szpikerek kiégésére kell figyelni. Én azt se bánám, ha a szolfézsórákon az ideig-óráig hangszert tanulókat is megtanítanák zenét hallgatni. Az iskolai énekórákon pedig a művészetek összekapcsolását szorgalmazom: operaszövegeket és programverseket szavalni, vagy hangulatokat lerajzolni nagyon izgalmas, és annak is lehet

benne sikerélménye, akinek más irányú adottsága hiányzik.

■ *Ha lezajlik a felújítás, illetve elkészül az Eiffel Műhelyház, akkor szándékozik-e teret és lehetőséget adni más együtteseknek ifjúsági koncertek tartására? Egyáltalán: milyen együttműködést lát szükségesnek és lehetségesnek a budapesti zenekarokkal?*

– Természetesen a helyiségbérlet nyitott ügy, mi annak is örülünk, ha az Erkel Színházat használja valaki koncerthelyszínnek, habár úgy tapasztalom, a hazai zenekarok félnek tőle, mert nincs 1.800 nézőjük egy programra. Ugyanakkor az Opera zenekara a világ egyik legnagyobbja, jelenleg 210 státuszra való magasan képzett és az operairodalomban igen jártas művész a kollégám. Három teljes Rigoletto-zenekar tud leülni egymás mellé: ha muzsikálni szeretnénk, nekünk elsősorban magunkra kell számítanunk.

■ *Hogyan kezdődik az új évad az Operaház dolgozói számára? Sikerült-e az átmeneti időre a termék hiányát megoldani?*

– A zenekari próbaterem ügye amúgy építészeti horror az Operaházban: sem az Ybl-palotába, sem az Erkel Színházba nem terveztek ilyet annak idején. Előbbiben aztán a negyedik emeleten, a festők terme helyén folytak a próbák, a Népopera zenekara dél-

előttönként az árokban próbált, már ha egyáltalán erre sor került. Bő harminc éve, hogy a Hajós utcai Üzemházban elkészült egy közepesen alkalmas terem, és húsz éve sincs, hogy a Jókai utcában zenekari centrumot gründoltunk. Mivel most az Operaház és az Üzemház is bezár, a zenekar csak a Jókai utcában próbál és ülőpróbál, de jószerivel eddig is ezt tette, úgyhogy meg tudjuk oldani. Egyebek mellett ezért is kellett a régi, 105 oldalas kollektív szerződést felmondani. Ha úgy esik, délután fogunk próbálni, ezt nem szeretném kérvényezni valamely szakszervezeti illatú „felügyelő bizottságnál”, mert a mienk is egy munkahely, ahol azé a jog, akié a felelősség is. A zenekar próbaterem-igénye tehát megoldott, ez a probléma most nincs az első számban.

■ *A sajtóban arról lehet olvasni, hogy a dolgozók sztrájkra készülnek. Ön szerint mi ennek az oka? Tud, tudott-e olyan megnyugtató feltételeket biztosítani a számukra, hogy erre ne kerüljön sor?*

– Nincs jó véleményem a sztrájklobogatókról. Ha megteszik, fizetési listákat fogok lobogtatni, de komoly sztrájkra mégsem számítok. Az úr, aki ezt kívülről szervezi, néhány hete a MÁV-nál is komoly eredményeket ért el, délre már talán ketten is megtagadták a munkát, gondolom, a két bizalmi. Az Opera most különös évadokat

él át, a nagycsalád egy házba szorult, míg a többi otthonát tatarozzák (Operaház, Üzemház) vagy építik (Eiffel Műhelyház). Aki nem érti, hogy mindez érte is történik, és nem képes értékelni, hogy se tömeges elbocsátás, se fizetéscsökkenés nem sújtja, csak megalázóan szép turnék és Erkel színházi előadások, az ne sztrájkoljon, hanem inkább menjen el. De ezt inkább elméletben mondom, mert senki nem fog elmenni és sztrájk sem lesz.

■ *A közelmúltban megszűnt kollektív szerződés hiányában nincs olyan dokumentum, amely rögzíti a munkavállalók speciális helyzetéből adódó kötelességeit és jogait. Jelen helyzetben – azaz amíg a színház nem használható – tervezi-e, hogy új kollektív szerződést készítenek?*

– Hat éve vezetem az Operát. Az első háromban nem volt, a másodikban volt kollektív szerződés. Önmagában a szerződés ténye semmit nem old meg, a tartalma a lényeg. Formailag mindenképp számítok egy új, szűkebb dokumentumra, amely a megváltozott helyzetben nagyobb mozgásteret ad, elő is terjesztettük hónapokkal ezelőtt. A törvényeket betartva, az Opera hagyományos pénzcspajait elzárva működünk, és ebben az is jó a munkavállalónak, hogy ami nem csepeg ki, végül abból is ő részesül. Aki ezt fel fogja, máris a természetes szövetségeseink. (Mehler Anna)

A BUDAFOKI DOHNÁNYI ERNŐ SZIMFONIKUS ZENEKAR

próbajátékot hirdet

NAGYBŐGŐ TUTTI ÁLLÁSRA

A próbajáték anyaga:

Dittersdorf: Nagybőgőverseny 1. tétel Gruber kadenciával

Zenekari állások:

Beethoven: IX. szimfónia 4. tétel
Mozart: g-moll szimfónia 4. tétel
Bartók: A kékszakállú herceg vára
Smetana: Az eladott menyasszony
Mozart: Haffner szimfónia 4. tétel
Verdi: Otello
Beethoven: V. szimfónia 3. tétel

IDŐPONT:

2017. október 24. 15:30 óra

HELYSZÍN:

1087 Budapest, Kerepesi út 29/B. IV. épület

JELENTKEZÉS:

a druckerzsuzsa@gmail.com e-mail címen, vagy a +361/322-1488-as telefonszámon lakcím, telefonszám, magyar nyelvű önéletrajz mellékelésével, Drucker Zsuzsa művészeti titkárnál (+36306702440) 2017. október 20-ig.

A zenekari állások kottáit a jelentkezés beadása után, egyeztetés alapján lehet átvenni a zenekar titkárságán.

A próbajátékon zongorakísérőről nem tudunk gondoskodni.

Budapest, 2017. szeptember 18.

Hollerung Gábor
ügyvezető, zeneigazgató

„Cél – a mielőbbi megállapodás”

A munkaidő tervezhető beosztásáról, pótlékokról, juttatásokról is határoz a kollektív szerződés

Sztrájkbizottságot alakított a Magyar Állami Operaházban augusztus 1-jén a Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezete, az Operaházi Dolgozók Független Szakszervezete, valamint a Színházi Műszaki Dolgozók Szakszervezete. Ugyanis az operaház vezetése – váratlanul és egyoldalúan – felmondta az érvényben lévő megállapodást, s e naptól nem élt a korábbi kollektív szerződés. A felmondást követő hónapokban folyamatosan tárgyalnak a dalszínház vezetőségével, hogy minél előbb aláírassák az új dokumentumot, hiszen ahogy Rotter Oszkár, az MZTSz szakszervezeti vezetője elmondta, a megállapodás hiánya gondot jelent számos területen, a biztonságos, rövid és hosszútávú működés, így mások mellett; az üzemszünet kérdésében, a pihenőnapok kiadásánál, de még aapidíjak és az iskolakezdési támogatás esetében is. Számos pontnál nyitottak és rugalmasak, hiszen az érdekvédők is tisztában vannak azzal, hogy a jelenlegi, átmeneti helyzet – az Ybl-palota felújításának időszaka – sok nehézséget állít mindenki elé.

Rotter Oszkár

! Egyszer már szó esett sztrájkokról, mégpedig 2013-ban, szintén a hiányzó kollektív szerződés miatt...

– Azt nem az MZTSz, hanem egy másik szakszervezet hirdette, végül azonban nem került rá sor, megállapodtunk. Aztán a kollektív szerződés is megszületett, s hangsúlyozom, már azt a megállapodást is Ókovács Szilveszter írta alá. Hosszan, másfél éven keresztül, heti többszöri rendszerességgel tárgyaltunk a kollektív szerződés különböző pontjairól, végül sikerült is mindenben konszenzusra jutnunk. Persze, ezt az azóta eltelt időszakban ugyancsak folyamatosan alakítottuk, a jogi környezet változásainak megfelelően.

! Akkor korábban már másfél esztendőn keresztül dolgoztak kollektív szerződés nélkül...

– Akadtak is jócskán olyan gondok, amelyek ennek hiányából fakadtak. Tárgyaltunk akkor is a problémás pontokról, volt persze, amikor lehetett elhivatottságra hivatkozni, és volt, amikor a munkáltatónak pluszpénzt kellett fizetnie. Sokkal átláthatóbbá tette azonban a munkavállalók helyzetét, amikor megszületett a szerződés a munkáltató jogos elvárásai és a munkavállaló jogai tekintetében. Hiszen a munkaruházat kérdésétől a pótlékokig, a különböző juttatásokig, a pihenőnapok kiadásáig ez a több mint százoldalas dokumentum pontosan szabályozott számos kérdést.

! Mi miatt mondta fel a működő kollektív szerződést áprilisban az Operaház vezetése?

– A sajtóban olyan indoklásokat olvashattunk a főigazgatótól, hogy ezek-

kel a megkötésekkel nem tud teljesíteni. Az indoklással ellentétben az elmúlt években nagyon eredményessé vált a dalszínház, a bemutatók, az előadások, az egyéb programok, valamint a nézők száma jelentősen emelkedett. Ezt a teljesítményt azonban a kollektív szerződés adta keretek között érte el a társulat... Nem értjük, hogy akkor mi a gond, hiszen egyes pontokon mindig lehet változtatni, ez elől sosem zárkóztunk el. Természetesen azzal az érdekvédelmi szervezetek is tisztában vannak, hogy az Ybl-palota felújítása új helyzetet teremt, hiszen számos helyre kell a társulatnak kitelepülnie, az Erkel Színházban szintén sokkal több az előadás, mint korábban, ami akár a pihenőnapok eddigi rendszerére is hatással lehet. Éppen ezért javasoltuk – már lassan másfél esztendővel ezelőtt –, hogy beszéljünk

az átmeneti időszakról, arról, hogy akkor milyen átalakításra szorul a kollektív szerződés. Végül azonban – nem a szakszervezetek hibájából – ezekre a tárgyalásokra nem került sor...

! *A különböző híradásokban azt olvastam, a szakszervezeteket meglepetésként érte, hogy a szerződést tavasszal felmondta a dalszínház vezetése.*

– Olyannyira, hogy néhány nappal korábban még a kollektív szerződés egyik módosításáról tárgyaltunk, és senki sem említette, hogy mindez főlegesen, hiszen két nappal később megérkezett a felmondás... A kollektív szerződés felmondási ideje négy hónap, amibe most a nyári szünet is beleesett.

! *Mi minden történt az azóta eltelt időszakban?*

– A munkáltató úgy mondhatja fel jogosan a kollektív szerződést, hogy javaslatot tesz az újra. A dalszínházi vezetéstől kapott anyag azonban nem igazán volt kollektív szerződésnek nevezhető, hiszen csupán különböző joghelyekről – munka törvénykönyve, előadó-művészeti törvény, kjt, kormányrendeletek – származó idézeteket tartalmazott. A kollektív szerződés feladata, hogy bármely dolgozónak érthetően nyújtson tájékoztatást arról, hogy mi vonatkozik pontosan rá, ezt a feladatot azonban az új dokumentum nem látta el. Így összeültünk a két másik szakszervezettel, s egy héttel később leadtuk a saját változatunkat. Ennek alapján kezdtünk el tárgyalni a vezetőséggel, s nyáron is szinte minden héten találkoztunk. Ismertettük az álláspontunkat, s pontonként törekedtünk az egyeztetésre. Amikor azonban azt tapasztaltuk, hogy a megbeszéléseken nincs igazán előrelépés, akkor döntöttünk úgy, hogy kollektív munkaügyi vitát kezdeményezünk.

! *Ami azt jelenti, hogy ha egy hét alatt nem jutnak eredményre a munkáltatóval, akkor jogosan kezdhetnek sztrájkba...*

– Így igaz, s ennek a határideje már egy hónapja lejárt. Akkor alakítottuk meg a sztrájkbizottságot. Amíg nem születik meg az új kollektív szerződés, addig bármikor jogosan élhetünk a munkabeszüntetés jogával. A jelenlegi, kellemetlen helyzet egyetlen pozitívuma, hogy összekovácsolta a három – összesen körülbelül kilencszáz tagot számláló – szakszervezetet, egységesen adtunk ki nyilatkozatot. Természetesen minderről előzetesen megkérdeztük a tagságunkat is. Támogatják ezeket a lépéseket, sőt, sokan nagyon éles véleményeket is megfogalmaztak. Persze, nem az a célunk, hogy beszüntessük a munkát, hanem az, hogy minél hamarabb megszülessen az új kollektív szerződés, ami mindenki számára pontosan meghatározza a jogokat és a kötelességeket. Jelenleg ugyanis a munkajogi törvények az irányadók, viszont az operai tevékenység annyira speciális, hogy az általános jogszabályok nem tudják minden részletét szabályozni. A dalszínházban közel 1600 ember dolgozik, akiknek tudniuk kell, mikor kapnak pihenőnapot, mi számít rendkívüli munkavégzésnek és még számos hasonló dolgot. Az nem működőképes állapot, hogy egyeztetés nélkül megszűnjön a nyári üzemszünet, hogy egy-egy műszakos kolléga akár egy hónapig, napi 24 órán keresztül minden nap rendelkezésre álljon, vagy egy táncos 12 órán át próbáljon, a hét minden munkanapján. Bár mi több kérdésben rugalmasak vagyunk, azonban a tagság jelentős része például a hétfői pihenő napokhoz is erősen ragaszkodna. (Itt meg kell jegyezni, hogy az érintett dolgozók az Operaházban szombaton, vasárnap és ün-

nepeken is dolgoznak...) Ahogy ahhoz is, hogy legalább egy hónappal előre tudja, mely napokat töltheti a családjával. Vagy hogy legyen az évnek olyan időszaka – az üzemszünetnek nevezett hónapok -, amikor regenerálódhat. Kollektív szerződés nélkül azonban bármi elrendelhető...

! *A főigazgató azt nyilatkozta, hogy a jelentős munkamennyiség csökkenés ellenére a fizetések azonos szinten maradnak, s hogy nem terveznek csoportos létszámleépítést sem.*

– A helyzet azért nem ennyire egyszerű. Az Operaházban a fizetések valóban nem csökkennek, viszont az itt dolgozók jövedelme számos elemből tevődik össze, fontos része, hogy ki hány próbán és előadáson vesz részt, tehát a jövedelmek, igenis jelentősen csökkenhetnek... A tervek szerint 2019 tavaszán nyit ki újra a ház, akkor pedig szükség lesz arra a csapatra, amellyel a dalszínház a mostani eredményeket elérte, ezért is fontos megtartani a mostanra kialakult társulatot. Egyébként úgy vélem, nem sokon múlik, hogy hamarosan aláírhatóvá váljon az új kollektív szerződés. Ha ez a megállapodás már létezik, akkor az átmeneti időszak gondjait is könnyebb közösen megoldani. Az érdekvédelmi szervezetek – így az MZTSz is – számos kérdésben nyitottak. Nem ragaszkodunk minden leírt sorhoz, elfogadjuk adott esetekben az alternatív megoldásokat is. Hiszen mindannyiunknak az az érdeke, hogy minél gördülékenyebben működjön a dalszínház, hogy pontosan lássa mindenki a jogait és a kötelességeit, s tervezhető legyen a munkavégzés. R. Zs.

SZEPTEMBER 25-ÉN ESTE A MŰPÁBAN KODÁLY NYÁRI ESTE, RÁNKI DEZSŐ ZONGORAMŰVÉSZ KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL LISZT A-DŰR ZONGORAVESENYE ÉS DOHNÁNYI I. SZIMFÓNIAJA NYITOTTA A NEMZETI FILHARMONIKUSOK IDEI ÉVADÁT. „A Nemzeti Filharmonikusok évadnyitó, első bérleti hangversenyüket hagyományosan Bartók Béla halálának évfordulójához időzítik. Így volt ez már Ferencsik János és Kobayashi Ken-Ichiro idejében is. E szép tradíciót mi is folytatni szeretnénk, de ebben az esztendőben, rendhagyó módon Bartók művei helyett olyan magyar zeneszerzők műveit választottuk koncertünk programjába, akik akár ihlető forrásként, akár a kortársak inspiráló barátsága által voltak nagy hatással Bartók Béla művészetére. Tesszük mindezt kegyeleti okokból, főhajtásképpen minden idők egyik legnagyobb Bartók-interpretátora, Kocsis Zoltán emléké előtt tisztelve.” – nyilatkozta Hamar Zsolt, a Nemzeti Filharmonikusok zeneigazgatója.

A meg nem értés és a kiszolgáltatottság drámája

Eötvös Péter *Szerelemről és más démonokról* című operájának magyarországi bemutatója az Operaházban

Közel kilenc évvel a Glyndebourne-i ösbemutató után, Eötvös Péter *Love and Other Demons* címen angol nyelven írt operája végre hazaért. Eötvös korunk egyik legtermékenyebb és leginkább elismert – hogy ne a legnépszerűbb jelzőt használjuk –, operaszerzői közé tartozik. 1998 és 2017 között – a később *Paradise Reloaded (Lilith)* címmel újrafogalmazott, *Az ördög tragédiájával* együtt – eddig 12 operát komponált, nem tekintve a két kamaraoperát, az 1973-ban komponált *Harakirit*, és az 1975-ben keletkezett *Radamest*, vagy olyan színházi fogantatású alkotását, mint az 1986-os keltezésű, énekes nélküli *Chinese Opera*, amelynek öt tételét egy-egy neves színházi rendezőnek ajánlotta. A *Love and other Demons* éppen 10 évvel az első „egész estés opera” a *Három nővér* után keletkezett a Glyndebourne-i Ünnepi Játékok felkérésére 2007-ben, jóllehet a 2004-es felkérést követően Eötvöst már intenzíven foglalkoztatta a leendő opera témája és szöveggönyve. Személyében az első külföldi zeneszerző kapott megbízást kortárs opera komponálására a patinás operafesztiváltól, ahol karmesterként már korábban bemutatkozott. A Glyndebourne-i menedzsment és a főzeneigazgató szabad kezet adott a komponistának a témaválasztást illetően. Eötvös ezúttal a 2014-ben elhunyt, Nobel-díjas, kolumbiai mágikus-realista író, Gabriel Garcia Márquez *Del amor y otros demonios*- az angol fordítástól árnyalatában eltérő – című spanyol regénye mellett döntött, amelyből Hamvai Kornél joruba, latin és spanyol nyelvi elemek felhasználásával készített angol nyelvű librettót, elsősorban nem a megrendelő Glyndebourne közönsége iránti előzékenységéből. Eötvös egyik interjújában kifejti, hogy soknyelvű operakomponistaként volt alkalma megtagasztalni, hogy nem minden nyelv alkalmas egyaránt opera írására, tekintve,

hogy a nyelvhez szorosan hozzátartozik a ritmus. *Az operánál a librettókészítéskor döl el minden. Nem minden szöveg énekelhető, és bizonyos nyelvek nem alkalmasak opera írására, francia nyelven például sokkal nehezebb operát írni, mint angolul vagy németül, mert puhábbak a mássalhangzói, és emiatt egyfajta ritmikai hiány léphet föl az énekszólamban. A spanyol nyelvről maga a madridi opera igazgatója beszélt le, mondván ők maguk is legszívesebben olaszul tartják az előadásukat.* – mondta a zeneszerző. Máshol pedig így nyilatkozott: *A beszélt nyelvek önmagukban is megformálnak egy bizonyos zenei dikciót, az egész zenetörténet ezt mutatja. Az olasz muzsika az olasz lingua miatt lett olyan, amilyen.* A Glyndebourne-i ösbemutató helyszíne ugyanakkor meghatározó volt a darab felépítésére – amint azt a budapesti bemutató programfüzetében olvashatjuk – *mivel a két felvonás közötti másfél órás szünetben a nézők hagyományosan a kertben és a réten piknikeznek, mely alapvető dramaturgiai jelentőséggel bír, hiszen a piknik előtti utolsó jelenetnek olyan érdekesítőnek kell lennie, nehogy a nézők hazamenjenek, illetve hogy a szünetben arról beszélgessenek, hogy mit láttak-hallottak eddig. Én az önkorbácsolást szántam az első felvonás zárójelenetének, mert úgy éreztem, annak van „felkorbácsoló” hatása.*

Ötödik egész estés operájával Eötvös Péter folytatta az általa kedvelt „irodalmi opera” műfaját. Csehov, Jean Genet, Tony Kushner és Sarashina műveinek megzenésítése után azonban újat hozott azzal, hogy nem egy eredetileg színpadra szánt művet, vagy éppen naplórészletet választott megzenésítésre, hanem kisregényt.

A színpadi adaptálás ennek megfelelően hosszú időt és szoros együttműködést igényelt a szöveggönyvet író Hamvai Kornéllal, különös tekintettel a jelenetek kiválasztására, azok felépítésére és

végül felosztására. Az opera ugyanakkor néhány – lélektanilag fontos – mozzanatában tartalmilag is eltér az eredeti regénytől. Garcia Márqueznél ugyanis Sierva Maria édesanyja nem halott, hanem nagyon is eleven személy, egy Bernarda Cabrera nevű mesztic származású egykori szépség, aki engesztelhetetlenül gyűlöli férjét és leányát. Sierva Maria kiszolgáltatottságát azonban ez a változtatás tovább már nem növeli. Ezzel szemben Josefa Miranda, a Santa Clara kolostor apátnője Márquez regényében teljesen közömbösen viseltetik a kislány szenvedései iránt, míg az opera ördögűzés-jelenetében egyre inkább elfogja a részvét iránta olyannyira, hogy végül saját magát ajánlja fel Sierva Maria helyett. Az apátnő azonban önfeláldozásra való hajlandósága nélkül is alapvetően pozitívabb szereplője az operának, mint a regénynek. A zeneszerző és a szöveggönyvíró nyilvánvalóan más konfliktushelyzeteket érzett fontosnak – és teremtett ez által – az operában, mint a regényben, amit a zene ismeretében nemcsak dramaturgiai szempontok indokolhattak. Egy közönségtalálkozón Eötvös például beszámolt arról, hogy az első ária, amely az operából elkészült, Josefa Miranda áriája volt. Az ösbemutatón a szerepet éneklő Felicity Palmer ugyanis szerette volna megismerni az áriát, még az előtt, hogy elvállalta volna a felkérést. Ennek megfelelően az apátnő démon-jelenete készült el legelőször, amely azután hatással volt az egész mű stílusára, hangulatára.

Eötvös Péter operaszerzőként úgy működik, mintha filmrendező lenne. A *Szerelemről és más démonokról* című operájában varázslatos hangzásvilágba burkolja Gabriel Garcia Márquez regényének mágikus szereplőit. Színpadi alkotásaiban jól felismerhetők egyes tartalmi motívumok, amelyek élete során szinte folyamatosan foglalkoztatják, jól

lehet mindig más és más megközelítésben dolgozza fel őket. Bár – saját elmondása szerint – operát szinte kizárólag felkérésre ír, „olvasó” szerzőként megtalálja azt az irodalmi alapanyagot, amely eltérő korokban, eltérő nyelveken, eltérő közegben – eltérő világokban – feszegeti ugyanazt a kérdést. A Szerelemről és más démonokról című operát megelőző négy opera szöveggönyve is a viszonylagos nyugalmi időszakot követő válság, káosz egy-egy pillanatát idézi fel eltérő korokban és helyszíneken. *A Három nővér óta folyamatosan jönnek a felkérések, ennek számomra olyan előnye van, hogy olyan irányokba visznek el, amelyeket magamtól nem biztos, hogy felfedeznék* – nyilatkozta az opera kapcsán. Ezekhez az „irányokhoz” Eötvös operáról operára teljesen új zenei nyelvet, az ő megfogalmazásában „hangképet” hoz létre. Saját maga is, de műveinek egyre számosabb komoly elemzője is nagy fontosságot tulajdonít ebben pályakezdésének, részben a Vígszínház zenei vezetőjeként, részben filmzeneszerzőként. *Az én stílusváltó képességem fiatal koromban, a filmzenék írásakor alakult ki, ott szó sem lehetett arról, hogy egy mozgóképes alkotáshoz az előzőhöz hasonló szerzeményt írjak. Kifejlődött bennem az a gondolkodásmód, hogy a képhez megtaláljam a megfelelő hangzást.*

Gabriel Garcia Márquez azonos című 1994-ben írt regényében egy legendát beszél el a XVIII. századi Kolumbiából, amelynek helyszíne Carthagène des Indes kikötővárosa, Bolívar megye székhelye. A fantasztikus történet egy 1949-ben Kolumbiában végzett régészeti felfedezéshez kapcsolódik, amelyről az író maga tudósított. Az operában a történet egy rendkívüli és különös jelenségből indul ki. A napfogyatkozásból, amelynek idején egy homlokán fehér foltot viselő veszett kutya megharapja és megfertőzi a mindössze 12 esztendő hősöt, Sierva Mariát. A veszettséget a katolikus egyház szörnyű kínokkal járó ördögűzéssel próbálja „gyógyítani”, amelyek végül a kislány halálához vezetnek. A szüzsé a kultúrák közötti különbségek demonizálását hangsúlyozza egy rendkívül hierarchizált, merev kasztrációs rendszeren alapuló társadalomban, valamint a szigorú vallási előírásoktól fojtogatott szerelem ellehetetlenülését.

A regény varázslatos világát Márquez mágikus nyelvi találékonysága teremti meg. A fantasztikus elemek azonban az operában is kezdettől fogva jelen vannak, a napfogyatkozás zenei ábrázolása révén. Ennek folytatását Sierva Maria joruba nyelvű szürreális madáréneke jelenti, majd az ördögűzés félelmetes, szinte tudathasadásos légköre, a kolostor kertjének megdőbbséget okozó madárkoncertje.

Gabriel Garcia Márquez regényének operai adaptációja, a történet mesészerű, fantasztikus, úgynevezett mágikus-realista világának zenei megidézése az eddigiektől eltérő, merőben új hangkép kialakítására ösztönözte a zeneszerzőt: *„volt egy gyenge pillanatom, amikor az operámat „bel canto”-nak becéztem, mert úgy éreztem, megvan benne annak a lehetősége, hogy az ember egy szótagon megálljon, és abból dallammozgást hozzon létre. A többinél nem így volt, mert azokat inkább színházzszerűen komponáltam, hogy ne a feliratból, hanem a színpadról lehessen megérteni a szöveget. Itt mindez feloldódott, és nagyon örültem, hogy olyan témát találtam, amiben ez lehetséges. És csakugyan szorosan kapcsolódik a képzelőerőhöz, ami viszont Márqueztól ered.*

Eötvös a főszereplő, Sierva Maria de Todos los Ángeles nevét alkotó betűk relatív szolmizációs és abszolút hangnevelő hangzó megfelelőiből kialakított 18 hangú, nyolc különböző hangmagasságot tartalmazó hangsorból építette fel az opera harmónia- és dallamkészletét. A hangsor a darab kezdetén a celestán hangzik fel először, amelyet a hárfa üveghanghangjai, piccolók, harangjáték és vonóval megszólaltatott vibrafon kísér. A zeneszerző így jellemezte az opera alapmotívumát: *Sierva Maria de Todos los Ángeles nevét betűnként hangokká alakítottam át, amely gyönyörű melódiát ad ki. Egy ilyen frázis megteremti az egész darab harmónia és dallamvilágát. Ez olyan, mint a gének működése, ebből az egy alapanyagból épül fel az egész kreáció.*

Eötvös operáiban nemcsak a szüzsé, hanem a zenei nyelvet illetően is világok vetülnek egymásra. A Love and Other Demons-ban három kultúra önálló zenei nyelvét alkotta meg. A hangzásvilág azonban mégsem egzotikus, hanem a legmélyebb szinten merítkezik meg az

ősi afrikai kultúrák érzés- és hangzásvilágában, annak akusztikájától, gondolkodásmódjától inspirálva. Eötvös a Sierva Mariával, pontosabban a családjával szemben álló világnak, a fekete rabszolgák hitvilágának ábrázolását a zenekar ütős szekciójára bízta a darabban. Ez a hang – Afrika hangja – szólal meg Sierva Maria fekete dajkája, Dominga áriáiban is, míg a joruba istenek ironikusan jelennek meg Sierva Maria kolostori „cellatársának”, az örülteként fogva tartott egykori apácának, Martina Laborde-nak démonokat idéző jelenetében. Az ősi, joruba hitvilág Eötvös teremtette zenei nyelvvel a katolikus egyház saját liturgikus zenéje áll szemben, többek között akkor, amikor az apácák nyolcszólamú kórusa Szent Ambrus Szentlélekhez fohászoló *Nunc, Sancte, nobis Spiritus* kezdetű himnuszát intonálja. Eötvös korai orgánum szerkesztésű gregorián levegőjű dallamát feszült, modern harmóniák veszik körül. Az opera egy másik jelenetében, Sierva Maria apja, Don Ygnacio kizárólag „fehér” hangokon tudatja a születésnapját a színes bőrű rabszolgák szokásai szerint, és azok társaságában ünneplő lányával, hogy csak „egy családja van, és az fehér”. Márquez regényében a márki elhunyt első felesége, Olalla – vagyis az operai cselekmény szerint a kislány anyja – Segoviában Domenico Scarlattinál tanult csembalózni. Ennek illusztrálására Eötvös Scarlattai szonátákból válogatott idézetekkel ellenpontozza a márki nosztalgikus lamentóját. De számtalan más példát említhetnék arra, hogy különböző zenei világokból hogyan épül a mű szerves egésszé.

A budapesti premierre a zeneszerző csaknem három jelenetben is olyan változásokat hajtott végre az operán, amelyeket a korábbi bemutatók tapasztalatai indokoltak. Ennek megfelelően jelenleg a budapesti verzió az a bizonyos „letzter Hand”, ami a legutolsó érvényes szerzői változat. Rögtön a darab elején, a Dominga és Sierva Maria közötti párbeszédet tömörebbé, sűrűbbé tette, erősítendő a két szereplő közötti viszonyt. Ugyanebből a jelenetből kikerült egy halkán beszélő kórus, amit elmondása szerint Eötvös nem kedvelt. A változások közül a dramaturgiát érintő legfon-

tosabb módosítás a rendező, Silviu Purcărete javaslatára született. Az Ördögűzés-jelenetben addig némán ülő fiatal pap, Cayetano Delaura atya a budapesti előadáson Sierva Maria áriájának bevezetéseként és annak végén is megszólal.

A Love and Other Demons Glyndebourne-ban a világhírű román rendező, Silviu Purcărete rendezésében került bemutatásra 2008. augusztus 10-én. Purcărete finom utalásokkal átszőtt, szcenikailag is jó működő rendezését vette át több európai város operaháza – többek között Köln, Strassbourg, Mulhouse vagy Vilnius, ahol több évadon át játszották – valamint 2017-ben a budapesti is. A holdfogyatkozás okozta misztikus hangulatot, valamint a közép-európai néző térérzete számára tágas „egzotikus” koloniál millieut szuggesztíven idézte fel Helmut Stürmer látványterve, Jerry Skelton fényeivel és Andu Dumitrescu animációival. 2009-ben egyébként Dietrich Hisdorf rendezésében is bemutatták a művet, akkor Chemnitzben. Eötvös Péter a már hivatkozott operaházi programfüzetben így nyilatkozott a rendezővel való közös munkáról: *Silviu Purcărete személye az én választásom volt. (...) Én ezt az előadást az egyik lehetséges rendezésnek tartom. Az eredeti elképzelésem szerint Siervát ketten játszották volna: egy artista és egy énekes. Nagyon foglalkoztatott az a Garcia Márquez-i leírás, ahogyan a kislányból megszólal a démon: például ahogy felfut a falra, amit könnyű leírni, de a színpadon megjeleníteni nem egyszerű feladat. Talán érdekes lett volna artistákkal megteremteni ezt a szürreális világot, de lehet, hogy nem szükséges, hiszen a zenében már benne van.*

A magyarországi bemutatót Purcărete nem személyesen készítette elő, helyette Rareș Zaharia állította színpadra a darabot. Az Operaház az elmúlt évadban két szériában játszotta a művet – egyszer január végén és február elején öt előadásban, május 25-én és 27-én pedig összesen kétszer, a MagyarFeszt rendezvénysorozat keretében. Valamennyi előadáson a zeneszerző vezényelte az Operaház két szimmetrikus részre osztott ültetésben játszó zenekarát, ami akusztikailag is fontos eleme a mű hangzasképeknek.

A két sorozat közötti négy hónap elteltével némi különbség mutatkozott az előadások színvonalában, a téli ciklus előnyére, de ennek oka nem szorul magyarázatra. Nyilvánvaló, hogy egy hosszabb próbafolyamat végén, repertoáron kívüli daraboktól kevésbé terhelten, minden résztvevő sokkal összeszedettebben volt képes összpontosítani a szerző irányításával frissen betanult mű előadására, mint több hónap kihagyás után, az évad végén, egy ritkán játszott darabokkal telített fesztivál utolsó előtti hetében. Magam a február 8-i és a május 25-i előadást láttam. Utóbbiban két új beállás is volt, amely elsősorban a színészi megoldások tekintetében nem vált a produkció előnyére. A többségében az operaházi társulat tagjaiból kiállított szereplőgárda, valamint a zenekar és a kórus által nyújtott teljesítmény azonban még ezen az előadáson is megfelelt a karmester-zeneszerző, a rendező, a színpadi alkotók, valamint a valóban démoni képességekkel rendelkező főszereplő, a Maria Siervát alakító Tetiana Zsuravel által támasztott magas követelményeknek. Az ukrán szopránénekesnő nemcsak hangterjedelmét, és magabiztos énektechnikáját, hanem játékkultúráját és alkatát tekintve is illúziót keltően formálta meg a Sierva Maria technikailag és hangterjedelmet tekintve is rendkívüli adottságokat kívánó szólamát. Nem kevésbé igényes, ám másfajta nehézségekkel járó szerepeikben alakításához méltóak voltak a többi női szereplőt megformáló kolléganői is. Meláth Andrea a tőle megszokott igényességgel, rendkívüli muzikalitással és színészi formátummal keltette életre az apátnőt. A habitus alatt felszikkasztott benne a mármár örökre eltemetni vélt nő, és az együtt érző ember, aki maga is anyává válhatott volna. Valódi anyaként szólalt meg azonban Fodor Bernadett, Sierva Maria dajkája, Dominga szerepében. Egyszerűségében is megindító volt minden zenei és színészi megnyilvánulása, de kiváltképp felejthetetlen volt az előadás befejező jelenetében Sierva Mariát elsírató fájdalmas joruba „bölcöldala”. A májusi estén a szerepét éneklő fiatal litván vendégművész, Jovita Vaškevičiūtė Fodor szerepformálásával szemben inkább egy valamivel idősebb barátnő,

vagy korábbi baby sitter figuráját hozta, noha vokális produkciója nem hagyott kívánni valót maga után. Telitalálat volt Balatoni Éva kidolgozott énekesi és színészi alakítása az örült Martina Laborde szerepében. A Sierva Mariával egy cellában raboskodó volt apáca minden rezzenése, megszólalása, mozdulata és szemvillanása hamisítatlan szinkronban volt a megbomlott agy szeszélyes dinamikájával. Adekvát pillanatokban az értelem tisztánlátásának ijesztő – egyben ironikus – felvillanásait is sejtetni engedve. Balatoni Éva játékának ambivalenciája végig kétséget hagyott a nézőben a figura tényleges örültsége felől, már-már sugalmazva a gyanút, hogy bezáratása a klérus renitens gyermekeivel szemben tanúsított szokásos ármánykodásának következménye. Haja Zsolt Cayetano Delaura atya szerepében zeneileg és színészilag egyaránt kiragyogott a férfi szereplők közül. Hitelesen mutatta be azt az utat, amelyet talán az apátnő, Josefa Miranda egyszer maga is végig járt, s akiben csak a kislány mérhetetlen szenvedéseinek láttán éledt fel újra az „út” kezdetének emléke. A szereposztás másik jelentős férfi alakítása Cser Krisztián nevéhez fűződik, Don Toribio püspöként. Hangjának erőteljes fényén és szépségén túl, az általa alakított megfáradt egyházi méltóságon átsütött a rég elhagyott európai óhaza iránti nosztalgia rezignált intellektusa. Hozzá képest Palerdi András mind zeneileg, mind színészilag tompább, kevésbé nagyformátumú püspököt formált májusban. Sierva Maria apja, Don Ygnacio szerepében Kovácsházi Istvánnak, valamint az Abrenuncio doktort megformáló Boncsér Gergelynek kevésbé összetett személység jutott. Énekesi-színészi teljesítményükkel azonban ennek ellenére is maradéktalanul beilleszkedtek a szereplők együttesébe. A zenekar érezhető odaadással és örömmel játszott a zeneszerző-karmester vezényletével. Májusi halványabb összpontosításuk egyértelműen a fáradtság és a túlterheltség számlájára volt írható. Az énekkar tagjai mindkét általam látott előadáson a valamennyi közreműködőre jellemző magas színvonalon, hibátlanul oldották meg nehéz és igényes feladatukat.

Kaizinger Rita

Zenekari edukáció – közönség-utánpótlás

A Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetsége idén is tervez konferenciát a fiatalok zenei nevelésének elősegítése érdekében, ez alkalommal Budapesten. A közelgő esemény kapcsán Hollerung Gáborral, a Budafoki Dohnányi Ernő Szimfonikus Zenekar igazgató-karmesterével beszélgettünk a legfontosabb kérdésekről és megoldási lehetőségekről.

! A tavaly májusban Pécsen megrendezett konferencián a résztvevők egyöntetű véleménye szerint a legnagyobb problémát az új generációk zenei nevelésében a finanszírozás jelenti, a zenekarok költségvetéséből hiányzik az erre a területre felhasználható önálló finanszírozási tétel. Változott-e az elmúlt egy esztendőben a helyzet?

– Érdemben sajnos semmi sem változott az elmúlt egy év során. Meglátásom szerint – és ezt az álláspontomat nagyon sok zenekari kollégám is osztja – Magyarországon az ifjúság zenei edukációja túl sokszereplős, emiatt koordinálatlan, és így fajsúlyában és lehetőségeiben rendkívül különböző. A 80-100 főből álló zenei együttesek, amelyek a zeneirodalom szinte összes művét nagy eséllyel képesek magas színvonalú produkciókban megszólaltatni, és azokat élvezetes és minőségi módon a fiatalok számára tolmácsolni, sokkal kisebb eszközökkel rendelkeznek, mint sokan mások a zenei világban. Az már viszont a mi saját döntésünk, hogy mennyit áldozunk ezekre az ifjúsági koncertekre, amit persze önös érdekből is teszünk, hiszen így biztosíthatjuk csak a nevelési szándékunkon túl, hogy a jövőben is legyen

közönségünk. Annak idején az Országos Filharmónia szervezte ezeket az ifjúsági hangversenyeket, egy kézben összpontosult minden, ami bár nem mondható a legjobb megoldásnak, mégis működőképes volt. A mi generációnk, amely ezen nőtt fel, relatíve színvonalas koncertekre juthatott el akár a Zeneakadémián, akár a vidéki hangversenytermekben, illetve iskolákban. A hangsúly azóta azonban félig-meddig automatikusan átkerült a művészeti műhelyekre, vagyis a zenekarokra, miközben az Országos Filharmónia sem szűnt meg. Ez az intézmény viszont a rendszerváltást követően már nem tudta igazán színvonalasan ellátni a feladatot az ifjúsági edukáció területén, nem volt rá elegendő anyagi forrása, s így olyan tiszteletdíjakat kínált, amikkel az igazán színvonalas zenekarokat már nem tudta megszerezni. Ezek után jött a képbe a Müpa, ami hatalmas eszközökkel és jelentős ifjúsági programkínálattal rendelkezik. Majd egyik reggel a Zeneakadémia is arra ébredt, hogy immár nemcsak akadémia kíván lenni, hanem hangversenyközpont is. Az Országos Filharmónia ekkor új erőre kapott, és sokkal több eszközre tett szert, mindeközben a Nemzeti Kulturális Alap pedig pályázatokat hirdet és marginális összegekkel ugyan, de támogatja az ifjúsági hangverseny programokat. Kialakult egy olyan piac, aminek a szereplői nem tudnak egymásról. Nem a sokszínűséggel van tehát a probléma, hanem azzal, hogy a megtérülési esélyek szempontjából aránytalanok a források a különböző intézményi típusok között. Van, aki kevésből csinál túl sokat, van, aki pedig túl sokból keveset.

! Mondana néhány követendő példát?

– Ott van a Lukácsházi-féle BonBon Matiné, a Szegedi Szimfonikus Zenekar programja, ami kiválóan működik, vagy jó példa erre Győr, ahol a fiatalok évente három-négy alkalommal is ellá-

togatnak szimfonikus koncertekre. Ha az iskolának van erre alkalmas helyisége, akkor mi megyünk el hozzájuk, és a legjobb darabokból állítunk össze számukra műsort. Ezeknek a programoknak és kezdeményezéseknek már most mérhető eredményei vannak.

! Ki finanszírozza ezeket a koncerteket?

– A legnagyobb probléma, hogy az önkormányzatok kivonták magukat, így a tankerületek kezébe került a kérdéskör. A hangverseny-látogatások simán bekerülhetnének az iskolai munkatervbe, ami által a gyerekek évente akár négy alkalommal is könnyedén eljuthatnának egy egyórás koncertre. Ezt egyszerűen meg lehetne oldani, több város pozitív példája is azt mutatja, hogy ez a lehetőség szélesebb körben is működhetne. Sajnos ezen a téren azonban minden kezdeményezés falakba ütközik, mert a tankerületek félnek attól, hogy a koncertek pénzbe kerülnek, s hogy ha erre áldoznak, akkor még a diákok logisztikájával is foglalkozniuk kell. Tudjuk viszont, hogy egy iskolában nagyon sok mindenre kínálkozik lehetőség, ha valami értelmes szándékból és gondolatból születik. Ez nem is igazán anyagi kérdés, hiszen a szimfonikus zenekarok mind ezért nem kapnak és nem is várnak pénzt, egyedül az útiköltséget kellene megfinanszírozniuk a tankerületeknek. A fővárosban például ott van a mi Klauzál Házunk, ahol számos iskolából fogadhatnánk látogatókat, és regionális kezdeményezésként elérhetnénk, hogy Budapesten évente 2-3000 gyerekkel több hallhasson klasszikus hangversenyeket.

! Mi lehetne az első és elengedhetetlen lépés ahhoz, hogy a tervből realitás válhasson?

– Elsődlegesen arra van szükség, hogy a felelősök mind a szolgáltató,

mind pedig az irányítói oldalról leüljenek egymással beszélgetni. Elmondani azt, hogy az ifjúsági zenei nevelés és ismeretterjesztés fontos, nem elegendő. A mindennapos éneklés ténye remek, azonban a megfelelő eszközzrendszert is hozzá kell rendelnünk. A dolog sikere azon múlik, hogy mi mennyire értünk hozzá, mennyire vagyunk motiváltak, illetve milyen eszközzrendszer van a kezünkben. Többnyire az első tényezővel kevesebb baj szokott lenni, mint az utolsóval, de ez sem teljesen igaz, hiszen Magyarországon az énektanár ellátás sem a szakképzésben, sem pedig motiváltságban nem mondható optimálisnak. Sajnos az énekközpontú borzasztóan marginális szerep jutott az elmúlt időszakban az iskolákban. Ha van azonban egy pozitív példa, mondjuk egy kórust vezető és szervező énektanár, akinek a tevékenysége évről évre áthagyományozódik, akkor az igenis megteremt egy újfajta mentalitást. A mindennapos énekléshez először is szakképzett énektanár, másodsor pedig eszközzrendszer kell, hogy legyen hol énekeltnie, és legyen természetesen énekkórája. Ezeknek az összefüggéseit kellene átgondolni.

■ *A gyerekek oldaláról és hozzáállásáról mi a véleménye? Mondhatjuk-e, hogy a zenei edukációban is az egyik legfontosabb tényező az interaktivitás?*

– A világ áttevődött egyfajta bombasztikusságra, a fiatalokat csak úgy tudjuk megfogni, ha valamennyire közelítünk a saját nyelvükhöz, az általuk preferált zenéhez, ezért a populáris zenéhez is kapcsolódnunk kell. Egy erős

szimfonikus produkció hatása a mai világ ingerküszöb mechanizmusait tekintve lényegesen nagyobb, mint egy hétköznapi éneklés, ami nem ad igazi élményt. A probléma gyökere, hogy az élmény egy készség, amit fejleszteni kell, és ezt verbálisan nem lehet megteremteni. Aki szerint igen, az téved. Egy élményt körbe lehet írni, el lehet mesélni, de attól még nem születik meg. Az élményhez hozzá kell segíteni, aminek van persze verbális útja, de nélkülözhetetlen valamilyen nem verbális dolog, látvány vagy hallási élmény. Az ifjabb korosztálynak olyan élményre van szüksége, ami ezeknek az elementáris mechanizmusoknak az alapjaira hat. Az éneklés az egyik legjobb dolog, ám a közös éneklés csak akkor válik jóvá, ha legalább három ember megközelítőleg tisztán és ugyanazt éneklé, és érti is, hogy mit énekel. Ehhez a feltételek sajnos nem adóttak az iskolákban, ahol kétheti, jó esetben is csak heti egy énekkóra van, nem veszi senki sem komolyan a tantárgyat, s így az iskola sem fordít arra energiát, hogy szakképzett pedagógusa legyen. Az kínál csak élményt, amiben adott a részvétel a dologgal kapcsolatos érzelmek átélésével együtt. Ha ma mindenhol szól a zene, háttérzeneként, vagy a füldugóból, és ez okoz a fiatalok számára örömet –

amit nekünk igazából nincs jogunk minősíteni -, akkor mi, akik hiszünk abban, hogy ennek az öröme még komplexebb, még embert formálóbb, készség javítóbb, még egészségesebb lelkületűvé tevébb lehet, mint mondjuk a populáris zene, csak egyet tehetünk: fel kell vennünk azokkal az eszközökkel a versenyt, amikkel a fiatalokhoz eljut a kultúra. A szimfonikus zenétől igenis vezet efelé út, nem véletlen a szimfonikus-populáris produkciók magas száma. A szimfonikus zenekar nagyobb élményt ad, mint egy populáris együttes, akik viszont ezt soha nem élték meg át, ezt se megfogalmazni, se megérteni nem fogják. Nekünk, zenészeknek ez a szakmánk, és az a feladatunk, hogy ezt értsük és tudjuk.

■ *A Budapesten megrendezendő konferencia hozhat-e változásokat?*

– Bízom benne, hogy mindazokat meg tudjuk szólítani, akik a másik oldalon a döntéshozói pozícióban ülnek, és sikerül megértetnünk velük e kérdéskör lehetőségeit és esélyeit. Remélem egyúttal, hogy még a választási időszak közepette is képesek lesznek arra, hogy mihamarabbi elmozdulás történjen a mostani mechanizmusokban.

(Keszler Patricia)

Lapunk megjelenésének idejében tartották a „Mindennapos éneklés” konferenciát a BMC-ben. Az előadók közül többen kiemelték az élőzenei beavatató koncertek fontosságát az ifjúság zene iránti fogékonyságának elősegítése érdekében. A konferenciát követő tanácskozás során is többen hangsúlyozták, hogy a kitűzött cél elérése érdekében nélkülözhetetlen a szimfonikus zenekarok edukációs tevékenysége.

(A Szerk.)

A ZENEAKADÉMIA ÁLTAL ELSŐ ALKALOMMAL, HEGEDŰMŰVÉSZEK SZÁMÁRA MEGRENDEZETT BARTÓK-VILÁGVERSENYEN a 22 ezer euróval járó első díjat Cosima Soulez-Lariviere nyerte, a 14 ezer euróval járó másodikat Takagi Ririko, a 8 ezer euróval járó harmadik helyet pedig Langer Ágnes kapta. A Salvatore Accardo világhírű hegedűművész vezette nemzetközi zsűrinek tagja volt Szabadi Vilmos és Kelemen Barnabás magyar, Csian Csou kínai, Takasi Simizu japán, Joel Smirnoff amerikai, Krzysztof Wegrzyn német és Ivan Zenaty amerikai hegedűművész, valamint Tallián Tibor magyar zenetudós, Bartók-kutató. Dr. Vigh Andrea, a Zeneakadémia rektora beszédében felidézte, hogy 110 éve Bartók Béla először lépett fel az épületavató koncerten. Mint fogalmazott, Bartók Béla nevéhez és szellemiségéhez méltó versenyt sikerült létrehozniuk, amely méltó arra, hogy hagyományává váljon. Salvatore Accardo, a zsűri elnöke köszönetet mondott a szervezőknek és a közreműködő zenészeknek, zenekaroknak a magas színvonalon megrendezett versenyért.

Koncertekről

**Nemzeti Filharmonikus Zenekar
– 2017. június 19.**

Müpa – Bartók Béla Nemzeti
Hangversenyterem

Idén a Rienzi koncertszerű előadásán debütált a Budapesti Wagner-napok keretében a Nemzeti Filharmonikus Zenekar, Sebastian Weigle vezényletével, aki a rendezvénysorozat tizenegy éves fennállása alatt az első külföldi vendég-dirigens. Reflektorfénybe kerültek az előadók a műsor miatt is, hiszen a Rienzi kizárólag 1874-ben került négy alkalommal közönség elé a Nemzeti Színházban (Hans Richter vezényletével). Mivel nem része a bayreuthi Wagner-kánonnak, így nemzetközi ismertsége érthető módon szorult háttérbe.

Korántsem csupán a wagneriánusok érdeklődésére tarthatott tehát igényt a budapesti előadás, amely viszont, a lelkes-rajongó fogadtatás ellenére is több mint visszásnak mondható.

Olvasmányokból zenebarát-körökben köztudott, hogy Wagnernek eme harmadik színpadi műve annakidején Drezdában hatalmas sikert aratott – mégis keserű szájtört okozott Wagnernek, aki ezzel az ötfelvonásos nagyoperával akarta meghódítani az opera akkori fellegvárát, Párizst. Meyerbeer „patronálása” azonban kevésnek bizonyult, s ettől kezdve ő (is) afféle „vörös posztó” lett Wagner számára. (Érdekes kicsit fantáziálni azon, mi lett volna, ha sikerül Wagnernek a párizsi „áttörés”...)

Ismert adat, hogy a „mindenben Meyerbeer nyomdokán haladó Rienzi” eredetileg mintegy hat órányi volt, később a szerzői húzásokkal háromnegyed órával rövidebb lett. Belekalkulálva a valószínű későbbi húzásokat, a 16 órai kezdet terjedelmes hallgatnivalót sejtett. Ám aki nem figyelt fel a rádió élő közvetítésének időtartamára, az keservesen csalódhatott: alig négyórányi zene jutott a lelkes közönségnek. (Felmerül a kérdés: mi szükség volt a korai kezdésre ez esetben? A Rajna kincse hasonlóképp

„rövid” előadása 18 óraker kezdődött... – történt mindez, ráadásul, hétköznap... Szerencsére a látogatottságra, az érdeklődés dokumentálható mértékére így sem lehetett panasz!)

Nem derült ki, hogy kinek a munkája ez a drasztikus húzás; mindenesetre, utólag főképp, korántsem csupán a magam nevében állíthatom: ebből a muzsikából sokkal többet is el tudunk volna viselni, örömmel!

Nem minden tanulság nélküli az a hatásmechanizmus sem, amit a Rienzi-vel foglalkozó ismertető irodalom vált ki. A későbbi életmű ismeretében, ám sajnos épp a későbbi Wagner-jegyeket már e korai művön (hiába) kereső közelítés hatására a zenekedvelők (többnyire Wagner későbbi műveinek ismerői) afféle elnéző jóindulattal ültek be a nézőtérre. Tehát, mintegy a szerző iránti szimpátiából érdeklődve „zsengéje” iránt. És vélhetőleg ez az „elvárás-mentesség” (tehát, hogy a „várakozásunkban nem is csalódtunk” reakció fel sem merülhetett, nem lévén „várakozás”) is hozzájárult ahhoz a felszabadult boldogsághoz, amit a felcsendülő muzsika kiváltott a közönségből. Mintha talált kincshez jutott volna a hallgatóság, örvendezett azon, hogy könnyen befogadható, tetszetős-hatásos muzsikát ismerhetett meg! Mivelhogy szembesülhettünk annak az élettrajzi ténynek a zenei következményeivel, hogy Wagner operakarmesterként megannyi korabeli művet ismert (ami ezzel jár: a stílusnak a hatásos jelenet-típusait), és e gyakorlat során olyan zenedramaturgiai tanulságokhoz jutott (közhely, hogy a hibákból is lehet tanulni!), amelyeket más módon aligha sajátíthatott volna el.

Ezen az estén adva volt tehát egy viszonylag rövid partitúra, megannyi remek előadóval – akik valamennyien tudatában voltak e hangverseny jelentőségének. Ráadásul annak is, hogy a Wagner-napok elképesztően magasra emelt mércéjének is meg kell felelniük.

Sebastian Weigle személyében a Wag-

ner-kánon alapos ismerőjét köszönhetjük, aki érzékenyen reagált ennek a partitúrának a szépségeire is; tempóválasztásai meggyőzőek voltak, és a gazdag hangszínvilágban igyekezett a mindenkori melodikus szólamok kiemelésére. A nagyzenekarhoz hatalmas kórus társult, aminek megvolt az a veszélye, hogy a hangos tömörszerű hangzásoknál statikussá bénítja a folyamatokat. Néha akkor is zengett a Nemzeti Énekkar fortissimója, amikor Weigle jelzészzerű apró mozdulatokkal dirigált... És ilyenkor kénytelenek voltunk olvasni a szöveget...

Abban a környezetben, ahol a többi előadás hatását a látványvilág is erősítette, nyilvánvalóan hátrányos helyzetbe került a „koncertszerű” formában megszólaltatott Rienzi. Az öltözékekkel gesztus-értékű segítséget nyújtó szólisták ritkán jutottak színpadi felszabadultsághoz, az oratorikus (kottapult elé szögezett) éneklés csak kisszámú áriában jutott el az interpretáció mélységéhez és magasságához (ilyenkor már-már színpaddá vált a pódium).

A cselekmény bonyolultsága már-már Verdi Simone Boccanegrájának analógiájához vezette a hallgatót, másokban Bellini-emlékeket keltett életre a Rienzi zenéje. És aki elolvasta Laki Péter minden igényt kielégítő, tartalmas, ám egyszerűsmind olvasmányos ismertetőjét, szinte kedvet kapott ahhoz, hogy utánajárjon (legalább egy hangfelvétel erejéig) annak a Spontini-operának, a Fernand Corteznek, amelyből történelmi operájához megannyi mintát, impulzust, inspirációt kaphatott Wagner.

A romantikus nagyopera, mint olyan felett, hamar eljárt az idő. Szerencsére a múlt legkülönbözőbb időszakai és annakidején meghatározó műfajai iránti – historikus – érdeklődés meghatározó korjelenséggé vált, így remélhetjük eme elfeledett művek reneszánszát is. De addig is sokat megtudunk róluk, rész-információkból. Például, hogy nem véletlenül kristályosodtak típusá az annakidején nagy népszerűségnek örvendő jelenetek

(viharjelenetek, eskü, induló, stb.). Ezeknek a kialakuló-kialakult típusokban mindmáig életteli muzsikát komponált Wagner, ez kiderült a partitúra értő megszólaltatásából.

Amivel adós maradt az előadás – és ez korántsem az előadók bűne! –, Wagner dramaturgiai koncepciója. Mert egy idő után szinte képregényszerű ábrák következtek egymást, és nem tudni, kevesebb húzással milyen mértékben lett volna érthetőbb-követhetőbb a cselekmény, lettek volna lélektanilag megalapozottak döntések, elhatározások. És az sem mindegy, hogy valaki csak bizonytalan, döntésképtelen, vagy pedig megannyi szempont mérlegelése után inog az a bizonyos mérleg...

A Budapesti Wagner-napok közönsége ezen az estén gazdag keresztmetszetet kapott egy 19. századi remek operából, amelynek szerzője történetesen az a Wagner, aki pályája során új utat keresett és talált számára fontos mondanivalója hatásos közvetítésére.

A Budapesti Wagner-napok életre álmodója, és mindmáig motorja Fischer Ádám, nemcsak a műsorral, hanem a szereposztással is elkötelezetten törődik; azt a gyakorlatot követi, hogy a nemzetközi énekes-gárda ismeretében a legjobbak közül igyekszik megnyerni szereplőket, akik akár egyszeri jelenlétükkel, akár visszatérőként inspirálják a mindenkor alkalmi társulatot. Örvendetes, hogy számos magyar művész is lehetőséget kap, idehaza, ám nemzetközi közönség előtt megmutatkozni. Cser Krisztián Raimondója nemzetközi sztárnak kijáró lelkes fogadtatást kapott. A Rienzi címszereplőjét, Robert Dean Smith-t Trisztánként láthatjuk-hallhatjuk majd.

A végére hagytam az operaelőadásoknál gyakran méltatlanul „háttérként” kezelt zenekart. (A Tetralógia négy egymást követő estén való előadása korántsem csupán művészi „kihívás” a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekara számára, hanem elképesztő fizikai igénybevétel.) A Nemzeti Filharmonikusok elkötelezett odaadással játszott, kamatoztatva mindazt a tudást, amelyet a közelmúlt műsoraira felkészülve szereztek – ideáli-

san együttműködve a vendégkarmesterrel. Ez az előadás vélhetőleg belekerül Sebastian Weigle szakmai életrajzába is, a kiemelkedő produkciók sorába.

(Fittler Katalin)

MÁV Szimfonikus Zenekar – 2017. június 23.

Müpa – Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem

A Müpa Bartók Béla Nemzeti Hangversenytermében meghirdetett Szőke Tibor-mesterbérlet kezdettől afféle „Best of MÁV”, amire mindig érdemes odafigyelni. Így volt ez az idei évad záróestjén is, amikor az együttesnek 2012 szeptembere óta művészeti vezetője és vezető karmestere, Csaba Péter, akit idén a francia köztársasági elnök a Francia Köztársaság Becsületrendjének „az irodalom és a művészetek lovagja” fokozatával tüntetett ki a francia kultúra és zeneművészet terjesztéséért, francia szólistával ismertette meg a közönséget. A karmester 1983 óta Lyonban él, ahol több együttest alapított – a Lyoni Konzervatórium kürt-tanárát, David Guerriert hívta meg, bemutatva a szólista különlegességét: két rézfúvós hangszer művésze. A trombita volt első hangszere, ezt követte a kürt, majd barokk trombita-játékot is tanult. Ő volt a műsor első részének főszereplője, R. Strauss I. kürtversenyének, majd Arutjunjan Trombitaversenyének szólistájaként.

Megvallom, a szívem mélyén van valami mélyes ellenérzés az olyasfajta „mutatványok” iránt, amikor valamely képességet vagy tudást „sarkítva”, pontírozva tárnak a nagyközönség elé. A művészet és a bűvészet közötti egy betű különbségét nagyon jelentősnek érzem. (Ilyesfajta „bravúr” nem egyedülálló a művészet piacán – Salzburgban az adventi időszakban a Festungnak az első sorban turisták számára rendezett hangversenyén évről-évre megcsodálhatjuk azt a teljesítményt, hogy valaki egymásután kürtön és alpesi kürtön játszik. Mindkettőn versenyművet, majd mintegy ráadásként, két további alpesi kürtössel, népszerű-népies dallamokat.)

Jó érzéssel tervezték meg a műsor sorrendjét; R. Strauss versenyműve volt a nyitószám, amely egyúttal a zenekarnak is igényes játszánivaló, majd következett a trombitaverseny-irodalom slágerdarabja. Kürtösként David Guerrier kürthangjának sokszínűségére figyelhettünk fel (néha az intonációs pontosság rovására is). Elhitette velünk, hogy a kürt nemcsak abból a szempontból dallamjátszó hangszer, hogy egyszólamú hangadásra alkalmas instrumentum, hanem azért is, mert lehet rajta „énekelni”. Szépek puha-finom hangjai is, érződött, hogy tudatosan képes karakterizálni a hangzást, a zenei kifejezés szolgálatában. Arutjunjan Trombitaversenyében a virtuozitás megcsillogtatása a legfőbb erény (a változatos hangszín-világot a középészben a sordino-használat biztosítja). A hatásosan felépített mű szinte automatikusan vonzza a kitörő tapsot – ráadásként a mű záró szakaszának még virtuózabb (felszabadultabb) előadását kaptuk, itt érvényesült igazán a játék felszabadultsága.

A zenekari játék és főiskolai tanítás mellett szólistaként is koncertező művész számára szokatlan volt a Müpa nagy pódiuma. Leszögezve állt a neki kijelölt mikrofon előtt, és voltaképp szólista-produkciót adott elő, tökéletes szinkronban a karmester által irányított zenekarral. Másként fogalmazva, elhanyagolható jelentőségű kontaktus érződött közte és muzsikustársai között (beleértve a karmestert). Pedig a kölcsönös egymásra figyelés, s ami azzal együtt jár, a megszülető hangzásvilág közös kialakítása éppen a versenyművek kivételes lehetősége.

A zenekar számára kétségkívül fontosabb volt a műsor második része: Mahler I. szimfóniájának négytételes verziója. Ritka alkalom a MÁV Szimfonikusok életében, hogy Mahlert játszhatnak; ráadásul olyan művet, amely a szerző legismertebb kompozíciói közé tartozik, tehát ki-kí megannyi hangzásélmény birtokában közelíthetett szólamához. A hatásos előadás alapfeltétele a biztos szólamtudáson túl a mindvégig kitartó in-

tenzitás a hangszeresek részéről, a karmestertől pedig az, hogy túl a megannyi kényes belépés „beintésén”, tehát a partitúra korrekt megszólaltatásának igényén, a hangszercsoportok-szólamok dinamikai összerendezettségéről is gondoskodják. Mert másként hat a fafúvósok vagy épp egy-egy vonószólam fortissimója, s legalább annyira igényes feladat a halk tónuson belül is a hangszerezés érvényre juttatása.

Csaba Péter alapos műismeret birtokában intenzíven irányította az együttest, és volt igénye megannyi részlet szinte kamarazenei igényű kidolgozására is. Rengeteg munkát igényelhetett a felkészülés – érdemes lenne az eredményeket többszöri ismételt előadással hasznosítani, hogy az előadók mindinkább hallgatói is tudjanak lenni az előadott kompozíció egészének. És akkor még inkább ráéreznek a mahleri fanyar hangzások sajátos ízére, és még hatásosabban merik interpretálni azokat a részleteket is, amelyek most még inkább a lejátszás hatáskörébe tartoztak.

Az előadás színvonala lemérhető volt a közönség figyelmén, s nem utolsó sorban a rendkívül hatásos, viharos finálét követő lelkes tetszésnyilvánításon. Szép búcsú volt az idei évadtól.

(Fittler Katalin)

Brucknerstadt Salzburg – 2017. augusztus 19–20.

Szokás Salzburgot Mozartstadtnak hirdetni, jóllehet, a Mozart-életrajz ismeretében ez abszurdnak tűnhet. Viszont az utókor időről-időre rengeteget tesz a helyi Mozart-kultusz életben tartásáért. Ugyanakkor, s ezt nem lehet eléggé értékelni, korántsem Mozart-centrikusra szervezi a zenei kínálatot. Sem az évadok folyamán, sem pedig a fesztiválok idején. Igen, így többes számban, mert a méltán világhíressé vált tartott Salzburger Festspiele mellett jelentős a húsvéti és a pünkösd-i – terjedelmében néhány napra korlátozott, ám intenzitásában rendkívül erős – programja, továbbá a Mozarteum szervezésében nevét meghazudtolóan mintegy 10 nap terjedelmű

Mozart-Woche, hogy csak a legjelentősebbeket említsem.

Brucknerstadtnak nevezni annak alapján indokolt, hogy ha a híres kérdést transzponálva tennénk fel, a „Szereti Ön Brucknert?” leglelkesebb igenlői minden bizonnyal azok közül kerülnének ki, akik részesei lehettek az Ünnepi Játékok Bruckner-előadásainak. A már-már áttekinthetetlenül gazdag programon belül gyakran találunk „aktualitást” a műsorok összeállítói Bruckner-szimfóniák előadásának. Nem kis része van ebben annak, hogy a fesztiválnak kezdettől rezidens zenekara, a Wiener Philharmoniker története is több szállal kapcsolódik Bruckner életművéhez is. 2015-ben például, a „Die Wiener Philharmoniker und ihre Komponisten” címmel meghirdetett sorozatban olyan művek szerepeltek, amelyeknek az ősbemutatója e zenekarnak köszönhető, avagy, amelyeket a későbbiek során ők vittek sikerre. E sorozat keretében például a 8. szimfónia csendült fel felejthetetlenül, Bernard Haitink vezényletével. A gazdag interpretációtörténeti múlt anyagából a következő évre is jutott megannyi izgalmas régi-új újra-felfedeznivaló a közönségnek, továbbá világméretűvé tárgított koncertteremként a rádióközvetítések hallgatóságának. Riccardo Muti lelkes rajongótábora is besorolható kedvencei közé Bruckner-szimfóniát.

Az idei nagy Bruckner-élményt a dirigensek doayenjének, Herbert Blomstedtnek köszönhetjük, aki augusztus 19-én és 20-án vezényelte a 7. szimfóniát.

Ez az évad egyébként is kitüntetett a zenekar életében: 175 éve alakult, s mint a (viszonylag) kerek számú évfordulók alkalmával szokásos, ilyenkor az érdeklődésnek még intenzívebb reflektora irányul a jubilánusra.

1877 óta vendégszerepel rendszeresen az együttes Salzburgban – és a tagságában változó zenekar életritmusának szerves része a mintegy öthetes nyári salzburgi tartózkodás. Amely, természetesen, csupán a programban korlátozódik erre a terjedelemre, hiszen a felkészülés különböző stádiumaira már korábban is sor kerül. A zenekar több

operaprodukcióban is részt vesz (számukra minden bizonnyal könnyebbéget jelent, hogy a fesztiválszervezés újabb koncepciójában koprodukciós előadások is helyet kapnak, ami azzal jár, hogy több vendégzenekar kap meghívást), minden évben van a fesztiválon belül saját sorozatuk, ráadásul az együttes tagjai, kamaramuzsikusként, több sorozat produkcióiban vesznek részt. A közönségnek több mint imponáló ez a gyönyörködtető változatosság, amelynek ugyanakkor része lehet abban, hogy a hivatásos muzsikusokat nem ritkán elérő „kiégés” (a burnout) őket kevésbé érinti. Legalábbis, a hallottak alapján erre a következtetésre lehet jutni.

A Herbert Blomstedt által vezényelt két (azonos műsorú) hangverseny programján Richard Strausstól a 23 vonósra komponált Metamorfózisok, valamint Bruckner 7. (E-dúr) szimfóniája szerepelt. Mivel a Strauss-mű először csendült fel e fesztivál keretében, a figyelemfelkeltő reklámanyagokban kitüntetett helyet kapott, ezáltal méltatlanul került háttérbe a szimfónia. Szerencsére, csupán a beharangozásokban!

A Bécsi Filharmonikusok együttesét e fesztivál keretében 2011-ben vezényelte először Blomstedt. A vendégkarmesterség ezúttal azzal a haszonnal járt, hogy a korábbi együtt-zenei tapasztalatok afféle közös zenei nyelvet jelentettek az előadók számára, ugyanakkor a más játszanivaló új tapasztalatokat eredményezett számukra.

Blomstedt „jókor született”. Virágkorukban láthatta-hallhatta az egykori legendás karmestereket, előadásokon és próbákon egyaránt, és szerencsére nem csupán élmény-szinten őrizte meg az egykori tapasztalatokat (ilyesmire sok példa van, az oral history félig-semi igaz anekdotakincsenek tanúsága szerint), hanem kompozíciókkal összefüggésben, és a karmester-zenekar, illetve az előadók-hallgatók kapcsolatában. Az egymástól eltérő gesztusok, elképzelések gazdag tárházát nem mintapélda-gyűjteményként őrizi, hanem mintegy viszonyítási készletként saját elképzeléseikhez.

Blomstedt sokoldalúan képzett dirigens, stockholmi, uppsalai tanulmányait követően a Juilliard School neveltjeként lett karmester. De foglalkozott kortárs zenével Darmstadtban, valamint reneszánsz és barokk zenével a bázeli Schola Cantorumban. Salzburgban Igor Markevich, Tanglewoodban Leonard Bernstein mellett dolgozhatott, tőlük a gyakorlatban lesve el megannyi műhelytitkot. Vélhetnénk, szép kort megérve, az egykori tapasztalatai rutinná értek. De nem – és épp ez adta a hangverseny megrendítő élményét.

Blomstedt korántsem „örökifjú”, megjelenésével még csak nem is kérielt művészi elképzeléseinek kíván hangot adni. Idegen tőle a „művészi alázat” hangoztatása csakúgy, mint a tapasztalatainak kijáró autoritás érvényesítése.

A Metamorfózisoknál mintegy 24-ként jött ki a 23 hangszeres után, a szimfóniánál pedig azért, hogy megadja a jelet a mű hangzó életre keltéséhez. Művészetének alapvető tulajdonsága, hogy hisz a műsorra tűzött kompozíciókban, s oly erős ez a meggyőződése, hogy átsugárzik előadóira is. Ezáltal képes elérni, hogy valamennyi játékos úgy vegyen részt a művek megszólaltatásában, intenzív személyes jelenléttel, hogy a meggyőződés adjon adekvát fontosságot minden frázisnak.

Blomstedt ülve vezényelt, karmesteri palca nélkül, ezáltal is fokozva talán a közvetlenség érzetét. Mindent tud a művekről, de e mindentudással nem becsüli le a hangszereket jelentőségét – épp ellenkezőleg, arra készíti őket, hogy hasonló szellemi részesedéssel járuljanak hozzá a monumentális zenei épületek létrehozásához.

R. Strauss Metamorfózisainál érzékeltük a szerkezet transzparenciáját, ugyanakkor korántsem pusztán intellektuális élményhez jutottunk – ez a szerkezet ugyanis a kifejezés szolgálatában épült, és ilyen szempontból már-már a kifejezési eszköztár részének minősült.

A Bruckner-szimfónia négy tétele pedig egyenrangúan fenomenális előadásban részesült. A fúvósok mindegyike, külön-külön, szólamonként, és külön-

böző hangszinkombinációkban egyaránt remekelt. A játékörm szabadtságával, ugyanakkor a játékszabályok korrekt tiszteletben tartásával egészen kivételes teljesítményt nyújtott a zenekar. Ilyenkor derül ki, hogy a professzionális szükségesség feltétele nem önmagában üdvözítő – kell valami plusz (amihez alapvetően elengedhetetlen a perfekt hangszertudás és a lényeglátó műismeret), amit talán a karmester és a zenekar dialógusaként fogalmazhatnánk meg. Mert Blomstedt korántsem „utasította” a játékosokat, még csak nem is „irányította”, hanem mindösszesen (s ez talán a legtöbb, amit karmester tehet) életre keltette a játékosokban azt a késztetést, hogy „itt és most” együtt keltsék hangzó életre a műveket.

Elementáris volt a hangzásélmény, csakúgy, mint az előadás atmoszférája. A Grosses Festspielhaus nézőterét megtöltő valamennyi hallgató önfeledten kívánt részesülni e csodából. Ide nem „a pénzemért azt csinálom, amit akarok” gesztussal jött a közönség, hanem élményért. Ami nem csupán van, mint kínálat, hanem amit figyelemmel, teljes jelenléttel lehet kiérdemelni.

Standing ovation, természetesen. Majd további CD-felvételek találtak gazdára, hogy ne csak a műsorfüzetet dedikáltassa megannyi lelkes hallgató. És alig tíz perccel a terem elhagyását követően, már meg is jelent Blomstedt, kedvesen és szerényen, hogy fáradhatatlanul adjon autogramokat, külön kívánságra akár személyre szólóan is, meghallgatva a hallgatói megnyilvánulásokat, köszönetnyilvánításokat. Látszott, nincs terhére ez a különmunka, ebben is jelét látta annak, hogy a művészi produkció üzenete célt ért. Ami korábban abban is megmutatkozott, hogy a frenetikus tapsvihart a nagy élménynek kijáró lecsengés előzte meg. *(Fittler Katalin)*

MÁV Szimfonikus Zenekar – 2017. augusztus 26.

Bakáts tér

A tavaly hagyományteremtő szándékkal elindított Bakáts Feszt idei kínálatában,

különös tekintettel a Kodály Emlékévre, megkülönböztetett hely jutott Kodály műveinek. Ferencváros augusztus 24-e és 27. között megrendezett, négynapos (a kerület életében legnagyobb) kulturális fesztiválja keretében két kompozíciója került előadásra, a Nagyszínpadon a Székely fonó, az Assisi Szent Ferenc templomban pedig a Missa Brevis.

Érdeemes volt figyelmesen tanulmányozni előre a szép kiállítású programfüzetet; abból kiderülhetett, hogy a 20.30-as kezdettel meghirdetett Székelyfonó előtt 20 órától a Bakáts Téri Ének-Zenei Általános Iskola kórusának van rövid fellépése – tehát érdemes jó előre érkezni. A lebonyolításban akár csak kevésbé járatosak is biztosra vehettek, hogy késéssel kell számolni.

Már a 8 órai kezdés sem volt pontos, a kóruszámok közötti „átállások” pedig vontatottá tették a gyerekek műsorát – aminek a levét a háromnegyed 9-kor kezdődő főműsor itta meg. Mert az első sorban a gyerekekre kíváncsi, szülő-gyermek hallgatóságnak fél 10 táján nagyon mehetnékje támadt, s lévén a rossz példa ragadós, az idősebbek is vették a bátorságot, hogy a daljáték előadása közben hagyják el a helyszínt (ami nem mindig sikerült zajmentesre). Az előadókat szerencsére a legkevésbé sem zavarta ez a – szabadtéri előadásoknál nem példátlan – járkálás.

A Kodály-daljáték műsorra tűzéséért csak elismerés és köszönet jár a szervezőknek. Különleges élményhez jutottak az érdeklődők, hiszen az előző este Pécssett nagy tetszéssel fogadott produkció látványként is szenzációs volt (s már csak emiatt is érdemes lett volna minden érdeklődőnek kitartania!): a színpad háttérének óriáskivetítőjén az Arany Medve-díjas Cakó Ferenc homokanimációs filmje „élőben” elevenítette meg a darabot. Aki ilyet még nem látott, még inkább álmélkodhatott, mint a hasonló produkciók ismerője – annál is inkább, mivel ezúttal a mintegy 70 perces darab teljes időtartama alatt, megszakítás nélkül, összehangoltan a zenével történt a megjelenítés. Elképesztő teljesítmény, még a kétségkívül profi művésztől is.

Ugyanakkor, ez a látványvilág – épp azért, mert szándéka szerint a darab megelevenítésére törekedett – nem vonta el túlzottan a figyelmet a hallgatnivalóról. Annál is inkább, hiszen a daljáték egyes jelenetei széleskörű ismertségre számíthatnak. Hogy a kórus (a Strausz Kálmán vezette Stúdió Kórus neve lemaradt a műsorból) és a zenekar közötti téren a szólisták és a Misina Néptánc-együttes mennyiben tudott hozzájárulni a fonó légkörének megteremtéséhez, nyilvánvalóan helyfüggő. A Nagyszínpad feladta a leckét a nagy előadógárdának, amelyet Kocsár Balázs rutinosan igyekezett összetartani. Nagyon kellett figyelnie a kórusra (amely igencsak hátrányos helyzetbe került a mikroportos szólisták mögött), éppen ezért a zenekarra kevesebb figyelmet jutott. A MÁV Szimfonikus Zenekar vonósokara egységes tónussal játszott, a szólista-lehetőségekkel mindig élményt adóan élő fűvósok szokás szerint remekeltek, az ütősök pedig néha csak magukra számíthatnak, mert velük foglalkozni csak a legexponáltabb helyeken jutott ideje a dirigensnek. A szólisták közül feltétlenül említésre méltó a Háziasszony szerepében remekül helytálló Gál Erika, aki nemcsak, hogy szinte mindig érthető szövegkijeléssel énekelt, de alkalmanként szinte „mondta” a népdalokat, vagyis dalolt, egymástól elválaszthatatlannak tekintve a szöveget és a dallamot. Meltán kapott spontán nagy tapsot a Kitty-rákotty mese után.

A szokatlan körülmények közötti előadásnál sokat segít a rutin – ezt példázta a Rossz asszony balladájának hangulatos megszólaltatásával, a rendelkezésére álló mozgástér szűkösségét mintegy fedlertve Wiedemann Bernadett. S nem jött zavarba a Kérő, amikor mikroportja „akadozott” – de a hasonló tapasztalatok hiányával menthető, hogy a Fiala leány szerepében Kriszta Kinga szövegéből csak szórványosan érthettünk valamit. A szabadtér „működésének” kiismeréséhez időre van szükség.

Egy szép nyári este Kodállal – ez volt a cél, s ez meg is valósult. Mindenki kapott annyi élményt, hogy a továbbiak-

ban is keresse a találkozást Kodály-művekkel. S ami a legfontosabb: 70 percig Kodályként a zeneszerzőnek jutott figyelem, az előadás közönségétől, s azoktól a vállalkozó kedvűektől, akik „kint-ről”, állva (vagy gondosan előkészülve, magukkal hozott széken) hallgatták a művet. Az ismert-szép népdalok pedig megragadhattak sokak emlékezetében.

(Fittler Katalin)

Budafoki Dohnányi Zenekar – 2017. augusztus 31.

Pesti Vigadó

A Magyar Művészeti Akadémia évadnyitó hangversenyének műsorán Kodály Zoltán és Dubrovay László két-két kompozíciója szerepelt. Az ingyenesen látogatható (regisztrációhoz kötött) estnek sajátos atmoszférát adott a Pesti Vigadó „rég-új” Díszterme, rangját sejtette, hogy Juhász Judit volt a konferálás feladatát is ellátó háziasszonya. És nem utolsó sorban, Fekete György gondolatgazdag köszöntőjét követően, figyelmes közönség jutott a „rég-új” programnak – olyan hallgatóság, amelynek soraiban szép számmal foglaltak helyet a zenei élet (elsősorban az MMA tagjainak sorába tartozó) prominensei. Ez utóbbi szempont nem lehetett elhanyagolható az előadók számára sem, afféle megmértetés érzetét is kelthette ez a szereplés.

A Galántai táncok gyakran szerepel hangversenyek műsorán – több hazai zenekar szinte repertoárdarabként tartja számon. Ám ez a tény ahhoz a hamis elképzeléshez vezet, hogy szinte „önjárnak” tekintik a művet, amit „úgyis tudnak”. Vagyis, a korábbi tapasztalatok emlékképeinek a birtokában, csökken a kottaolvasás igényessége, precizitása. Karmester és együttese (kiváltképp, ha állandó dirigensről van szó), a közös zenei elképzelés birtokában, szívesen hagyatkoznak egymásra, és nagy egyetértésben mintegy átismélik a műről való elképzelésüket. Tehát, az kerül közönség elé, ami a mindenkori aktuális előadásra való aktív felkészülés kiindulópontja kellett volna, hogy legyen. Tehát, produkció helyett reprodukciót kínál-

nak, és pedig azért, mert hiányzik az előadókól az élmény! Amit a muzikusok nem élnek meg, azt nem továbbíthatják (közvetíthetik) a hallgatóságnak. Kölcsönösen „átisméltük” tehát a táncfantáziát, anélkül, hogy bármi újat felfedezhetett volna magának bárki is. Tehát, a mű ismertsége ezúttal (is) az igénytelenség irányába vezette a karmestert és a zenekart, ami összefügghet azzal is, hogy esetleg a próbaidejét is megrövidítették (ismertségére való hivatkozással, s nem utolsó sorban, mert az igényesség az új műsorszámoknak jutott). Mindazonáltal volt néhány szépen sikerült részlete, a nagyforma arányai érvényre jutottak – csak épp a rácsodálkoz(tat)ás örömeiben nem lett részünk. Pedig a minőséghez (mármint a kompozíció minőségéhez) nem illik úgy hozzászokni, hogy pusztán elkönyveljük – ahhoz igyekezni kell minden egyes megszólaltatásakor méltónak lenni!

A hangverseny második műsorszámára régóta aktuális törlesztés. 1981-ben komponálta I. (elektronikus) zongoraversenyét Dubrovay László, s ebből mindezidáig kizárólag lemezfelvétel készült, a hangversenytermi bemutatóra 36 évig kellett várni. Jókor jött utána a szünet, hogy álmélkodjunk ezen. Mert egyszerűen nehéz elképzelni, hogy egy többféle szempontból is érdekes, figyelemre méltó műnek ilyen mostoha sors jusson, miközben a szerző megannyi nagy apparátusra szánt darabja is megtalálta az utat a zenekarokhoz és a közönséghez. A hallgatónak inkább csak kuriózumot jelent, hogy – miként a nyomtatott műsorból kiderült – „ez az első elektronikus zongoraverseny, amelyben a zongora hangját a szintetizátor megváltoztatja, így egy akusztikai térben hallható a zongora modulált hangja és a zenekar”. Ezen az esten a szintetizátornál maga a szerző foglalt helyet, a rendkívül igényes szólót Balázs János játszotta, aki az utóbbi években anyanyelvi jártasságra tett szert Dubrovay László zenéjében, több művének többszöri előadójaként. Érdekes és izgalmas ez a zongoraverseny, megannyi érdekes hangszín köti le a figyelmet, miközben a

harmóniavilág biztosítja, hogy első halálra is könnyen tájékozódhassunk mindhárom tételben. Hagyomány és újítás kettőssége él együtt, és pedig nem is csak egyidejűleg, hanem egymást áthatva – és közben jut idő a szólista-teljesítmény elismerésére is. Tegyük hozzá, Balázs János, a versenymű-játszás hagyományához (bevett szokásához) híven, kotta nélkül játszotta, csakúgy, mint szünet után Dubrovay III. zongoraversenyét. Ez utóbbi 2010-ben készült, Liszt születésének 200. évfordulónak tiszteletére, a liszti, egy tételbe sűrített (ám a nagy szonátaformán belül világosan felismerhető tétel-típus karakterekkel) versenymű modelljét követve. Ez a versenymű annyiból hálásabb feladat a szólistának, hogy briliáns technikájának csillogtatására „igazi” zongorahangon nyílik lehetősége. Nem vitás, ezúttal a jubileumi alkalom olyan kompozíciót hívott életre, amely kétségtelenné teszi, hogy Liszt valóban fontos a zeneszerző Dubrovay számára, és azt is, hogy zongoristaként maga is avatott előadója lehetett a virtuóz Liszt-daraboknak. A „hangszerszerűség” szinte kihallható a zongoraszólamból! Versenymű ez a javából, erőpróba a szólistának – és igényességét követel a kísérőegyüttestől is. Hollerung Gábor vezényletével a Budafoki Dohnányi Zenekar remekül helytállt – igaz, élmény lehetett játszani ezt a művet is, amelynek értő megszólaltatása a Liszt-művekben való jártasságot feltételezi. Megérdemelt siker koronázta mindkét mű előadását.

A záró műsorszámunk, Kodálytól a Hány János-szvitnek az élményekbe kisé belefáradt hallgatóság jutott. A hat zsáner-tétel azonban nem tévesztette el a hatását, a frappáns hangszerelés, a zenekari játékosok kisebb-nagyobb szólista-lehetőségei inspirálóan hatottak a muzsikusokra. S hogy fáradhatatlannak bizonyultak a különböző kihívások szakadatlan sorában, minden biztonnal oroszlánrésze van Hollerung Gábor zenekarnevelő tevékenységének, amibe beletartozik a műfajilag is, stílárisan is változatos repertoár kialakítása.

(Fittler Katalin)

Gödöllői Szimfonikus Zenekar – 2017. szeptember 8.

Gödöllői Királyi Kastély – Lovarda

Tudomásom szerint a Zenekarnak szándékában állt kritikust küldeni a *Gödöllő* elnevezésű fesztivál nyitóeseményére, Verdi *Requiem*jének megszólaltatására. Az eredetileg felkért recenzens azonban egy félreértés következtében nem jutott el a hangversenyre. Ekkor kérdezett meg a főszerkesztő, meghallgatnám-e utólag a koncert felvételét, hogy ha már a lap nem jelentethet meg helyszíni beszámolót, legalább ily módon sikerüljön értékelést közölni a produkcióról. Örömmel mondtam igent: őszintén érdekelnek a vidéki szimfonikus zenekarok, tevékenységüket – mint mindenki, aki felelősen gondolkodik a magyar zeneéletről – elsőrendűen fontosnak vélem az ország kultúrája szempontjából. A gödöllői együttes muzsikálásával mindeddig nem találkoztam – most tehát alkalom kínálkozott a pótlásra.

A Gödöllői Szimfonikus Zenekar éppen abban az évben kezdte munkáját, amikor e sorok írója: 1981-ben. Ironikus véletlen, hogy harminchat éve egy évadon át jártam végig afféle kritikuszaklatként az összes „zenekartermő” vidéki várost, s írtam a Muzsikának és az Új Zenei Újságnak beszámolókat az összes vidéki szimfonikus együttes koncertjeiről (nagyon sokat tanultam ezekből a tapasztalatokból), még Dunaújvárosban is megfordultam – de Gödöllő sajnos akkor is kimaradt, nyilván azért, mert a zenekar az idő tájt lényegében csecsemőkorának időszakát élte. Most, mikor a kritika megírása előtt tájékozódtam, nagy elismeréssel olvastam, hogy a felnövekedett és hivatásossá vált együttes *Horváth Gábor* művészeti vezetésével milyen hasznos és nélkülözhetetlen kulturális missziót teljesít a város vonzáskörzetében, sőt az ország határain túlra is eljut. Koncertjeik kétharmada az ifjúság zenei nevelését szolgálja, ami figyelembe véve a klasszikus zene közönségének vészjósló fogyását, elsőrendűen fontos mozzanat.

A mostani koncertet is Horváth Gábor vezényelte. Kiváló partnereket sikerült megnyernie a Verdi-*Requiem* megszólaltatásához: *Miksch Adrienn* (szoprán), *Schöck Atala* (alt), *Balczó Péter* (tenor) és *Cser Krisztián* (basszus) énekelte a szólókat, kórusként a *Nemzeti Énekkar* működött közre (karigazgató: *Somos Csaba*). A *Requiem Andante* bevezetése puha pianókkal indult, a kórus lágy tónussal és bensőségesen énekelt, a vonósok hajlékonyan kísérték. A *Te decet himnus* kórusszakasza ércesen és határozott ritmizálással felelt az előző nyekre. A Verdi-*Requiem*ben a *Kyrie* ad alkalmat a négy szólista bemutatkozására: valamennyien markáns szólamformálással tették le névjegyüket. Olyan tétel esetében, mint a *Dies irae*, nagyon fontos a hallgató számára a helyszíni élmény, amely lehetővé teszi, hogy – mindjárt a tétel elején, de nem sokkal később, a *Tuba mirum*ban még inkább – érzékelhesse a zenekari játék dinamikai kiteljesedését, a mű frenetikus térhatását. Felvételt hallgatva mindez aligha rekonstruálható, ám még a hangszórókon át is imponálóan éreztem a Gödöllőiek teljesítményét: a vonósok játékának lendületét és feszességét, a rézfúvók zengését és ritmikai tartását.

Igazságtalan volna, ha a négy szólista produkcióját rangsorolnám, hiszen velük kapcsolatban a legfontosabb mozzanat alighanem az, hogy esetükben sikerült egységes hangzásideált képviselő, homogén kvartettet összeállítani, amelynek tagjai között sem tudás, sem művészi felfogás dolgában nem mutatkozott áthidalhatatlan különbség. Mindez emlékeztet közös megmozdulásokat eredményezett. Példaként szinte találomra emelem ki a *Recordare* megindító szoprán-alt duettjét, ám mindjárt ezután következett az *Ingemisco* tenoráriája, majd a *Confutatis* basszusszólója – ezek is megragadó pillanatok hoztak, nem könnyű tehát a választás. Hogy mégse mossam egybe a négy művész munkáját, hozzáteszem, hogy miközben mind a négy szólistától szuggesztív, személyes hangvételi és megszólító erejű megnyilvánulásoknak voltam tanúja, legerősebb-

ben talán Schöck Atala és Cser Krisztián szólamformálásának egyszerre átélt és kontrollált karaktere ragadott meg.

A Verdi-*Requiem* nemcsak nagy tuttiakat és markáns szólista-megmozdulásokra alkalmas részleteket tartalmaz, de igényes megformálást követelő hangszer-szólók sokaságát is felvonultatja. Ezek többségükben vállalható színvonalon, kulturáltan kidolgozva, méltó kifejezőerővel szólaltak meg – példaként említhetem többek közt a *Quid sum miser* obligát fagottszólamát. A kórus sokszínű és sokárnyalatú dinamikával énekel, a pianókban kifinomultan, de a nagy fortékat is bírva zengéssel. Természetesen számos részlet jelezte, hogy a Gödöllői Szimfonikus Zenekar vonós-kara előtt még sok munka áll, van mit csiszolni, korrigálni, van hová fejlődni – ezt jelezte az *Offertorium* elejének bizonytalanokodó intonációjú csellószólama, ugyanitt később (a *signifer Sanctus*

Michael szövegszakasz előtt) ugyanerre figyelmeztettek a magas hegedűállások, de a *Libera me* fűgájában is feltűntek a vaskos hangzású rézfúvók. Mindazonáltal nem az apróbb szépség hibák számítanak, hanem a muzsikálásból áradó rokonszenves lelkesedés és a vonzó összehatás: Horváth Gábor lendületes, szuggesztív

irányításával a zenekar és a hozzá csatlakozó kórus, valamint a szólistagárda élményt adó, érvényes előadást hozott létre – olyan produkciót, amely képet ad Verdi remekművéről, arra ösztönözve a koncertlátogatót, hogy máskor is keresse a találkozást ezzel az egyedülálló alkottással.
(Csengery Kristóf)

Karmester-versenyek, kurzusok

A Dohnányi Akadémia karmester-kurzusának záróhangversenye – 2017. júl. 23.

Idén második alkalommal került megrendezésre a Dohnányi Akadémia karmesterkurzusa. A három kontinens tíz országából érkezett fiatal karmesterek kilenc napon át foglalkoztak három kompozícióval: Mozart C-dúr (Jupiter) szimfóniájával, Brahms I. szimfóniájával, valamint Bartók III. zongoraversenyével.

Hollerung Gábor műsorválasztását dicséri, hogy Bartók-művet is választott, ami főként a külföldi karmesterek számára hasznos, hiszen „első kézből”, anyanyelvű Bartók-játékosok közreműködésével ismerkedhettek egy olyan kompozícióval, amelyet a 20. századi klasszikus életművéből világszerte repertoárdarabként tart számon megannyi zenekar. A próbák során a karmester mellett a szólista, Balog József is kivette részét az aktív műismertetésből.

A három kompozíció tizenegy tételre 11 dirigensnek adott lehetőséget a kurzuszáró koncerten, hogy a Vigadó dísztermében számot adjon újonnan megszerzett tudásából.

Ismét szembesülhettünk a ténnyel, hogy a zene: közösségi művészet. A rendhagyó hangversenyen a közönség is statisztált ahhoz, hogy tétje legyen a kilenc napos intenzív munkának – mert a karmesterek a műelemzések és a zongorás próbák után ily módon nemcsak „felmondták” műismeretüket, hanem lehetőséget kaptak a zenekarral való kölcsönös kommunikációhoz is.

A közönség különböző iskolázottságú fiatal karmesterekkel ismerkedhetett, s a korábbi műismeret birtokában figyelhetett a „látvány” és a hangzás kapcsolatára is. Ez a többlet-élmény jelentette a kárpótlást azért, amiért egy-egy ciklikus mű értelem szerűen önálló tételkévé darabolódott.

A zenekar számára is több szinten kamatozódott a műhelymunka; megta-

pasztalhatták a különbséget aközött, hogy csupán praktikus-kifejező mozdulatokkal gazdagodott valamely jelölt, vagy pedig az újonnan szerzett mozdulatokkal konkrét célja van, a kifejezés intenzitását erősítő.

Érdekes volt megfigyelni jellegzetes Hollerung-mozdulatokat, beágyazva más gesztusok közé – ezek akkor voltak kirívóak, amikor kevésbé indokolt esetben kerültek felhasználásra. Máskor, immár saját kifejezőeszközzé átlényegítve, egyértelműen a kifejezést szolgálták.

A zenekar, mint a mesterkurzusoknál és versenyeknél egyaránt, értelem szerűen „segíti” a jelölteket, tehát korántsem csupán azt játssza, amit mozdulataival a dirigens kér (igaz ez a koncertek esetében is). Ilyenkor nemes ügyet szolgál ez a kegyes csalás, hiszen nem a hiányosságok felmutatása a cél, hanem a minél élvezhetőbb muzsika életre hívása.

Bizonyos szempontból tehát vizsgakoncert-léggörte is árasztott ez az est, hiszen valamennyi résztvevő igyekezett

besűrítteni tehetségét-tudását a neki jutott tételbe.

Hollerung Gábor pedagógiai érzékét dicséri, hogy a hallgató úgy érezhette, mindenkinek „testreszabott” feladat jutott. Mindazonáltal, a tanulságokból probléma-típusok körvonalazódtak. Az első, meglepően gyakori adósságot az okozta, hogy a dirigensek közül kevesen mertek bátran formálni, azaz lélegezni-hagyni a zenét. A végigvezénylésre-koncentráció az interpretáció rovására ment nemegyszer. Éppen ezért hatott felszabadítóan – vélhetőleg a muzsikusokra is – Balogh Örs dirigálása, akinek a Jupiter-szimfónia lassú tétele jutott. Ő ugyanis nem elégedett meg a tagolásnak azzal a mennyiségével, ami szinte automatikusan adódik a hangszerelésből, hanem keze alatt élt-lélegezett a zene. A szigorúan metrizáló karmesterekkel ellentétben ő viszont figyelmen kívül hagyta a ritmikai bizonytalanságokat-pontatlanságokat – tehát az elképzelése érvényre juttatásáért lemondott arról, hogy azonnal reagáljon a tényleges hangzás alkalmankénti-ésetleges szépséghibáira. Megtapasztalhattuk azt is, hogy mennyit jelenthet a karmesteri „odaforodás” a kifejezés intenzitását illetően. Mintha kicserélték volna a többek által elhanyagolt csellósólamot, amikor a Brahms-szimfónia nyitótételében Yaniv Attar (USA/Izrael) nem pusztán rábízta a játékosokra, hogy maguktól is felismerik a tematikus fordulat jelentőségét!

Mivel általános érvényű volt, egyértelműen Hollerung Gábort dicséri, hogy a dirigenseket „kétkezes” munkára inspirálta. Szinte nem is láttunk tükör-szimmetrikus mozdulatokat az egész este folyamán. Ugyanakkor, érezhető volt, hogy a kisebb rutinnal rendelkező jelöltek nem mindig tudták tudatosan megtervezni a gesztusaikat – olcsó megoldásnak tűnt, amikor a karmester elhelyezkedés szerint osztotta el a két keze között az azonos funkciójú intéseket. Többen kísérleteztek a bal kéz csendesítő gesztusával, ezek a mozdulatok azonban gyakran épp azért maradtak hatástalanok, mert a játékosok nem tö-

rekedtek a mozdulatok pontos követésére. Az intenzív balkéz-használat néha olyannyira előtérbe került, hogy a jobb kéznek maradt a taktírozás mechanikus munkája, s a zenei feladatok közül annyi került kifejezésre, amennyit a bal kéz tudott teljesíteni (egy esetben már-már arra kellett gyanakodni, netán nem balkezes-e a jelölt). Érdemes volt megfigyelni a személyes „jelenlét” intenzitásának hatását. A hong-kongi Leon Chu (aki az egyik legfiatalabb résztvevőnek látszott) olyan intenzív szeretettel közelített a Jupiter-szimfónia harmadik tételéhez, hogy produkciója hatásosabbnak érződött, mint amennyi (technikai és zenei) feladatot jelentett számára. A már említett Yaniv Attar mellett az izraeli Rom Shamir vállalkozott arra, hogy kotta nélkül vezényeljen. Pontosabban, olyan magabiztos műismerettel rendelkeztek, hogy az feleslegessé tette számukra a partitúrát. Ezzel is összefügghet, hogy ők közvetlenebbül tudtak kommunikálni a játékosokkal, s vélhetőleg a hangszeresek is jobban figyeltek mozdulataikra. Hogy a partitúra használata önmagában nem függ össze sem felkészültséggel, sem igényességgel, arra a koreai Jungho Kim szolgált szép példával, akinek méltán jutott a Brahms-szimfónia zárótétele. Ő kitette ugyan a kottát, de aligha volt rá szüksége. Alapos műismeretén túl hangszín-igényéről is tanúskodott a produkció, amelynek létrejöttét választékos mozdulat-kincssel segítette.

A legnagyobb „haszna” a külföldi résztvevők számára a Bartók-zongoraversenynek volt – akkor is, ha a hangzó eredmény nyilvánvalóan elmaradt a szimfóniákétól. Itt a versenymű minél alaposabb megismertetése volt az elsődleges cél, s ezzel menthető Balog József tényleges teljesítménye. Miként a próbák során, a hangversenyen is kitette a kottát, ami hozzájárulhatott ahhoz, hogy szuper-korrepetitori teljesítményt nyújtson, interpretáció helyett. A versenymű esetében volt leginkább érezhető a zenekar aktív segítsége is. Mindezek tették lehetővé, hogy az egyetlen női résztvevő, a norvég Guro Ansteensen

Haugli önfeledten átadja magát a zenének, mintegy „eltáncolja” a nyitótételt, mintha csak hangfelvétellel gyakorolna. A bal kéz hatásos „kérő” mozdulatát, a felfelé fordított tenyérrel (amelyet indokoltan és eredményesen alkalmazott a középtételben a taiwani Chen-Hao Chiang) a neofiták buzgóságával lépten-nyomon, már-már modorosán alkalmazta. A japán Reo Mizumura saját elképzelését követve, rendkívül gyors fináléval lepte meg a közönséget.

A ciklikus művek előadásakor a szélső tételek dirigenseinek mindenképp hangulati inspirációt adhatott, hogy a nyitótétel dirigensét taps köszöntötte, s a zárótételt követően csattant fel a taps – hogy egy-egy mű után felsorakoztak a közreműködő karmesterek, inkább gesztus-értékű volt. A közönség tetszésnyilvánításának differenciálására a diplomák átadásánál volt lehetőség – egy résztvevő sem panaszkodhatott, és az is érthető, hogy mindhárom magyarnak lelkesebb fogadtatás jutott.

(Fittler Katalin)

Mesterkurzus Szolnokon

Elégedett az első alkalommal rendezett mesterkurzussal a Szolnoki Szimfonikus Zenekar főzeneigazgatója, Izaki Maszahiro, aki a nyári sorozatban a karnagyokkal foglalkozott. Ennek ellenére azt is látja, a jövőben mi mindenben kell változtatniuk ahhoz, hogy még hatékonyabb, s valóban a további önfejlesztéshez is hasznos tanácsokat adó kurzust szervezhessenek.

■ *Hogyan értékeli az első Szolnok Masterclass? Mennyire volt elégedett a jelentkező karnagyokkal? Mire elég egy kurzus, miben tudnak fejlődni az ifjú karnagyok néhány nap alatt?*

– A Szolnoki Szimfonikus Zenekar első alkalommal szervezett mesterkurzust, ennek ellenére nagyon hatékony volt, és elégedett vagyok a végeredménnyel. A résztvevők nyitottak volt a javaslataimra, elfogadták instrukcióimat, s

érezhetően sokat fejlődtek. Természetesen ezalatt a néhány nap alatt a hallgatók karvezetési tudása csak csekély mértékben javulhatott, de nem is ez volt a mesterkurzus célja. Valójában nem a technikai részletek megismertetése vagy a zenei érzék fejlesztése volt a cél, hanem az, hogy a professzionális kórusvezetés, valamint a mindennapos gyakorlás során olyan tanácsokkal lássam el őket, amelyek révén művészi munkájukban megtalálhatják önmagukat. A kurzus rövidsége ellenére minden bizonnyal nagyon értékes tapasztalatokkal gazdagodtak a résztvevők.

■ *Mi mindent tudott átadni nekik?*

– Erről már korábban is beszéltem, de fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy véleményem szerint egy karmester nem hívhat életre zenét anélkül, hogy ne játssza hangszeren, vagy ne tudna énekelni... Mielőtt az együttes elé lép, elő kell készítenie mindent, elemezni a művet, s megalkotni a maga sajátos értelmezését, ennek helyességéről meggyőzni a zenekart és az előadókat is. Így születik meg az az összhang, harmónia, ami a sikeres produkcióhoz szükséges.

■ *Miként látja a közönség hozzáállását a kurzushoz és az azt követő koncertekhez?*

– Véleményem szerint a publikum a résztvevők személyiségéből adódó, karvezetésbeli eltéréseket élvezte, nem pedig a karvezetés minőségét illető különbségeket. Meg kell azonban jegyezni, hogy napról napra egyre jobbak és jobbak lettek, gyakorlati tudásuk is sokat fejlődött. Úgy látom, hogy minden karvezető a legjobb tudását adta, s ennek köszönhetően nemcsak a közönséget, hanem az előadókat, a kórustagokat és a zenei kísérőket is lenyűgözte.

■ *Hogyan tervezik a folytatást, mi az, amit megtartanak, s min fognak változtatni a következő programsorozatnál?*

– Egy mesterkurzus megszervezése rengeteg munkát és anyagi ráfordítást igényel, ugyanis a hasonló rendezvé-

nyeknél a magas szakmai színvonal garantálása nem csupán a jelentkezők, hanem minden közreműködő számára rendkívüli fontossággal bír. Ez pedig nagyon sok szervezést, felkészülést, gyakorlati munkát igényel. Ennek érdekében fejlesztenünk kell a zenekar szervezetét, és éppen emiatt fog tovább tartani a következő mesterkurzus megrendezése.

Amint azt korábban említettem, a mesterkurzus nem csak a szükséges képességek fejlesztésében segíti a résztvevőket, hanem a jövőbeni önfejlesztés lehetőségeire ugyancsak javaslatokat ad. E célból több időt szükséges arra fordítanunk, hogy a résztvevőkkel egyéni konzultációt folytassunk, ám ehhez már előre ismernünk kell a tanulmányi és tapasztalati háttérük részleteit. Természetesen, bárki egyéni stílusát, jellemzőit megértem már az első karvezetői órán, ám ez nem elegendő. Részletes háttérismeretekre van szükség. Ismétlem, a jövőben ez kell, hogy legyen a jelentkezők feltétele.

Interjú Jorma Panulával, a MÁV Szimfonikusok nemzetközi karmesterkurzusának vezető dirigensével

■ *Már második alkalommal vett részt oktatóként a MÁV Szimfonikusok által szervezett nemzetközi karmesterkurzuson. Miben különbözött a mostani egy hét a múlt évben tapasztaltakkal szemben?*

– Nagyon más élmény volt az idei, mindössze egy olyan résztvevője volt a

kurzusnak, aki tavaly is itt volt, a többi karmesterrel most találkoztam életemben először. A színvonal jobb volt a tavalyinál, a résztvevő diákok ez alatt az egy hét alatt szinte kivétel nélkül komoly fejlődésen mentek át. Többük esetében viszont az is elmondható, hogy hiányoztak a technikai alapok. Érzik ugyan a muzsikát, de e hiányosság miatt nem képesek azt kifejezni, izgulok is nagyon az egyikükért a mai záró koncert előtt.

■ *Jövőre is szándékozik visszatérni?*

– Ha meghívást kapok, biztosan, viszont el kell mondanom, hogy a Nemzeti Múzeum aulájának az akusztikája nagyon rossz, túl hosszú a terem, ezért visszhangzik, olyan, akár egy vasúti pályaudvar.

■ *Ha már a vasutat említi, mi a véleménye a MÁV Zenekarról?*

– Csodálatos együttes. Nagyon gyorsan megértik a dolgokat, fantasztikus a diszciplinájuk. Ha rossz a karmester, akkor is mindent megtesznek a mű minőségéért. A próbák során az erdőbe is bevihette őket egy rossz karmester, nem számított, követték a dirigens, így sokszor igazából ők tanították a hibáik által a karmestereket. Nagyon nagyra értékelem az ilyen attitűddel rendelkező zenekarokat. Az operák esetében ugyanez a helyzet: általában, mivel vendégkarmesterek vezénylik a műveket, nincs próba az előadások előtt. A zenekarnak mindig követnie kell a karmestert.

■ *Hogyan választotta ki a kurzus résztvevőit?*

– Videofelvételek alapján, de nem vagyok elégedett a döntéssel, mert ketőjük a próbák folyamán igencsak meglepett, nagyon rossznak tartom őket.

■ *Elmondta ezt az érintetteknek is?*

– Természetesen. Az őszinteség mindent visz Európában, Finnországban, s az én életemben is, semmi értelme udvariaskodni.

■ *A résztvevők különböző országokból, kontinensekről érkeztek, eltérő zenei hát-*

térrel, tudással. Ön nagy tapasztalatokkal bír a nemzetközi képzésben, így bizonyára sokszor szembesül az ebből adódó kihívásokkal. Mit emelne ki ezek közül?

– A nemzetköziség a karmestereknél nem jelent problémát, hiszen megvan a mi saját nyelvünk: a kezeké. Én nagyon örülök annak, hogy a koncerteken nem lehet beszélgetni, csak a kezeinkkel. Ez a nyelv pedig nemzetközi. Nemrégiben Finnországban járt néhány neves orosz karmester, aki kizárólag az anyanyelvén tudott kommunikálni, s bár volt egy kis olasz *avanti, avanti, molto allegro*, így is tökéletesen megértettük egymást. Azt azért hozzátésem, hogy nekik megvolt a technikai tudásuk és a fantáziájuk is, de persze az is igaz, hogy a próbatermen kívül egy kukkot sem értettünk egymás szavából. Együtt ettünk és ittunk, bár utóbbi sokszor segített a kommunikációban.

■ *A budapesti mesterkurzus egy hete igen szűkre szabott időintervallum. Mire lehet ez a rövidke idő elegendő?*

– Valóban kevés ez a pár nap, de az alapok átadására elég: kövesd a kottát, a partitúrát, hiszen amit a komponista leírt, az általában helyes és követendő; ne változtass a tempón, a dinamikán, hiszen a zeneszerző is igencsak muzikális lehetett, s valószínűleg minimum muzikálisabb, mint a kurzuson résztvevő fiatal karmesterek.

■ *Ebben az egy hétben akkor inkább csak az interpretációra vonatkozó instrukciók átadására koncentrált?*

– Igen. A technika megtanulható, és tudni is kell, de neked valamit ki is kell fejezned. Bármely hangszer esetén igaz ez, nem tudsz zenét közvetíteni technikai tudás nélkül se zongorán, se hegedűn, se karmesterként. Ám a technika nemzetközi. Az interpretáció pedig annak az előadása, amit a zeneszerző lejegyzett. Ezt kell megvalósítani változtatások nélkül. Ez a legfontosabb: valósággá tenni azt, ami a kottában áll, s ez nem egy nehéz feladat abban az esetben, ha őszintén követed az instrukciókat.

■ *Mi a véleménye a karmesterek új generációjáról?*

– Nincs igazi különbség az én generációm képviselői és a fiatal karmesterek között. Talán csak annyi, hogy ők a megértésben valamivel gyorsabbak. A lényeg inkább az, hogy ők zenekari zenészek, a háttérük, a zenekari tanulmányaik hasonlóak. Nem kizárólag zongoristák, lehetnek húros vagy fúvós hangszereken játszó zenészek is. Ma sok fiatal már 8-10 éves korában zenekarban muzsikál, először kamarazenészként, majd nagyobb együttesekben. Ez azt jelenti, hogy sok zeneművet már zenekari muzsikusként ismer. Az együttműködés lényege, hogy hallgatjuk egymást és adunk egymásnak visszajelzést. Mindig együtt, így tudjuk segíteni egymás játékát. A mottóm is éppen erre utal: „Help but do not get in the way”.

■ *Mit jelent ez konkrétan?*

– Segíteni, tisztán vezényelni, pozitív üzenetet közvetíteni, barátián, nem a régimódi autoriter módon, ahogy például annakidején Nikisch Artúr tette. Precízen, de nem sűrűn, mert az zavaró a zenekari tagok számára. Tudnod kell, hogy mikor zavarasz és mikor nem. Általában a karmesterek túlvezénylik magukat és zavarják a zenekart, amit borzalmassá tartok.

■ *Ön mit tanult ebből az egy hétből?*

– Hatvanöt évvel ezelőtt kezdtem a zenei pályát, és azóta folyamatosan tanulok, és pontosan ugyanazt, hogy segítsük egymást együtt játszani. Ez nagyon egyszerű. Hallgatni és a zeneszerző üzenetét átadni a zenekaron keresztül a hallgatók számára. Akár a tolmácsok.

■ *Mi lenne a legfontosabb üzenete egy pályakezdő karmester számára?*

– Csak a saját szándékaidat szabad követned. Önmagadat kell adnod. Nem próbálni más mutatni, mint ami vagy. Követni a hangokat és közvetíteni azokat a zenekar felé. A karmesterek zenekar nélkül senkik. Az őszinte és egyedi karmestereknek van csak jövőjük, azoknak, akiknek van személyiségük. A

clownok, a másolatok nem működnek. Ázsiában sokan imitálják a nagyokat, öt másodpercen belül már Karajanná vagy Abbadóvá változnak át. Másolatok. Az egyéniség minden. Én is szerettem a nagy elődöket, de nem idealizáltam vagy sztároltam őket, hanem mindig arra összpontosítottam, hogy mit tudok tőlük tanulni. (Keszler Patrícia)

Rendhagyó karmesterverseny a Salzburgi Ünnepi Játékok keretében – 2017 augusztus 4-5

Idén nyolcadik alkalommal került megrendezésre Salzburgban, az Ünnepi Játékok egyik hétvégi mini-sorozataként a „Young Conductors Award”. A Nestlé minőségorientált szemléletmódjának köszönhetően, évről évre jeleskedik mecénásként: 15 000 Euro díjjal kívánja megkönnyíteni egy tehetséges fiatal karmester érvényesülését, pályájának alakulását.

Az előzmények: 21 és 35 év közötti fiatal karmesterek jelentkezhetnek, konkrét versenykiírást teljesítve. Meg kell adni eddigi repertoárjukat, közeljövőbeli terveiket (különös tekintettel a 20. és 21. századi művekre). Ajánlott a beküldendő DVD műsorán szerepeltetni 1950 után készült kompozíciót is. A beérkezett anyagok alapján a zsűri nyolc jelöltet választ ki, akiket meghívnak „A kortárs zene napja”-ra. Idén május 14-én, a zsűri jelenlétében, nyilvános próbanap keretében foglalkozhattak az előzetesen megadott listából kiválasztott művekkel – partnerük az Österreichisches Ensemble für Neue Musik volt. Közülük hárman kaptak lehetőséget, hogy a Salzburgi Ünnepi Játékok idején mintegy egyórás koncertet adjanak a Camerata Salzburg közreműködésével. Ennek tényleges műsorát (a megadott feltételek teljesítésével) a jelöltek maguk állíthatták össze.

Augusztus 4-én, 5-én és 6-án délután zsűfólasig megtelt a Mozarteum Nagytérme, az Award Concert Weekend nagy népszerűségnek örvendő helyi zenekarok körében is. Hogy is ne, hiszen

az évközi hangversenyjegy-áraknál is jutányosabban kaptak lehetőséget bő egyórányi zenehallgatásra, a város patinás hangversenytermében (nem titok: egységesen 15 Euróért)!

A város neves együttese, ígéretes fiatal tehetségek vezényletével, változatos műsorral – önmagában is vonzó. Ráadásul, mindhárom koncerten közreműködött egy-egy fiatal énekes, akik a hasonlóképp fesztivál-keretében megrendezett Young Singers Projekt résztvevői (velük mesterkurzus keretében neves énekesek foglalkoznak, s e tanulmányok gyakor-

lati kiegészítéseként kisebb szerepekhez juthatnak a rangos fesztiválprogramokban is) – velük további találkozásokra nyílt lehetőség a kurzus meghirdetett nyílt napjain.

Az idei első jelölt a francia Marie Jacquot volt, a következő műsorral:

Debussy: Egy faun délutánja

Mozart: Per pietà, non ricercate (KV 420)

Gérard Pesson: Rescousse (Marginalia) für Instrumentalensemble

Mozart: C-dúr (Jupiter) szimfónia

A harsonát karmesterpálcára váltó

muzsikusként jól gazdálkodott idejével; Párizs után Bécsben képezte magát tovább, s amellyel aktívan részt vett a zenei életben: Európa több országában vezényelt, számos operaprodukcióban működött közre asszisztensként, és hasonló minőségben vett részt olyan vezető kortárszenei együttesek munkájában, mint az Ensemble Musikfabrik Köln vagy a Klangforum Wien. Az elmúlt évadban a würzburgi színház első karmestere és főzeneigazgató-helyettese, miközben a weimari Liszt Ferenc zeneművészeti Főiskola hallgatója.

Vezény(ü)lő dirigensek

A karmester összefogja és irányítja mindenkor együttesét. Mégis, ez a tevékenység hihetetlen mértékű változatosságot takar. Ezúttal nem az irányítás mikéntjének történetiségével foglalkoznék, beleértve a (continuo avagy szóló) hangszer mellőli irányítást, meg az ominózus botot, amely Lully halálához vezetett. Még csak nem is a pálcával avagy pálca nélkül alternatíváját feszegetném, hanem egy sajátos jelenség foglalkoztat, két salzburgi hangverseny meghallgatását követően. Az egyiket augusztus 19-én hallottam, a Grosses Festspielhausban Herbert Blomstedt vezényelte a Bécsi Filharmonikusokat (ugyanazt a műsort másnap megismételték), a másikkra 21-én este került sor a Mozarteumban. A Camerata Salzburg ezúttal Roger Norrington vezényletével játszott, aki 1997-től 2006 nyaráig volt vezető karmestere.

Két idős karmester, a 90. életévét betöltött Blomstedt feltehetően a legidősebb a mindmáig aktív dirigensek között, Norrington márciusban volt 83 éves. Két híres karmester, világszerte az utóbbi neve cseng ismertebben. Két hangverseny, ahol a karmester funkciója még csak köszönőviszonyban sem volt egymással. Nem összehasonlításnak szánom, hanem – lévén túl közeli a két élmény – mindössze a dirigensi attitűdök széles skálájának két távoli pontjáról szeretnék beszámolót adni. (Adatokkal csak azért terhelem az Olvasót, hogy ha írással felkelteném az érdeklődését, ne másutt kelljen utánanéznie a nem hasznosan tudnivalóknak.)

Felsorolni is hosszú, hol mindenhol részesült képzésben Norrington. Gyermekként először énekelt és hegedülni tanult, majd a karmesterséghez akkor kapott kedvet, amikor 12 éves korában egy vendégzereplés alkalmával Furtwänglert látta vezényelni a Berlini Filharmonikusok élén. Karmesteri stúdiumai idején sem maradt hűtlen hangszeréhez, és még aktív énekes volt, amikor 28 évesen megalapította a Schütz Choir of Londont. Miközben a Kenti Opera zeneigazgatója volt, életre hívta a London Classical Playerst, mely együttesre a kikísérletezett sajátos hangszínvilággal hívta fel a figyelmet. Az angol nyelvterületen különböző együttesek élén betöltött tisztségeit követően német nyelvterületen egyidejűleg két zenekart vezetett: 1998 és 2011 között, tehát 13 évig volt az SWR Radio-Sinfonieorchester Stuttgart vezető karmestere, emellett pedig 1997-től 2006-ig ugyanazt a pozíciót töltötte be a Camerata Salzburgnál is. A híres Cameratanál, amelynek aranykora Végh Sándor nevéhez fűződik, s amelynek muzikusai a remekműveknek kijáró alázattal játszottak, ugyanakkor felelősséggel, érezve, hogy nekünk és vezetőjük neve hamisíthatatlan védjegy. Végh Sándor halálát követően mintha már nem tudtak volna olyan maradéktalan meggyőződéssel hinni a hangok által közvetíthető Szépségben. De ettől még maradtak élvonalbeli együttes, Norringtonnal csaknem egy évtizedig dolgoztak együtt, volt tehát idő egy másfajta karmesteri elképzelést megismerni. Aztán átmeneti időszak következett, a görög hegedűvirtuóz Leonidas Kavakos, majd a francia dirigense

Louis Langrée lett az együttes vezetője. 2016 óta viszont saját kezébe vette a Camerata a művészeti irányítást (jelenlegi hangversenymestere Gregory Ahss). A Camerata rendszeres közreműködője a Salzburgi Ünnepi Játékok gazdag programjának, az idén három estből álló önálló sorozatra kapott lehetőséget, ezek közül a záró estet vezényelte Norrington.

J. Haydn két szimfóniája keretezte a műsort, a Nr. 87-es A-dúr és a Nr. 101-es D-dúr („Óra). Közben Sztravinszky-műveket hallhattunk, a ritkán játszott Danses concertantes sorozatát, majd pedig a rendkívül igényes Esz-dúr (Dumbarton Oaks) Concertót. Nem kétséges, ehhez a kényes műsorhoz olyan dirigens kell, akivel egy nyelvet beszél, vagy legalábbis akit félszavakból is megértene a hangszeresek. Ilyen szempontból maximálisan indokolt volt a karmesterválasztás, de amit a Haydn-szimfóniákkal tett Norrington, az érzésem szerint megbocsáthatatlan. Rendszeres poénkodásával akadályozta, hogy a Haydn-zene humora érvényre jusson.

Kijött, biztos sikere tudatában (jogosan), mosolyogva, helyet foglalt irodai forgószékekben (!), majd, egy gyermek játék-kedvével ülve is kifordult a közönség felé, olyan vidámsággal az arcán, ami inkább a közönségen való szórakozás jelének tűnt, semmint ama öröm előlegezésének, hogy mindjárt értékes-szép muzsika fog életre kelni. Norrington hol vezényelt, hol nem, néha szinte mókásan rázta csupán az alkarját, mintha órásrongybaba lenne. A zenekar semmitől sem lepődött meg, ők ismerik a stílusát. Az I. tétel végén taps. Megbocsátható, hiszen a

A szereplés tehát korántsem lehetett szokatlan a számára, mégis, a kitüntetett lehetőség elfogódottá tette. A Debussy-műben feltűnően nem tudott mit kezdeni a bal karjával, és csak a műsor előre haladtával oldódott benne a feszültség, és adta át magát a muzsikának.

Érdekes volt látni a zenekari muzsikásokat – igyekeztek kimondatlan kéréseit is teljesítve, igényesen muzsikálni. Nekik is részük volt abban, hogy a karmesternő mintegy „magára talált”, pontos indításában benne rejtett a folytatás, a következő frázisok terjedelme. A Mozart-

koncertrondó esetében a műgondnak esett áldozatul; mozdulataival szépen ki akarta dolgozni a zárlati gesztusokat – ám ezzel korántsem könnyítette meg muzsikusi feladatát. Ráadásul, az énekessel esélye nem volt szem-kontaktusra; James McCorkle biztos szólamtudással szólista-attitűddel énekelt, kevés figyelmet szentelve a zenekari kíséretre. Az egymásra-figyelés kölcsönössége a koncertélet mindennapi gyakorlatában sem mondható általánosnak – később a rutin, korábban pedig, mint ez esetben is, épp a rutintalanság vezetett ilyen

„párhuzamos”, egymás mellett elbeszélő muzsikáláshoz. Marie Jacquot értő szeretettel irányította a kortárs-kompozíciót, ugyanakkor érezhetően megbízott muzsikusi szólamtudásában. Érezhetően a markáns muzsikálás híve; érzékeny a tempóváltásokra, a pregnáns ritmikus profil elkötelezettje. Amikor viszont nincs konkrét „kérese”, máris sztereotip mozdulatkészletéhez fordul, például gyakran indokolatlanul „köröz”.

A Jupiter-szimfónia sohasem téveszti el hatását – a felcsattanó lelkes taps részben magának a műnek szól. A szereplés

közönség javarésze „hazai”, olyan zenebarát, akinek ünnep, ha eljut a Mozarteumba egy hangversenyre (pláne a Festspiele keretében), és alig várja, hogy kifejezhesse háláját és köszönetét a szép muzsikáért. Egyébként vaskalaposság minden esetben megkövetelni a ciklusvégi taps kizárólagosságát – annakidején megannyi szimfóniát úgy tűztek műsorra, hogy tételei közé más műsorszámok ékelődtek. Az viszont mindenképp bűn, ahogyan továbbra is forgószékével szórakozva Norrington szinte gunyorosan lelkesítette további tapsra a hallgatóságot. Angol humor? Ha igen, annak mindenképp egy egészen szélsőséges formája. És ez így ment tovább – a Sztravinszkij-művek alatt nemigen volt ideje poénkodni, ott tényleges karmesteri feladatok várták, míg a Haydn-szimfóniákban inkább csak a meglepetés-effektusoknál, a hirtelen megállásokat követő továbblendülésnél volt szükség pontos irányító mozdulataira. Amelyekkel nem is maradt adósunk.

Volt tehát egyrészlől a kétségkívül meglévő műismeret, másrészt a sajátos viselkedésmód, amelyet, ha pályakezdőről lett volna szó, mindenképp az emberi „éretlenség” kategóriájába sorolnák. Mint az unatkozó gyermek, aki pótcselekvésekkel kompenzálja magát. Ebben a közegben viszont demoralizálóan hatott, elterelve poénkodásaival a figyelmet a zenéről, a játékosokra is. Az eredmény persze hangos siker, de érzésem szerint ez annak a bizonyos József Attila-i „valódi”-nak a kategóriájába tartozik.

Az „igazi”-ra – szinte ellenpéldaként – kínálkozik Herbert Blomstedt hozzáállása.

A svéd szülőktől Amerikában született (svéd) karmester stockholmi és uppsalai tanulmányok után a Juilliard School karmesterképzőjében fejezte be tanulmányait, amelyeket nagy dirigensek próbáinak tapasztalatain túl a mellettük folytatott aszisztensi tevékenység egészített ki. Pályája úgy alakult, hogy Svédországban mind nagyobb létszámú együttesekhez került, így lehetősége nyílt egyre bővülő repertoár kiépítésére. 27 évesen debütált karmesterként, s 48 éves volt, amikor elvállalta a Drezdai Staatskapelle irányítását. A Kapellmeister egy évtized múltán – hasonló időtartamra – a San Francisco-i Szimfonikusok zeneigazgatója lett. Aztán rövid intermezzo lett Hamburg, ahonnan a lipcsei Gewandhaus Zenekarához vezetett az útja. Méltán tartják számon a nagy német karmesterek sorában, miként az NDK dirigenseinek felvételeiből összeállított válogatás-sorozat is tanúsít.

Blomstedt kezdő karmesterként gyakran került olyan szituációba, hogy ismeretlen régi vagy új művet kellett vezényelnie, s e munkák során megtapasztalta: az együttes hozzáállását nagymértékben befolyásolja a karmester magatartása. Ha át tudta adni azt a meggyőződését, hogy megérdemli a befektetett munkát egy-egy mű, rá tudta ébreszteni a hangszereket a kompozíció értékére-szépségére, klasszissokkal nivósabb eredmény született. Ez a felelősségteljeség aztán elkísérte mindmáig, akár rutinos, akár kevesebb tapasztalattal rendelkező muzsikussal dolgozik együtt. Éppen ezért volt képes maximális teljesítményre sarkallni a Bécsi Filharmonikusokat, szinte

feledtetve velük, hogy milyen igénybevételnek vannak kitéve (különböző operai és hangversenytermi produkciók, valamint kamarazenei szereplések sorával) ebben a bő öt hétben. A rutin, a perfekt hangszertudás, a zenekari tapasztalat egyaránt kamatozott a stúdiófelvételeket túlszárnyaló precizitásban, s abban, hogy nyoma sem volt semmiféle „biztonsági megoldásra törekvésnek” – és ugyanazoknak, valamint a karmesteri hozzáállásnak együttesen köszönhető, hogy olyan odaadással muzsikáltak, személyes jelenléttel és átéléssel, amit nehéz elérni a „köprofilnál”. R. Strauss Metamorfózisok című kompozíciója először szerepelt a Festspiele műsorán, Bruckner VII. szimfóniája vissza-visszatérő vendég. Mindkét mű élményadó lett, s ez az élmény nem korlátozódott a nézőtérre, hanem átjárta az előadókat is. Más emberek lettek az időközben közösen létrehozott művek által – erőt adó lehet ez a többlet, mert másként nehéz lenne megmagyarázni, honnan vette az erőt a 90 éves dirigens, hogy nem sokkal a pódium elhagyása után máris az autogramkérők ostromának vesse alá magát.

Tette mindezt olyan visszafogott eleganciával, ahogyan szálfatermetével bejött a pódiumra, s annyira ökonomikusan, ahogyan mindig a zenei lényegre irányuló mozdulataival vezényelt. Pontosabban, ahogyan közös muzsikálásra invitálta az újonnan belépő muzsikásokat. Blomstedtből végtelen komolyság árad, mentesen mindenfajta erély(esség)től és indulattól. Az utóbbiakat meghagyta a hangokat életre keltő muzsikuskoknak. (Fittler Katalin)

végén a jólsikerült vizsga után megkönynyebbült jelölt mosolyával hajolt meg a dirigens, érezhető meghatódottsággal. Erre az alkalomra mindig emlékezni fog, túl azon, hogy reprezentatív tétele lesz szakmai életrajzának.

Az 1992-ben Londonban született Kerem Hasan a győztesek magabiztosságával lépett pódiumra. Ismeretlen művel kezdett: Franz Ignaz Beck Nyitányával, a *La Mort d'Orphée* című bal-ett pantomimhez, majd Mozart zene-karkíséretes recitativo és áriája következett (*Basta, vincesti – Ah non lasciarni, no*, KV 486a), Andrew Norman kamarazenekarra szánt *Try* című tétele után pedig Beethoven IV. szimfóniájával zárta a műsort. Kerem Hasan temperamentumából következően extrovertált dirigens. Lelkesülten döngeti a nyitott kapukat is, olyasmit is kér mozdulataival, amit magától értetődően, pusztán a szólam logikája alapján is megvalósítanak a hangszerek. Ágál, mindent mintegy mikroszkóp alá véve felnagyít. Ez a tendencia rendkívül hatásos, hiszen „zeneértésről”, „zenei érzékenységről” tanúskodhat látványosan – és vendégkarmesteri praxisban gyümölcsöző is lehet. Állandó együttes dirigenseként viszont épp az ellenkező hatást érné el, hiszen a hangszerek egy idő után automatikusan helyreállítják a túlzó mozdulatok érzelmi-indulati nagyságrendjét – s nagy kérdés, mit tesz majd, ha ténylegesen szélsőséges tartalmak kifejezésére lesz szükség. A Camerata Salzburg muzikusai, akik megannyi karmester irányításával játszottak már, nem vették sértésnek a szájba rágósdi formálást a Mozart-műben, és a születő hangzásokébe harmonikusan illeszkedve tolmácsolták a Beethoven-szimfónia szólamait. Kerem Hasan jogosan lehetett elégedett – és mintha eleve az eddigi sikersorozatának újabb eredményes állomásaként könyvelte volna el ezt a fellépését.

További karmester-típust képviselt a nála három évvel idősebb, hegedűsből dirigenssé vált portugál, Nuno Coelho. Alacsony termete ellenére figyelmet követelő személyiség, afféle „a humorban

nem ismerünk tréfát” típus. Koncentrált és következetes, nyilvánvalóan sok tapasztalatot szerzett, amióta kezdőként állt „komoly” zenekarok élére. Együttműködő a hozzáállása, minden mozdulatán érződik: tudja, hogy mindenkor muzikusain múlik, hogy érvényre jutnak-e az elképzelései. Ő az, aki magától értetődően kommunikált a hangszerekkel – volt ideje (és mozdulata) egy-egy szépen sikerült frázis elismerésére, és soha nem hiányzott figyelmé és intése az exponált pillanatokban. Nála csak ritkán fordult elő, hogy a zenekari ülésrend alapján osztotta volna el a mozdulatokat két keze között. A jobb kéz az intellektus, a bal kéz az érzelmi töltés érvényre jutását segíti nála elsősorban. Schubert V. szimfóniája egyszerűen – öröme volt! Nem is maradt el a hallgatnivalóba belefeledkező közönség lelkes tetszésnyilvánítása a nyitótételt követően! A Mozart-mű (*Alcandro, lo confesso – Non sò d'onde viene – KV 294*) hatását gyengítette, hogy a brit szoprán, Carrie-Ann Williams hangja kissé nyersnek hatott, érzékenységben-hajlékonyságban meg sem közelítette a hangszeres kíséret sokszínűségét. Mindazonáltal, meg kell jegyezni, hogy elismerésre méltó szólamtudással, magától értődően kotta nélkül jöttek ki a fiatal énekesek a pódiumra, és hibátlanul teljesítették szólamukat.

Portugál kortárs szerző, az 1969-ben született Luís Tinoco 14 vonóhangszere komponált, *Canto para Timor Leste* című darabjával ismertette meg hallgatóságát Nuno Coelho. A köznyelviséget nélkülöző, megannyi stílust egymás mellett éltető kortárs zenében jártnak, amennyiben nem vették igénybe a műismertetés segítségét, könnyen elbizonytalanodhattak a tétel hallatán. Az igényes kamarazenei feladatot, a hangszínek összehangolása iránti érzékenységet feltételező kompozíció elkötelezett interpretátorra talált a Camerata 14 tagjának személyében.

A műsor zárószámáról a legnagyobb elragadtatás hangján szólhatok csak: Kodály-művel fejezte be programját Coelho, a Galántai táncokkal. Itt mu-

tatkozott meg igazán a muzikusokkal való kommunikálni-tudása! A fafúvós szólókat rábízta a hangszerekre, de korántsem csupán „rájuk hagyta”, hogy mit és hogyan játszanak! A cadenza-jellegű fordulatokhoz remek időzítéssel társította az együttest, és a hirtelen megállások, nekilendülések irányítása tökéletesen meggyőző volt. És úgy építette fel a tételt, hogy a sodró lendületű táncfinálé a közönség hangos tetszésnyilvánítását váltotta ki. Csak remélni merem, hogy mindazok, akik lelkesen dobogtak és tapsoltak, mintegy feltöltve a mű energiájával, nem felejtették el megjegyezni a mű címét, és a szerző nevét!

Hagyományosan a harmadik hangversenyt követően sor került az „eredményhirdetésre”, pontosabban, annak közzétételére, hogy a pénzjutalom ezúttal Kerem Hasan személyében talált gazdára. Történt mindez afféle állófogadás keretében, amikor is a közönségnek mindez nem jelentett többet egy információnál. Hiszen csak aki mindhárom jelöltet hallotta, annak lehetett a szíve mélyén „kiválasztottja”, akinek drukkolt.

A zsűri döntése egy karmester számára a pénzjutalomon kívül lehetőséget biztosított egy koncert vezénylésére a jövő évi Salzburgi Ünnepi Játékok keretében, s abból CD-felvétel készül, a Festspiel-dokumente sorozat keretében.

A történetnek még nincs vége. A díjazott – ellentétben megannyi versenyyerteresével – nem tűnik el a feledés süllyesztőben; a YCA folyamatos történetében számon tartják az egykori nyertesek pályájának alakulását. Évente egyvalaki abszolút győztes – de nyertese az egyszeri fesztivál-szerepléssel mindhárom jelölt, s legfőképp a – korántsem csupán szakmabeliekből álló – hallgatóság. Mert minden hangverseny rejt élmény-mozzanatokat, és a helybeliek szeretettel érzik sajátjuknak ezt a rendezvényt, annál is inkább, mivel az évek során beépül kulturális életük mérföldkövei közé.

(Fittler Katalin)

A BUDAFOKI DOHNÁNYI ERNŐ SZIMFONIKUS ZENEKAR

próbajátékot hirdet

KÜRT VÁLTÓ 2 – 4 ÁLLÁSRA

A próbajáték anyaga:

Mozart: Esz-dúr kürtverseny (Kv. 447) 1. tétel kadenciával

Zenekari állások:

Beethoven: IX. szimfónia
Beethoven: Fidelio
Beethoven: VII. szimfónia
Beethoven: III. szimfónia
Wagner: Rienzi
Wagner: Rajna kincse - előjáték
Sosztakovics: V. szimfónia
Mahler: I. szimfónia
Mozart: Così fan tutte
Strauss: Hósi élet
Strauss: Don Quixote
Strauss: Alpesi szimfónia

Időpont: 2017. november 7. 10 óra

Helyszín: 1087 Budapest, Kerepesi út 29/B. IV. épület

Jelentkezés: druckerzsusza@gmail.com e-mail címen, vagy a +361/322-1488-as telefonszámon lakcím, telefonszám, magyar nyelvű önéletrajz mellékelésével, Drucker Zsuzsa művészeti titkárnál (+3630/670-2440) 2017. november 3-ig.

A zenekari állások kottáit a jelentkezés beadása után, egyeztetés alapján lehet átvenni a zenekar titkárságán.

A próbajátékon zongorakísérőről nem tudunk gondoskodni!

Budapest, 2017. szeptember 18.

Hollerung Gábor
ügyvezető, zeneigazgató

A BUDAFOKI DOHNÁNYI ERNŐ SZIMFONIKUS ZENEKAR

próbajátékot hirdet

II. KLARINÉT VÁLTÓ I. POZÍCIÓVAL

A próbajáték anyaga:

Mozart: A-dúr klarinétverseny K.622 - I. tétel

Zenekari állások:

Gershwin: Kék rapszódia	Dohnányi: I. Szimfónia
Sosztakovics: IX. Szimfónia II., III. tétel	1. klarinét: II. tétel; V. tétel
Kodály: Galántai táncok	2. klarinét: V. tétel
Berlioz: Fantasztikus szimfónia	Dohnányi: Szimfonikus percek
1. klarinét: III. tétel	1. klarinét: I. tétel; II. tétel; V. tétel
2. klarinét: V. tétel	2. klarinét: I. tétel
Rimskij-Korszakov: Seherezáde	Beethoven: VI. Szimfónia
1. klarinét: II. tétel; III. tétel	I. tétel; II. tétel; III. tétel
2. klarinét: I. tétel	Kodály: Kállai kettős
Bartók: Concerto	3. klarinét: II. tétel; III. tétel
1. klarinét: I. tétel; II. tétel; IV. tétel;	Mendelssohn: Szentivánéji álom –
V. tétel	Scherzo
2. klarinét: II. tétel	

Időpont: 2017. szeptember 25. 9:30 óra

Helyszín: 1087 Budapest, Kerepesi út 29/B. IV. épület

Jelentkezés: a druckerzsusza@gmail.com e-mail címen, vagy a +361/322-1488-as telefonszámon lakcím, telefonszám, magyar nyelvű önéletrajz mellékelésével, Drucker Zsuzsa művészeti titkárnál (+36306702440) 2017. szeptember 20-ig.

A zenekari állások kottáit a jelentkezés beadása után, egyeztetés alapján lehet átvenni a zenekar titkárságán.

A próbajátékon zongorakísérőről nem tudunk gondoskodni!

Budapest, 2017. augusztus 25.

Hollerung Gábor
ügyvezető, zeneigazgató

A ZUGLÓI FILHARMÓNIA

próbajátékot hirdet

OBOA TELJES ÁLLÁSRA

(határozatlan időre)

Az oboa próbajátékra 2017. október 17-én a Zuglói Zeneház Kistermében (1145, Columbus u.11.) 10:00 órától kerül sor.

Próbajáték I. Oboa váltó, II. Oboa váltó, Angolkürt kötelezettséggel.

Oboa próbajáték anyaga:

Mozart: C-dúr oboaverseny K.314 - I. tétel kadenciával

Zenekari állások:

oboa:

Bartók: Concerto, I. tétel: 154-176, 424-449, II. tétel: 25-45, 180-198, IV. tétel: 5-41, 61-70
Kodály: Galántai táncok 19-23, 173-197, 303-307, 506-510
Brahms: D - dúr hegedűverseny II. tétel
Rimskij-Korszakov: Seherezáde II. tétel
Muszorgszkij: Egy kiállítás képei: III. tétel Les Tuileres 1-13, V. tétel Balett 31-41

angolkürt:

Dvorák: Új világ szimfónia: II. tétel
Franck: d-moll szimfónia: II., III. tétel

PRÓBAJÁTÉK IDŐPONT: 2017. október 17-én (kedd) a Zuglói Zeneház Kistermében (1145, Columbus u.11.) 10:00 órától kerül sor.

HELYSZÍN: Zuglói Zeneház, 1145 Budapest Columbus u. 11.

JELENTKEZÉS: szakmai önéletrajzzal

- az info@zugloifilharmonia.hu e-mail címen
- személyesen, minden hétköznap 8.00-16.00 óra között a rendezvényosztályon Karisztli Szabolcsnál
- 1145 Budapest, Columbus u. 11. postacímen (Karisztli Szabolcs rendezvény szervezőnek címezve)

Jelentkezési határidő: 2017. október 10.

Sikeres próbajátékot kívánunk!

2017. szeptember 12.

Záborszky Kálmán
művészeti vezető

A GYŐRI FILHARMONIKUS ZENEKAR

próbajátékot hirdet

HEGEDŰ TUTTI ÁLLÁSRA

A próbajáték időpontja: **2017. október 17., kedd, 10 óra**

A próbajáték helyszíne: Győr, Richter Terem (9021 Győr, Aradi vértanúk útja 16.)

A próbajáték anyaga:

- egy szabadon választott Bach szólószonáta vagy partita tétel
- egy szabadon választott hegedűverseny saroktetele kadenciával
- zenekari szemelvények

Érvényes jelentkezés feltétele:

- szakmai önéletrajz, *kérjük megadni azt a mobiltelefonszámot is, amelyen a pályázót elérhetjük (ennek hiányában a jelentkezés érvénytelen)*
- motivációs levél

A fentieket kérjük a zenekar titkárságára (9021 Győr, Aradi vértanúk útja 16.) vagy e-mailben (office@gyfz.hu) eljuttatni **2017. október 13-ig**. A zenekari állások részletes listája és kottaanyaga a titkárságon átvethető, vagy a zenekar honlapjáról www.gyfz.hu letölthető.

Zongorakísérőt a zenekar igény szerint biztosít.

További információ a zenekar titkárságán, Ősz Gábor zenekari titkárnál.

Tel: 30/86 41 693

Az álláshely betöltéséhez felsőfokú szakirányú végzettség, erkölcsi bizonyítvány, és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény 20§-ban előírtak megléte szükséges.

Bérezés: várható éves bruttó jövedelem minimum 4 millió forint

Sikeres próbajátékot kívánunk!

Győr, 2017. augusztus 30.

Fűke Géza
Igazgató

BUDAFOKI DOHNÁNYI ZENEKAR

Október 7. szombat, 19.30

Zeneakadémia

Ünnepi hangverseny Orbán György 70. születésnapja alkalmából

Orbán György: Medáliák könyve
Orbán György: Cantico di Frate
Sole (Assisi Szent Ferenc Naphimnusza)
Ars Nova Énekegyüttes
Vezényel: Kiss Katalin
Orbán György: Timor et tremor
Orbán György: Veni creator spiritus
Alma Mater Kórus
Vezényel: Somos Csaba
Orbán György: Albumlapok
Razumovszkij grófnak
Vezényel: Werner Gábor
Orbán György: Rorate coeli
Balga Gabriella – szoprán
Kiss Tivadar – tenor
Nyíregyházi Cantemus Vegyeskar (karigazgató: Szabó Soma)
Budapesti Akadémiai Kórustársaság (karigazgató: Tóri Csaba)
Vezényel: Hollerung Gábor

Október 8. vasárnap 20.00

Papp László Budapest Sportaréna

ABBA Symphony

Singer Street
Budapesti Akadémiai Kórustársaság
Coincidence
Koreográfus: Gyulai Júlia
Vezényel: Hollerung Gábor

Október 27. péntek

19.30 Zeneakadémia

Dohnányi 2.

Wolf Péter: Cine-fónia
Kabalevskij: I. Csellóverseny
Bruckner: IV. szimfónia
Gabriel Schwabe – cselló
Vezényel: Bogányi Tibor

Október 29. vasárnap

11.00 Zeneakadémia

Megérthető zene 1.

ELLENTÉTEK HARMÓNIAJA
Orbán: Rorate coeli
Balga Gabriella – szoprán
Kiss Tivadar – tenor
Nyíregyházi Cantemus Vegyeskar
Előad és vezényel: Hollerung Gábor

November 5. vasárnap

19.30 Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem

ZENEPLUSZ 1.

Grieg: Peer Gynt – kísérezene
Táncos mesejáték két részben
Cserekyei Andrea – szoprán
Megyesi Schwartz Lúcia – mezzoszoprán
Blaszó Domonkos – bariton
Huszti Péter – narrátor
Budapesti Akadémiai

Kórustársaság
Coincidence
Koreográfus: Gyulai Júlia
Vezényel: Hollerung Gábor

November 11. szombat

19.30 Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem

Cinemusic

Vezényel: Hollerung Gábor

November 12. vasárnap

11.00 Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem

Cinemusic junior

Vezényel: Hollerung Gábor

November 12. vasárnap

19.30 Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem

Cinemusic

Vezényel: Hollerung Gábor

November 17. péntek

19.00 Klauzál Ház

Budafoki 2.

Rimszkij-Korszakov: Nagy orosz hűsvét – nyitány
Pánczél: Zongoraverseny
Dvořák: VII. szimfónia
Balog József – zongora
Vezényel: Yeruham Sharovsky

November 18. szombat

15.00 Klauzál Ház

A megérthető zene junior 1.

Csajkovszkij: Diótörő
Vezényel: Hollerung Gábor
Műsorvezető: Lukácsné Gyöző

November 19. vasárnap

11.00 Zeneakadémia

VOKÁLIS UNIVERZUM

Nyíregyházi Cantemus Vegyeskar
Előad és vezényel: Hollerung Gábor

November 25. szombat

20.00 Papp László Budapest Sportaréna

Andrea Bocelli – A legendás hang újra Magyarországon

DUNA SZIMFONIKUS ZENEKAR

Október 6. 19.00, Duna Palota ZENESZERZŐ KARMESTEREK ŐSZI BÉRLET / 2.

Brahms: Két magyar tánc
Bogár István: Concertino folklorico két hegedűre és zenekarra
Bogár István:
Hellas – Görög szvit (Rebe Attila hangszerelése)
Brahms: 2. (D-dúr) szimfónia, op.73
Km.: Csáky-Bogár Rita és Rudnyiczky Tatyjana – hegedű
Vezényel: Deák András

Október 15. 10.30, Duna Palota FŐVÁROSOK CSALÁDI MATINÉ BÉRLET / 1.

A hangversenyeken a műismertést követően részletek hangzanak el a felsorolt művekből.

Haydn: 104. szimfónia („London”)

Mozart: D-dúr szimfónia („Prágai”)

Bizet: Róma-szvit

Gershwin: Egy amerikai Párizsban ifj. J. Strauss: Bécsi vér keringő

Vezényel: Deák András

Műsorvezető: Zelinka Tamás

Október 27. 19.00, Duna Palota

NEMZETI HANGOK

ŐSZI BÉRLET / 3.

Csajkovszkij: 5. (e-moll)

szimfónia, op.64

Kodály: Galántai táncok

Arturo Márquez: Danzón No.2

Vezényel: Gerardo Estrada

Martinez (Venezuela)

November 5. 10.30, Duna Palota ŐRDÖGÖK ÉS BOSZORKÁNYOK CSALÁDI MATINÉ BÉRLET / 2.

A hangversenyeken a műismertést követően részletek hangzanak el a felsorolt művekből.

Weber: A bűvös vadász – nyitány

Berlioz: Fantasztikus szimfónia

Gounod: Faust – balettzene

Liszt: 1. Mefisztó-keringő

Ljadov: Baba Jaga

Muszorgszkij: Éj a kopár hegyen

Vezényel: Deák András

Műsorvezető: Zelinka Tamás

November 17. 19.00, Duna Palota

SZLÁV ROMANTIKUSOK

ŐSZI BÉRLET / 4.

Glinka: Ruszlán és Ludmilla – nyitány

Dvořák: a-moll hegedűverseny, op.53

Csajkovszkij: D-dúr hegedűverseny, op.35

Közreműködik: Zalai Antal – hegedű

Vezényel: Deák András

November 26. 10.30, Duna Palota

ZENÉS MŰZEUMI SÉTÁK

CSALÁDI MATINÉ BÉRLET / 3.

egy Város – egy Képtár – egy Műtárgy – egy Zenemű

Társművészeti kirándulás vetítéssel

és Boccherini, Debussy, Elgar, Ravel, Respighi és Vivaldi műveivel.

Vezényel: Deák András

Műsorvezető: Zelinka Tamás

GÖDÖLLŐI SZIMFONIKUS ZENEKAR

Október 22. vasárnap 19.00

Gödöllői Királyi Kastély

Lovarda

Liszt és Csajkovszkij

Liszt: La Campanella

Consolation No. 3. (Desz-dúr)

Le mal du pays – Honvágy

(Zarándokévek)

Schumann-Liszt: Widmung

Spanyol rapszódia

Csajkovszkij:

b-moll zongoraverseny

közreműködik: Kaneko Miyuji

Vezényel: Horváth Gábor

Október 26.

Laxenburg – Kastélykoncert

Mozart: Kis éji zene – I. tétel

Brahms: I, V, VI. magyar tánc

Erkel: Hunyadi László – Palotás

Strauss: Anna-polka

Strauss: Die Friedensboten-keringő

Monti: Csárdás

Osztrák himnusz

Vezényel: Horváth Gábor

Október 27. péntek – 19.00

Pozsonyi úti Református templom

„500 éves a reformáció” – jubileumi koncert

Október 28. szombat – 19.00

Művészetek Háza Gödöllő

Színházterem

Remekművek Gödöllőn

„500 éves a reformáció” – jubileumi koncert

Mendelssohn: Athalia-nyitány,

Mendelssohn: 95. zsolttár

Mendelssohn: V. „Reformáció”

szimfónia – 4. tétel, Mendelssohn:

42. zsolttár

Előadók: Gödöllői Szimfonikus

Zenekar, Baptista Központi

Énekkar – karigazgató: Oláh

Gábor, Gödöllői Városi Vegyeskar

– karigazgató: Pechan Kornél

Szólísták: Sáfár Orsolya, Huszár

Anita, Pivarcsi Gábor

Vezényel: Horváth József a Kolozsvári Magyar Opera karmestere

November 14. kedd – 14.00

Művészetek Háza Gödöllő

Színházterem

Zenei utazás – Ifjúsági hangverseny

Kodály: Hány János – szvit – részletek

Közreműködik: Bartek Zsolt

szaxofon, Unger Balázs cimbalom,

Kárpáti Attila bariton

Vezényel: Horváth Gábor

November 22. szerda 23. csütörtök,

24. péntek 9.00, 11.00, 14.00

Isaszeg – Klapka György Általános Iskola, Mogyoród – Szent László Ált.

Iskola, Kistarcsa – Csígház – Művelődési Ház, Kerepes – Széchenyi

István Általános Iskola, Veregyeház

– Váci Mihály Művelődési Ház,

Gödöllő – Művészetek Háza

Színházterem, Damjanich Általános

Iskola

Mesélő muzsika

Balogh Sándor: Kacor Király

Műsorvezető: Lukácsné Gyöző

Vezényel: Balogh Sándor

Közreműködik a Besnyői

botorkálók táncsoport – művészi vezető: Benedek Krisztina

GYŐRI FILHARMONIKUS ZENEKAR

Október 1., vasárnap, 19.00

Győr, Richter Terem

A zene világnapja

Richter János Hangversenybérlet

L. van Beethoven: c-moll zongoraverseny, op. 37
L. van Beethoven: III. (Esz-dúr) „Eroica” szimfónia, op. 55
Vezényel: Berkes Kálmán
Közreműködik: Ránki Dezső – zongora

Október 2., hétfő, 19.00

Sopron, Liszt Ferenc Konferencia és Kulturális Központ

A zene világnapja

Liszt Ferenc Hangversenybérlet

L. van Beethoven: c-moll zongoraverseny, op. 37
L. van Beethoven: III. (Esz-dúr) „Eroica” szimfónia, op. 55
Vezényel: Berkes Kálmán
Km.: Ránki Dezső – zongora

Október 3., kedd, 19.00

Veszprém, Hangvilla

A zene világnapja

L. van Beethoven: c-moll zongoraverseny, op. 37
L. van Beethoven: III. (Esz-dúr) „Eroica” szimfónia, op. 55
Vezényel: Berkes Kálmán
Közreműködik: Ránki Dezső – zongora

Október 28., szombat, 19.00

Győr, Richter Terem

Reformáció 500

Sándor János Hangversenybérlet

R. Strauss: Don Juan, op. 20
Sz. A. Kuszevickij: fizs-moll nagybőgőverseny, op. 3
F. Mendelssohn-Bartholdy: V. (D-dúr) „Reformáció” szimfónia, op. 107
Vezényel: Berkes Kálmán
Km.: Budai Sándor – nagybőgő

Október 29., vasárnap, 19.00

Tatabánya, A Vértés Agorája

Reformáció 500

Filharmonikus Hangversenybérlet

– Tatabánya

R. Strauss: Don Juan, op. 20
Sz. A. Kuszevickij: fizs-moll nagybőgőverseny, op. 3
F. Mendelssohn-Bartholdy: V. (D-dúr) „Reformáció” szimfónia, op. 107
Vezényel: Berkes Kálmán
Km.: Budai Sándor – nagybőgő

Október 30., hétfő, 19.00

Mosonmagyaróvár, Flesch Károly Kulturális Központ

Reformáció 500

Filharmonikus Hangversenybérlet

– Mosonmagyaróvár

R. Strauss: Don Juan, op. 20
Sz. A. Kuszevickij: fizs-moll nagybőgőverseny, op. 3

F. Mendelssohn-Bartholdy: V. (D-dúr) „Reformáció” szimfónia, op. 107

Vezényel: Berkes Kálmán
Közreműködik: Budai Sándor – nagybőgő

November 6., hétfő 19.00

Győr, Nagyboldogasszony Bazilika

Requiem

Istvánffy Benedek Hangversenybérlet

G. Verdi: Requiem
Vezényel: Berkes Kálmán
Közreműködnek: Sümegi Eszter – szoprán
Wiedemann Bernadett – alt
Pataki Adorján – tenor
Fokanov Anatolij – basszus
a Magyar Rádió Énekkara (karigazgató: Pad Zoltán)

November 18., szombat, 19.00

Győr, Richter Terem

Romantikus

Varga Tibor Hangversenybérlet

A. Dvořák: h-moll gordonkaverseny, op. 104
A. Bruckner: IV. (Esz-dúr) „Romantikus” szimfónia, WAB 104
Vezényel: Martin Sieghart
Közreműködik: Fenyő László – gordonka

November 26., vasárnap, 16.00

Győr, Egyetemi Hangversenyterem

Kamarakonzert

Flesch Károly Hangversenybérlet

I. Sztaravinszkij: Octet
J. S. Bach: Háromszólamú invenciók, BWV 787-801
Madarász I.: Szimbólumok
Vántus I.: Quintetto d’ottoni
Közreműködnek a Győri Filharmonikus Zenekar művészei.
Művészeti vezető: Berkes Kálmán

MAGYAR RÁDIÓ ZENEI EGYÜTTESEK

Október 7. szombat 20.00

Egyetemi templom

Sapszon bérlet

Rautavaara: Vigilia
Vezényel: Pad Zoltán
Km.: a Magyar Rádió Énekkara

Október 11. szerda 19.30

Zeneakadémia Nagyterem

Vásáry bérlet

Beethoven: Meeresstille und glückliches Fahrt
Beethoven: Karfantázia
Beethoven: 6. („Pastorale”) szimfónia
Vezényel: Vásáry Tamás
Km.: a Magyar Rádió Énekkara, szölisták, Ránki Fülöp (zongora)

Október 19. csütörtök 19.30

MR6-os Stúdió

„Egy szoknya, egy nadrág”

A 17. és 18. századi operák titkai: kasztrált és nadrágszerepek, ismert és ismeretlen áriák és duettek

Vezényel: Farkas Róbert
Km.: Zemlényi Eszter (szoprán), Molnár Anna (mezzoszoprán)
Csillagok a Stúdióban sorozat

November 1. 19.30, MŰPA

Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem

Dvořák: Stabat Mater
Km.: Anasztazja Segoljeva, Vörös Szilvia, Paolo Finale, Liang LI
Vez.: Roberto Abbado

November 14. kedd 19.30

MŰPA Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem

A természet hangjai

Dohányi bérlet

Mahler: Egy vándorlegény dalai
Rautavaara: Cantus arcticus – concerto madarakra és zenekarra, op. 61
Mahler: 1. szimfónia
Vezényel: Vajda Gergely
Km.: Stephan Genz (bariton)

November 23. csütörtök 19.30

Zeneakadémia Nagyterem

Vásáry bérlet

Beethoven: F-dúr románca
Beethoven: 1. szimfónia
Beethoven: G-dúr románca
Beethoven: 8. szimfónia
Vezényel: Vásáry Tamás
Km.: Oláh Vilmos (hegedű)

MÁV SZIMFONIKUS ZENEKAR

Október 5.

Zeneakadémia, Nagyterem

Erdélyi Miklós-bérlet

Október 7., Olasz Kultúrintézet, Giuseppe Verdi terem

Zongorabérlet

C.M. von Weber: Oberon – nyitány
Beethoven: c-moll zongoraverseny
Bartók: Concerto
Km.: Várjon Dénes
Vez.: Csaba Péter

Október 8., József Attila

Művelődési Központ, Sárbogárd

Mozart: Versenymű fuvolára és hárfára K.299
Schubert: VIII. (Befejezetlen) szimfónia
Schubert: G-dúr mise
Km.: Párkai Krisztina – fuvola, Felletár Melinda – hárfa, a Sárbogárdi Huszics Vendel Kórus
Vez.: Dénes István

November 2.

Zeneakadémia, Nagyterem

Erdélyi Miklós-bérlet

Schubert-est
Rosamunda-nyitány
h-moll, „Befejezetlen” szimfónia
G-dúr mise
Km.: Kodály Kórus Debrecen
Vez.: Kesselyák Gergely

November 4., Musikverein, Bécs

Bach: d-moll kettősverseny

Mozart: C-dúr zongoraverseny, Kv.467

Haydn: C-dúr hegedűverseny
Haydn: 85., B-dúr szimfónia „La Reine”
Km.: Jiman Wee – hegedű, Anton Sorokow – hegedű, Inkyoung Lee – zongora
Vez.: Eldar Saparayev

November 5., Nemzeti Múzeum

Bach: d-moll kettősverseny
Mozart: C-dúr zongoraverseny, Kv.467
Haydn: C-dúr hegedűverseny
Haydn: 85., B-dúr szimfónia „La Reine”
Km.: Jiman Wee – hegedű, Anton Sorokow – hegedű, Antonio di Cristofano – zongora
Vez.: Eldar Saparayev

November 17.

Zeneakadémia, Nagyterem

Lukács Miklós-bérlet

(Finn-Francia est, ünnepi hangverseny;

Finnország államátalakulásának 100. évfordulója alkalmából)
Franck: Szimfonikus variációk
Ravel: Zongoraverseny bal kézre
Sibelius: II. szimfónia
Km.: Michel Béroff
Vez.: Csaba Péter

November 18., Olasz Kultúrintézet, Giuseppe Verdi terem

Zongorabérlet

Franck: Szimfonikus variációk
Ravel: Zongoraverseny bal kézre
Sibelius: II. szimfónia
Km.: Michel Béroff
Vez.: Csaba Péter

November 25., Olasz Kultúrintézet, Giuseppe Verdi terem

Varga László-bérlet

Bach: h-moll szvit BWV. 1067
Mozart: G-dúr fuvolaverseny K.313
Schumann: I., B-dúr, „Tavaszi” szimfónia op.38
Km.: Massimo Mercelli
Vez.: Andrea Vitello

November 25., Olasz Kultúrintézet, Giuseppe Verdi terem

Kamarazenei bérlet

Boccherini: D-dúr Fuvolakvintet, op.5, no.1
Puccini: Menüett no.1, 2, 3
Brahms: Klarinétkvintet op.115

November 25.

Zeneakadémia, Solti terem

Mozart: 4. (D-dúr) hegedűverseny, K. 218
Mozart: 20. (d-moll) zongoraverseny, K. 466
Haydn: 1. (D-dúr) szimfónia, Hob. I:1
Km.: Ji Eun Yook – hegedű, Jihyun Cho – zongora
Vezényel: Alfredo Sorichetti

November 26., Novomatic Forum Fesztiváalterem, Bécs

Mozart: 4. (D-dúr) hegedűverseny, K. 218

Mozart: 20. (d-moll) zongoraverseny, K. 466

Haydn: 1. (D-dúr) szimfónia, Hob. I:1

Km.: Ji Eun Yook – hegedű, Jihyun Cho – zongora

Vezényel: Alfredo Sorichetti

MISKOLCI SZIMFONIKUS ZENEKAR

Október 2. 10.30, Művészetek Háza

Játsszunk zenét a Szimfonikusokkal
Miskolci Szimfonikus Zenekar
Forgatókönyvíró és műsorvezető:
Csuka Tímea

Október 9. 19.00, Művészetek Háza

Szezonbérlet

Beethoven: I. (C-dúr) szimfónia
Mozart: Requiem
Ének: Szemere Zita, Schöck Atala,
Horváth István, Palerdi András
Km.: Nemzeti Énekkar
Vezényel: Gál Tamás

Október 15. 10.30, 16.00

Művészetek Háza, oldalcarnok

Ciróka babakoncertek

Műsorvezető és forgatókönyvíró:
B. Kaskó Marietta

Október 17.

Nyíregyháza, Kodály terem

Beethoven: I. (C-dúr) szimfónia
Mozart: Requiem
Ének: Sylvia Schwartz, Élodie
Méchain, Megyesi Zoltán,
Bakonyi Marcell
Km.: Nyíregyházi Cantemus Kórus
(művészeti vezető: Szabó Soma)
Vezényel: Quentin Hindley

Október 19. 19.00, Művészetek Háza

Hangforrás 1

Csajkovszkij: Vonósszerenád
Sztravinszkij: A katona története
(Magyar szöveg: Lackfi János)
Narrátor: Kautzky Armand
Vezényel: Gál Tamás

Október 29. 18.00

Művészetek Palotája, Budapest

Beethoven: III. Leonóra – nyitány
Beethoven: C-dúr zongoraverseny
Beethoven: G-dúr zongoraverseny
Zongora: Ke Ma, Szüts Apor
Vezényel: Gál Tamás

November 6. 19.00

Művészetek Háza

*Tűzvárás 2 – Okt. 31. a reformáció
500 éves ünnepe*

Mozart: A-dúr hegedűverseny
Mendelssohn: II. szimfónia
(Lobgesang)
Hegedű: Oláh Vilmos
Ének: Herczenik Anna, Ács
Gabriella, Szerekován János
Km.: Miskolci Cardinal
Mindszenty Kórus (művészeti
vezető: Gergely Péter Pál)

Vezényel: Gál Tamás

November 13. 19.00

Művészetek Háza

Szezonbérlet

Sibelius: Lemminkäinen szvit –
Tuonela hatyúja
Sibelius: d-moll hegedűverseny
Prokofjev: Hamupipőke szvit
No.1.
Kállai Ernő – hegedű
Vezényel: David Curtis
November 16., 17., 20., 21., 22.,
23. Ifjúsági koncertekre fenntartva

NEMZETI FILHARMONIKUS ZENEKAR

Október 4. szerda 19.30

Olasz Kultúrintézet

Kocsis Zoltán bérlet 1.

Liszt Ferenc-Kocsis Zoltán:
Obermann völgye
Wolfgang Amadeus Mozart:
C-dúr zongoraverseny k. 467
Kocsis Zoltán: Memento
Richard Strauss: Metamorfózisok
Vez.: Hamar Zsolt
Km.: Kocsis Krisztián zongora

Október 14. szombat 20.00

Szent István Bazilika

Templomi bérlet 1.

Wolfgang Amadeus Mozart: négy
templomi szonáta (C-dúr K. 336.,
F-dúr k. 244., G-dúr k. 274.,
C-dúr K. 329)
Ottorino Respighi: templomablakok
Arthur Honegger: III. szimfónia
„Liturgikus”
Vez.: Hamar Zsolt

Október 20. péntek 19.30

Pesti Vigadó

*Bérleten kívüli hangverseny
Hangverseny a kiegyezés éve
alkalmából*

Erkel Ferenc: Ünnepi nyitány
Mihalovich Ödön: Gyászhangok
Deák Ferenc emlékének ajánlva
Liszt Ferenc:
Zongoraverseny Esz-dúr
Mosonyi Mihály:
Gyászhangok Széchenyi halálára
Liszt Ferenc: Hungária – szimfo-
nikus költemény
Vez.: Somos Csaba
Km.: Sakata Tomoki zongora
További előadások a filharmónia
szervezésében:

Október 19. 19.00 Nagykanizsa,

Hevesi Sándor Művelődési Ház

Október 21. 19.00 Békéscsaba,

Csabagyöngye Művelődési Központ

Október 26. csütörtök 19.30

MŰPA

Ferencsik Bérlet 2.

Bertrand De Billy
Radovan Vlatković kürt
Richard Wagner: Siegfried-idill

Wolfgang Amadeus Mozart:
kürtverseny Esz-dúr no. 3, K. 447
Richard Strauss: Imígyen szóla
Zarathustra – szimfonikus
költemény, op. 30

November 1. szerda 20.00

Református Templom, Pozsonyi út

Templomi bérlet 2.

Gárdonyi Zoltán: Dicsérő ének a
45. zsolotár verseire
Johannes Brahms: Német
Requiem, Op. 45
Balga Gabriella – Szoprán
Kálmándy Mihály – bariton
Nemzeti Énekkar (karigazgató:
Somos Csaba)
Vez.: Hamar Zsolt

November 11. szombat 19.30

Olasz Kultúrintézet

Kocsis Zoltán bérlet 2.

Wolfgang Amadeus Mozart:
Szerenád c-moll, k. 388
Sergey Rachmaninov-Kocsis
Zoltán: Etüd-tablók – részletek
Ludwig Van Beethoven:
VII. szimfónia A-dúr, op. 92
Vez.: Berkes Kálmán

November 20. hétfő 19.30,

Zeneakadémia

Kobayashi bérlet 1.

Vez.: Hamar Zsolt
Km.: Suren Bagratuni-gordonka
Carl Maria Von Weber: A bűvös
vadász-nyitány
Robert Schumann: Gordonkaver-
seny a-moll, op. 129
Edvard Grieg: Peer Gynt –
Részletek a kísérőzenéből.

November 19. 19.00 Eger,

Gárdonyi Géza Színház

November 21. 19.00 Szeged,

Tisza Hotel Aula

November 28. kedd 19.30

MŰPA

Ferencsik bérlet 3.

Carl Maria Von Weber:
Oberon-nyitány, op. 62
Robert Schumann: Zongoraver-
seny a-moll, op. 54
Igor Stravinsky:
Tűzmadár – balettzene
Cakó Ferenc homok-animációjával
Vez.: Hamar Zsolt km.: Severin
Von Eckardstein-zongora

November 27. 19.00

Székesfehérvár, Vörösmarty

Színház

PANNON FILHARMONIKUSOK – PÉCS

Október 4., csütörtök 11.00 és

14.00, Kodály Központ

Idősek Világnapja

Zártkörű hangversenyek

Október 5., csütörtök 11.00; 14.00 és 16.00, Kodály Központ

Idősek Világnapja

Zártkörű hangversenyek

Október 5., csütörtök 19.00

Kodály Központ, zenekari próbaterem

Művészbejáró 1.

Zene karnyújtásnyira
Ernest John Morean: Fantasy
Quartet
Bánfalvi Zoltán – hegedű
Ján Fruzsina – mélyhegedű
Szakács Viktória – gordonka
Vörösné Udvardy Gizella DLA
– oboa
Tihanyi László: Concertino
Piccolino
Bartha Noémi – hegedű
Büttner Orsolya – hegedű
Murin Jarosláv – mélyhegedű
Szakács Viktória – gordonka
Codeluppi-Szabó Gabriella – fu-
vola
Kugyelka Zsolt – ütőhangszerek
Papp Ágoston – zongora
Franz Danzi: B-dúr fagottnégyes
Büttner Orsolya – hegedű
Murin Jarosláv – mélyhegedű
Szakács Viktória – gordonka
Alessandro Bravin – fagott
Johannes Brahms:
C-dúr trió, Op.87
Bánfalvi Zoltán – hegedű
Pechan Dávid – gordonka
Holics László – zongora

Október 6., péntek 9.00

Pécsi nemzeti színház

A muzsika hangja – premier

Rendező: Nagy Viktor
Pécsi Szimfonieta
Vezényel: Bókai Zoltán

Október 12., csütörtök 19.00

Kodály Központ

Harmonia caelestis

Esterházy Pál: Harmonia caelestis
Georg Philipp Telemann: D-dúr
szvit, TWV 55:D18
Dietrich Buxtehude: Herren var
Gud – kantáta
Dietrich Buxtehude: Pange lingua
– kantáta
Dietrich Buxtehude: Schlagt,
Künstler, die Pauken und Saiten
– kantáta
Zemlényi Eszter – szoprán
Balázs Júlia – szoprán
Gavodi Zoltán – alt (kontratenor)
Szigetvári Dávid – tenor
Hámori Szabolcs – basszus
Fesztiválkórus (karig.: Dobos
László és Vass András)
Vez.: Dobszay Péter és Dobos
László

Október 14. szombat 15.30 és

17.00, Kodály Központ

Csigaház I. (3-8 éveseknek)

Rézerdő mélyén
A sorozat állandó házigazdája:
Kiss Szabolcs – Csigabá
Szendrői Zsuzsanna – Csiganyó

Km.: Asztalos Tamás – bariton
Bakró-Nagy György – tuba
Kiss Szabolcs – harsona

Oktober 14. szombat 18.00

Kodály Központ

(14-18 éveseknek)

Bősze Ádám – moderátor
Vezényel: Vass András

Oktober 14. szombat 19.00

Kodály Központ

Szimfonikus percek kisnyugdíjasoknak

Vezényel: Vass András

Oktober 17. kedd 19.00, Kodály

Központ

Mecsek Kórus 60

Jubileumi koncert

Karai József: Csodálkozás
Daróci Bárdos Tamás: Járd ki lábam
– II. Csüfolódó III. Mulatozó
Tillai Aurél: Dies irae
Kapos Kórus
Vezényel: Markovics Gábor
Hajdu Mihály: Fonóházi dal
Kocsár Miklós: Salve Regina
Mecsek Nőikar
Vezényel: Balatoni Sándor
Bartók Béla: Négy szlovák népdal énekhangra és zongorára
Körtesi András – zongora
Kodály Zoltán: A magyar nemzet
Seiber Mátyás: Három Limerick
Orbán György: Daemon irrepit callidus

Karai József: Szép a tavasz, szép a nyár
Mecsek Kórus

Vezényel: Balatoni Sándor
Bárdos Lajos: Dana-dana
Vezényel: Nagy Ernő
Kodály Zoltán: Szép könyörgés
Vezényel: Tillai Aurél
Karai József: Estéli nótázás
Körtesi András – zongora
Vezényel: Kertész Attila

Mecsek Kórus (karig.: Balatoni Sándor); Kapos Kórus (karig.: Markovics Gábor)
Kodály Zoltán: Missa brevis
Tillai Csilla – szoprán
Tillai Tímea – szoprán
Livják-Rozoga Veronika – alt
Tillai Atilla – tenor
Dergez Domonkos – basszus
Mecsek Kórus (karig.: Balatoni Sándor); Kapos Kórus (karig.: Markovics Gábor)
Vezényel: Erdélyi Dániel

Oktober 21. szombat 18.00

Kodály Központ

Legyen kerék a világ

Játéknysági hangverseny

Vezényel: Vass András

Oktober 24. kedd 16.00

Kodály Központ

Babzsák I. (3 éves korig)

Wolfgang Amadeus Mozart: F-dúr vonósnyégyes K.168
A sorozat állandó közreműködői:

Buborék Kvartett
Hrubi Zsuzsanna – zeneterapeuta

Oktober 31. kedd 19.00

Kodály Központ

Hangverseny az elhunytak emlékére

Wolfgang Amadeus Mozart:

Requiem K. 626
Kovács Ágnes – szoprán, Balogh Eszter – alt
Szigetvári Dávid – tenor, Hámori Szabolcs – basszus
Budapesti Stúdió Kórus Nőikara (karig.: Strausz Kálmán)
Honvéd Férfikar (karig.: Strausz Kálmán)
Vezényel: Vass András

November 4. szombat 15.30 és

17.00, Kodály Központ

Csigaház II. (3-8 éveseknek)

Hat húron pendülünk

A sorozat állandó házigazdái:
Kiss Szabolcs – Csigaház
Szendrői Zsuzsanna – Csiganyó
Közreműködik:
Pétery Tibor – gitár
Straub Tamás – gitár

November 9. csütörtök 10.00

Kodály Központ

Mégtesély! sorozat rászorulóik részére

Ludwig van Beethoven: G-dúr zongoraverseny
Richard Strauss: Metamorfózisok
Kocsis Krisztián – zongora
Vezényel: Bogányi Tibor

November 9. csütörtök 19.00

Kodály Központ

A fiú

Samuel Barber: Adagio
Ludwig van Beethoven: G-dúr zongoraverseny
Richard Strauss: Metamorfózisok
Richard Strauss: Halál és megdicsőülés
Kocsis Krisztián – zongora
Vezényel: Bogányi Tibor

November 14. kedd 16.00

Kodály Központ

Babzsák II. (3 éves korig)

Wolfgang Amadeus Mozart:
D-dúr divertimento, K.136
A sorozat állandó közreműködői:
Buborék Kvartett
Hrubi Zsuzsanna – zeneterapeuta

November 17. péntek 19.30

MŰPA

E.ON koncertsorozat: Élet és halál táncai

Bartók Béla: Táncszvit
Liszt Ferenc: Haláltánc
Richard Strauss: Hétfátyoltánc
Claude Debussy: A tenger
Bogányi Gergely – zongora
Vezényel: Cristian Mandeal

November 18. szombat 18.00

Kodály Központ

Élet és halál táncai

Bartók Béla: Táncszvit
Liszt Ferenc: Haláltánc

Richard Strauss: Hétfátyoltánc
Claude Debussy: A tenger
Bogányi Gergely – zongora
Vezényel: Cristian Mandeal

November 23. csütörtök 19.00

Kodály Központ, zenekari próbatere

Művészbemutató 2.

Zene karnyújtásnyira

Kiss Szabolcs hangszerelésében:
George Gershwin: Fascinating Rhythm
George Gershwin: Love is Here to Stay
James F. Hanley: Indiana
Joseph Kosma: Autumn Leaves
Sonny Rollins: St. Thomas
Laduver Mihály – klarinét
Szendrői Zsuzsanna – szoprán- és altszaxofon
Kiss Szabolcs – harsona
Georg Philipp Telemann: G-dúr és D-dúr concerto négy hegedűre
Endrei Eszter – hegedű
S. Kiss Gyöngyi – hegedű
Sz. Szabó Andrea – hegedű
Varga Ágnes – hegedű
Maurice Ravel: Bevezetés és allegro
Deák Márta – hegedű
Morvai Ágnes – hegedű
Murin Jarosláv – mélyhegedű
Janzso Ildikó – gordonka
Tímár Judit DLA – fuvola
Laduver Mihály – klarinét
Lakatos Ida – hárfa
Alekszandr Porfirjevics Borogyin: II. (D-dúr) vonósnyégyes
Vass Ágnes – hegedű
Bartha Noémi – hegedű
Tuzson Tamás – mélyhegedű
Révész Livia – gordonka

November 30. csütörtök 19.00

Kodály Központ

Finlandia 100

Jean Sibelius: Finlandia
Yrjö Hjel: Fagottverseny
Antón García Abril: Cantos de pleamar
Jean Sibelius: VII. szimfónia
Bogányi Bence – fagott
Vezényel: Ari Rasilainen

SAVARIA SZIMFONIKUS ZENEKAR

Oktober 6. péntek

Romantikus-est (Harmónia 2.)
E. Chabrier: Gwendoline – nyitány, R. Strauss: II. Esz-dúr kürtverseny
E. Chausson: B-dúr szimfónia op.20
Vezényel: Thomas Herzog /Svájc/
Közreműködik: Philip Schmelzle/ Németország/

Oktober 11. szerda, Veszprém

Mendelssohn: Lobgesang
Brahms: Schicksalslied
Vezényel: Thomas Kornél,

Közreműködik: Veszprém Város Vegyeskara és énekes szólisták

Oktober 14. szombat, Evangélikus templom Szombathely

Bach: c-moll kettősverseny hegedűre és oboára BWV 1060 R
Bach: Máté passió zárókórus
Mendelssohn: 95. zsoltár
Mendelssohn: Reformáció szimfónia 4. tétel
Mendelssohn: Reformáció szimfónia 4. tétel
Vezényel: Lakner-Bognár Nóra,
Közreműködik: Vox Savariae,
Popa Gergely, Lakatos Mihály

Oktober 17-18., Bartók terem

Zenemanók bérlet

Oktober 19. csütörtök, Bartók Terem

Mendelssohn: Lobgesang
Brahms: Schicksalslied
Vezényel: Thomas Kornél

Oktober 22. vasárnap, Güssing

Mozart: Regina coeli K.108,
Mozart: Laudate Dominum K.339
Schubert: An die Musik D.547,
Haydn: G-dúr szimfónia no.94 (Paukenschlag)
Vezényel: Walter Franz,
Km.: Güssing Város Vegyeskara

Oktober 24. kedd

Az Óbudai Danubia Zenekar hangversenye (Harmónia 3.)

C. Debussy: Előjáték az „Egy faun delutánja”-hoz,
I. Sztravinszkij: Orpheus – balett
J. Sibelius: Négy legenda
Vezényel: Hámori Máté

Oktober 26 csütörtök, Kaposvár

Mozart: F-dúr divertimento KV.138
Mozart: A-dúr zongoraverseny KV.414
Mozart: g-moll szimfónia K. 550.
Vezényel: Maurizio Moretti/
Olaszország/
Közreműködik: Marcello Mazzoni/Olaszország/

Oktober 27. péntek

Mozart-est (Szimfónia 2.)
F-dúr divertimento KV. 138.,
A-dúr zongoraverseny KV. 414.
g-moll szimfónia KV. 550.
Vezényel : Maurizio Moretti /
Olaszország/
Közreműködik: Marcello Mazzoni/Olaszország/

Oktober 29. vasárnap, Bécs

Kurt Schmid: „Ode an das Leben”
Vezényel: Kurt Schmid

November 9-12., Bartók Terem

Hollywood Classics 9 – Filmzenei koncert

Vezényel: Pejtsik Péter

November 18. szombat, Hainburg

Pesc: Ösbemutató,
Rodrigo: Concerto de Aranjuez,
Beethoven: 7. szimfónia
vezényel: Georg Kugi / Ausztria/

közreműködik: Gabriel Guillen /
Ausztria/

SZEGEDI SZIMFONIKUS ZENEKAR

Október 1. vasárnap 19.30

Szegedi Nemzeti Színház
Szent Gellért Fesztivál
Jótekonysági Koncert a Korábban
Érkeztem Alapítvány javára a Zene
Világnapján
közreműködik: Kokas Katalin és
Kelemen Barnabás (hegedű),
Sebestyén Márta (ének)
vezényel: Gyüdi Sándor

Október 2. hétfő 19.00

Új-Zsinagóga
XIII. Szegedi Őszi Zsidó Kulturális
Fesztivál:
Beethoven-est
Házavatás – nyitány; V. szimfónia
vezényel: Gyüdi Sándor

Október 17. kedd 10.00

Szegedi Nemzeti Színház
Kacsóh Pongrácz: János vitéz –
dalmű kicsiknek-nagyoknak
rendező: Toronykőy Attila
Vez.: Kardos Gábor/Koczka
Ferenc
Részletek és további előadások:
<http://szinhaz.szeged.hu/>
szindarab/janos-vitez/

Október 31. kedd 19.30

Szegedi Nemzeti Színház
Fricsay-bérlet/1
HANGVERSENY AZ ELHUNYTAK
EMLEKÉRE
Michael Haydn: Requiem, c-moll
F. Schubert: IV., „Tragikus”
szimfónia, c-moll, D. 417
közreműködők: Somogyvári
Tímea Zita – szoprán, Megyesi
Schwartz Lúcia – alt,
Komáromi Márton – tenor,
Bakonyi Marcell – basszus, Vaszy
Viktor Kórus
vezényel: Gyüdi Sándor

November 2. csütörtök 19.00

Szegedi Nemzeti Színház
JÓTEKONYSÁGI HANGVERSENY
MALEK ANDRÉÁVAL
Km.: Malek Miklós – zongora
vezényel: Gyüdi Sándor

November 5. vasárnap 11.00

Szegedi Nemzeti Színház
Matiné-bérlet/1
Muzsikáló természet
B. Smetana: Moldva – szimfoni-
kus költemény
C. Debussy: A tenger
F. Mendelssohn-Bartholdy:
Hebridák – nyitány
J. Strauss: Kék Duna – keringő
vezényel: Gyüdi Sándor

November 17. kedd 10.00

Szegedi Nemzeti Színház
Rossini: A SEVILLAI BORBÉLY

– opera
rendező: Kerényi Miklós Gábor
Vez.: Pál Tamás/ Gyüdi Sándor
Részletek és további előadások:
<http://szinhaz.szeged.hu/>
szindarab/a-sevillai-borbely/

November 18. szombat 11.00

Kisszínház
Csokimatiné/1 – Mesés zenejáték
Balogh Sándor–Lukácsné
Gyöző: Ludas Matyi
Km.: a Szegedi Szimfonikus
Zenekar kvintettje
mesélő: Lukácsné Gyöző

November 28. kedd 19.30

Szegedi Nemzeti Színház
Fricsay-bérlet/2
Wolf Péter: Cine-fónia (bemutató)
E. Fischer: Az Alpoktól délre
D. D. Sosztakovics: Ünnepi
nyitány, op.96
G. Gershwin: Kubai nyitány
G. Gershwin–Kovács László:
Dalok
Km.: Farkas Zsófi – ének,
Fekete-Kovács Kornél – trombita,
Hárs Viktor – basszusgitár,
nagybőgő,
Pusztai Csaba – ütőhangszerek
vezényel és zongorán közreműkö-
dik: Kovács László

SZOLNOKI SZIMFONIKUS ZENEKAR

Október 2. (hétfő) 19.00

Megyeháza díszterme
Kortárs tükrök
Fantázia bérlet
Cser Ádám: IV. Symphonie für
streicher – vonósszimfónia
Zarándy Ákos: Angry birds
Tóth Péter: Budapest concerto
– hegedűverseny
Pintér Gyula: Mandala – csellóra
és vonósenekarra
Papp Viktor: Fantázia
Közreműködik: Tóth Ramóna
– fagott; Klenyán Csaba – klari-
nét; Pápai Ákos basszusklarinét;
Juniki Spartacus – hegedű; Kántor
Balázs – gordonka; Ábel Andrea
– fuvola
Vezényel: Cser Ádám és Alpaslan
Ertüngealp

Október 24. (kedd) 19.00

Aba-Novák Agóra Kulturális
Központ
Liszt Ferenc-bérlet
Tízezer levél – Senju Akira szerzői
estje
Senju Akira: „Man-yo-shu – Tíz-
ezer levél” – opera
Senju Akira: „Abarakakya – A
föld, a víz, a tűz és az ég” – zene-
karra és kórusra
Senjou Akira: „Caritas – Üzenet a
kezdetektől” – zenekarra és
kórusra
Senjou Akira: „Syukumei – Sors”

– zongoraverseny
Vezényel: IZAKI Maszahiro

November 13. (hétfő) 19.00
Aba-Novák Agóra Kulturális
Központ

Liszt Ferenc-bérlet
Virtuozok – Váradai László
zongoraestje
Liszt Ferenc: E-dúr Petrar-
ca-sonett – Nincs békém
Liszt Ferenc: Transcendens etűd
Liszt Ferenc: Gondolatok a
halálról
Liszt Ferenc: VI. magyar rapszódia
Edvard Grieg: Peer Gynt szvit
Edvard Grieg: a-moll zongoraver-
seny
Km.: Váradai László – zongora
Vezényel: Dobszay Péter

November 20. (hétfő) 19.00

Városháza díszterme
Fantázia bérlet
Görög est
Vezényel: Notis Georgiou

ZUGLÓI FILHARMÓNIA

Október 1. vasárnap 19.30

**Békécsaba – Csabagyöngye Kultu-
rális Központ**
A műsor megegyezik a szeptember
30-i koncert műsorával.

Október 7. szombat 18.00, MÜPA

Záborszky Kálmán 70 éves születésnapj
hangversenye
Zempléni László: Régi magyar
táncok
közreműködik a Szent István
Király Szakgimnázium és
Zeneiskola növendékeiből alakult
zenekar
Kodály Zoltán: Psalmus
Hungaricus Op.13
km.: Kovácsné István – tenor,
Szent István Király Oratóriumkó-
rus, Hunyadi János Általános
Iskola gyermekkara,
karigazgató: Igaliné Büttner
Hedvig
Kodály Zoltán: Galántai táncok
Dubrovay László: Faust, az
elkárhozott – részletek
– Bevezetés és Faust
– Mefisztó tánca
– Margit és Faust szerelme
– Kocsmajelenet
Vezényel: Záborszky Kálmán

Október 14. szombat 15.30

Zeneakadémia
GAUDEAMUS IV/1.
Antonio Vivaldi: A négy évszak
Pjotr Iljics Csajkovszkij:
Vonószereződés, Op. 48
Koncertmester és hegedűszólista:
Dóczy Áron

Október 14. szombat 19.30

MÜPA
Közös koncert az Amsterdami
Concertgebouw zenekarával

Eötvös Péter és a Royal
Concertgebouw Orchestra
Liszt: Bölcsőtől a sírig
Bartók: Táncszvit
Stravinsky: Szimfónia három
tételben
Eötvös Péter:
Multiversum – magyarországi
bemutató
Vezényel: Eötvös Péter
Rendező: CAFe Budapest

Október 20. péntek 19.30

Budapest Kongresszusi Központ
Baráti Kristóf és Várdai István
koncertje
Muszorgszkij: Éj a kopár hegyen
Sosztakovics: I. gordonkaverseny
Op.107 (km.: Várdai István)
Dvořák: IX. (Újvilág) szimfónia,
e-moll, Op. 95
Vezényel: Baráti Kristóf

Október 27. péntek 19.00

Zuglói Evangélikus Egyházközség
Temploma
Reformáció 500 éves évfordulója
Johann Sebastian Bach: G-dúr
prelúdium, BWV 568
Johann Sebastian Bach: Allein
Gott in der Höh sei Ehr, BWV 676
Sigfrid Karg-Elert: Ein feste Burg
ist unser Gott (fantázia), op. 65.
Km.: Kémenczy Antal (orgona)
Mendelssohn: V. „Reformáció”
szimfónia, D-dúr Op. 103
Vezényel: Záborszky Kálmán

November 4. szombat 18.00

MÜPA
Stephanus IV/2.
Emlékezés Ránki György
halálának 25. évfordulójára
Ránki György: Széki csürdöngölő
Ránki György: Cimbalomverseny
(km.: Szalai András)
Ránki György: Jézus Panasza
(km.: Haja Zsolt – bariton,
Szent István Király Oratóriumkó-
rus)
Hector Berlioz: Te Deum (Km.:
Kóbor Tamás – tenor,
Felsőkrizstinavárosi Plébánia
Kiskórusa, Liszt Ferenc
Gyermekkórus, karigazgató:
Kovács Katalin, Tökés Tünde
Szent István Király Oratóriumkó-
rus)
Vezényel: Záborszky Kálmán

November 8., 9., 10., 13., 14., 16.

Zuglói Zeneház Nagyterem
Kezdes minden nap 8.30, 9:50 és
11.10 órakor
Felfedezőúton – komplex ifjúsági
előadás-sorozat zuglói diákoknak
(felső tagozat és gimnázium)
„A rosszul örzött lány” – Humor a
zenében és a táncban

November 25. szombat 15.00

Zuglói Zeneház Kisterem
Teakonzert

Tisztelt Olvasónk!

Huszonhárom éve jelenik meg folyamatosan szaklapunk, amely eljut a magyar szimfonikus zenekarokhoz, zenei intézményekhez, könyvtárakhoz és azokhoz, akik érdeklődnek a zene iránt, de arra is kíváncsiak, hogy miként működik egy zenekar, milyen szakmapolitikai döntések befolyásolják azokat a teljesítményeket, amelyek révén egyre értékesebb és magasabb színvonalú hangversenyeken vehetnek Önök részt.

LEGYEN ELŐFIZETŐNK!

A Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetségének, valamint a Magyar Zene-művészek és Táncművészek Szakszervezetének közös szaklapja, amely a Magyar Nemzeti Kulturális Alap támogatásával jelenik meg **évi 6 ALKALOMMAL**
Éves előfizetőknek postaköltséggel együtt: **3500 Ft/év**

Megrendelhető e-mailben:
info@zenekarujsg.hu

REGIONÁLIS ZENEKAROK SZÖVETSÉGE

(A Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetségének tagjai)

1088 Budapest, Krúdy Gyula u. 15. III./40.
Elnök: Szabó Sipos Máté
Főtitkár: Horváth Gábor

Békés Megyei Szimfonikus Zenekar
Levelezési cím: Békés Megyei Szimfonikus Zenekar Közhasz. Kulturális Egyesület
Békéscsaba 5600 Andrássy út 3.
Telefon: 20/4322-948
E-mail: uhrinviktor@freemail.hu
Honlap: www.beke-sszmf.hu
Művészeti vezető: Uhrin Viktor

Egri Szimfonikus Zenekar
Levelezési cím: Egri Szimfonikus Zenekar Kulturális Egyesület
Eger 3300 Knézich K. u. 8.
Telefon: 20/964-1518
E-mail:
Honlap: www.egriszmf.hu
Művészeti vezető: Szabó Sipos Máté

Gödöllői Szimfonikus Zenekar
Levelezési cím: Gödöllői Szimfonikus Zenekar Alapítvány
Gödöllő 2100 Ady Endre sétány 1.
Telefon: 30/546-1852
E-mail:
godollo.zenekar@indemail.hu
Honlap: www.gso.hu
Művészeti vezető: Horváth Gábor

Kaposvári Szimfonikus Zenekar
Levelezési cím: Kaposvári Szimfonikus Zenekar Alapítvány
7400 Kaposvár,
Rippel-Rónai u. 1/a. I. em. 6.
Honlap: www.kaposzmf.com
E-mail: bela.kuti@gmail.com
Telefon: 06 20 535 1030
Képviselő: Kuti Béla

Karcagi Szimfonikus Zenekar
Daru Andrea (andicond@gmail.com)

Kecskeméti Szimfonikus Zenekar
Levelezési cím:
Kecskeméti Szimfonikus Zenekar
Hírös Agóra Kulturális és Ifjúsági Központ
6000 Kecskemét, Deák tér 1.
telefon: 06-20/3230-001
email: kszztitkar@gmail.com
gerhat.laszlo@gmail.com
Honlap: www.hirosagora.hu
Művészeti vezető: Gerhát László

Salgótarjáni Szimfonikus Zenekar
Tóth Tibor (igazgato_vaczi@starjan.hu)

Soproni Liszt Ferenc Szimfonikus Zenekar
Pro Kultúra Sopron Nonprofit Kft.
9400 Sopron, Liszt Ferenc utca 1.
www.prokultura.hu

Szabolcsi Szimfonikus Zenekar Közhasz. Egyesülete
Székhely: 4400 Nyíregyháza,
Szent István u. 12.
mobil: 30 9656 453
E-mail: szabolcsiszf@gmail.com
Képviselő: Nagy Gyula

Váci Szimfonikus Zenekar Egyesület
Székhely: 2600 Vác, Konstantin tér 8.
Levelezési cím: 2601 Vác, Pf. 297
Telefon/fax: 06-27-314-893
Honlap: www.vszzf.net
E-mail: vszsf@invitel.hu;
vaciszmf@gmail.com
Képviselő: Farkas Pál elnök

A MAGYAR SZIMFONIKUS ZENEKAROK SZÖVETSÉGÉNEK TAGJAI:

Budafoki Dohnányi Ernő Szimfonikus Zenekar Közhasz. Nonprofit Kft.

Cím: 1221 Budapest, Tóth József u. 47.
Levél cím: 1775 Budapest, Pf. 122
Művészeti titkárság: 1087 Budapest,
Kerepesi út 29/b. IV. ép.
Telefon: 322-1488 • Fax: 413-6365
E-mail: info@bdz.hu • www.bdz.hu

Budapesti Filharmoniai Társaság Zenekara
1061 Budapest, Andrássy út 22.
Tel.: 331-2550 • Fax: 331-9478
<http://www.bpo.hu>

Duna Szimfonikus Zenekar Duna Palota Nonprofit Kft.
1051 Budapest, Zrínyi u. 5.
Tel./fax: (+36-1) 355-8330

E-mail: duna.szf@dapalota.hu
www.dunaszf.hu
Bérlésvásárlás, jegyrendelés: Tel.: (+36-1) 235-5500

Győri Filharmonikus Zenekar
9021 Győr, Aradi vértanúk u. 16.
Tel.: (96) 312-452 • Fax: (96) 319-232
E-mail: office@gyfz.hu • www.gyfz.hu

Kodály Filharmonia Debrecen
4025 Debrecen, Simonffy u. 1/c.
Tel.: (52) 500-200 • Fax: (52) 412-395
E-mail: info@kodalyfilharmonia.hu
www.kodalyfilharmonia.hu

Magyar Nemzeti Filharmonikus Zenekar, Énekkar és Kottatár Nonprofit Kft.
1095 Budapest, Komor Marcell u. 1.
Tel.: 411-6600 • Fax: 411-6699
E-mail: kovacs.g@filharmonikusok.hu
www.filharmonikusok.hu

Magyar Rádió Zenei Együttesek Szimfonikusok-Énekkar-Gyermekkórus
Cím: 1088 Budapest, Bródy Sándor u. 5-7.
Levelezési cím: 1037 Budapest, Kunigunda útja 64.
Telefon: 328 7078
E-mail: info@mrze.hu • www.mrze.hu

MÁV Szimfonikus Zenekar
1087 Budapest, Kerepesi út 1-5.
Levél cím: 1088 Budapest, Múzeum u. 11.
Tel.: 338-2664 • Tel./fax: 338-4085
E-mail: office@mavzenekar.hu
www.mavzenekar.hu

Miskolci Szimfonikus Zenekar Nonprofit Kft.
3525 Miskolc, Fábán u. 6/a.
Tel.: (46) 323-488
E-mail: info@mso.hu • www.mso.hu

Óbudai Danubia Zenekar
1061 Budapest, Paulay Ede u. 41. I. em. 1.
Tel.: (+36-1) 373-0228, (+36-1) 269-1178
E-mail: info@odz.hu • www.odz.hu

Pannon Filharmonikusok – Pécs
7622 Pécs, Breuer Marcell sétány 4.
Tel.: (72) 500-320 • Fax: (72) 500-330
E-mail: info@pfz.hu • www.pfz.hu

Savaria Szimfonikus Zenekar
9700 Szombathely, Rákóczi u. 3.
Tel.: (94) 314-472 • Fax: (94) 316-808
E-mail: info@sso.hu • www.sso.hu

Szegedi Szimfonikus Zenekar
6720 Szeged, Széchenyi tér 9. Korzó Zeneház
Tel.: (62) 426-102
E-mail: orch@symp-hszeged.hu • www.symp-hszeged.hu

Szolnoki Szimfonikus Zenekar
5000 Szolnok, Hild tér 1
Aba-Novák Kulturális Központ
Tel.: (30) 9358-368
E-mail: info@szolnokiszf.hu
www.szolnokiszf.hu

Zuglói Filharmonia Non profit Kft. – Szent István Király Szimfonikus Zenekar
1145 Budapest, Columbus u. 11.
Tel.: (36 1) 467-0786
E-mail: rendezveny@zugloifilharmonia.hu
www.zugloifilharmonia.hu

A MAGYAR SZIMFONIKUS ZENEKAROK SZÖVETSÉGÉNEK, VALAMINT A MAGYAR ZENEMŰVÉSZEK ÉS TÁNCMŰVÉSZEK SZAKSZERVEZETÉNEK KÖZÖS LAPJA, A NEMZETI KULTURÁLIS ALAPPROGRAM TÁMOGATÁSÁVAL.

A szerkesztőség levelezési címe:
ZENEKAR MŰVÉSZETI BT.
1222 Budapest, Fenyőtoboz utca 6.
e-mail: info@zenekarujsg.hu
www.zene-kar.hu

Felolvasó és szerkesztő: POPA PÉTER

Nyomtatás: EPC nyomda

ISSN: 1218-2702

Az interjúkban és a kritikákban elhangzott véleményekkel és kijelentésekkel szerkesztőségünk nem feltétlenül azonosul. Észrevételeknek, helyesbítéseknek készséggel helyt adunk.

2017-ben is várjuk
szeretettel vásárlóinkat
üzletünkben és online,
megújult webshopunkon is!

fontrademusic.hu

1081 Budapest, Kiss József utca 14.

Telefon: +36 1 210-2790, +36 30 488-6622

Nyitvatartás: hétfőtől péntekig 9⁰⁰-17³⁰

Adams Alexander Alphasax Amati Bach Bags Berg Larsen BG Blackburn Buffet Crampon B&S Cannonball
Cherub Conn-Selmer Courtois D'Addario Denis Wick Dotzauer E. Schmid Eastman Edwards Francois Louis
Gard Gator Getzen Hammig Hohner Holton Hoyer Jody Jazz Jupiter Keilwerth King König & Meyer Kromat
Lebayle Leblanc Lorée Ludwig Majestic Manhasset Marca Marigaux Mateki Melton Miyazawa Muramatsu
Musser Navarro Neotech P. Mauriat Paiste Pearl Powell Premier Rigotti Roy Benson Sankyo Schagerl Schnei-
der Schreiber Seiko Selmer Silverstein Sonaré Steuer Straubinger Studio 49 Theo Wanne Trevor J. James
Vandoren Wilde + Spieth Wittner Yamaha Yanagisawa Zoom